

МІСТ ПОЄДНУЄ

Тижневик

МІСТ

№ 6

(№1437)

WEEKLY

Delivered to the Post Office

on February 5, 2026

Україна

США

Канада

Читайте с. 9

США відсувають союзників на маргінес

Пентагон оголосив РФ «керованою загрозою», а КНР — «стабільною силою»

ЧЕРГОВІ ПЕРЕМОВИНИ ВІДКЛАЛИ

Росіяни знову чимось спокусили американців

с. 4

НОВІ ОПЕРАЦІЇ США

Трамп пригрозив, що наступний удар Сполучених Штатів буде набагато гіршим

с. 15

Over \$2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНИМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше! Ви також можете доглядати за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

Чергові перемовини відклали

Росіяни знову чимось спокусили американців

■ Євген Клен

Зараз дипломатичні зусилля із закінчення російсько-української війни зосереджуються на Абу-Дабі (Об'єднані Арабські Емірати), де 1 лютого мав відбутися черговий етап перемовин. Кая Каллас, високий представник Європейського Союзу (ЄС) із питань закордонних справ і політики безпеки, зауважила, що склад російської делегації, яка мала взяти участь у цих перемовинах, засвідчив, що Російська Федерація (РФ) не має серйозних намірів досягти миру. «З російського боку там самі військові, які не мають мандата домовлятися про що-небудь, — наголосила вона. — Для нас же важливо змусити РФ перейти до реальних перемовин. Бо вони лише вдають, що ведуть їх».

Володимир Огризко, керівник Центру дослідження Росії, також вважає, що Кремль розглядає перемовини не як шлях до врегулювання, а як спосіб політичної маніпуляції. Ідеться про спробу перекласти відповідальність за відсутність результатів на Україну та створити підстави для подальшого тиску на Київ. «Немає жодного сумніву, що головна мета росіян — це імітація перемовин. Вони готові рухатися в якомусь другорядних, навіть третьорядних пунктах, аби створити ілюзію конструктивності», — зазначив він.

Дипломат пояснив, що таким чином Москва намагається переконати Дональда Трампа у

власній нібито добрій волі: «Росіяни хочуть сказати: ми на твоєму боці, ми говоримо, ми намагаємося знайти спільну мову. Але через погану позицію України нічого не можемо вдіяти».

В американському Інституті вивчення війни (ISW) відмітили, що Кремль не виявляє волі до компромісів, продовжуючи дотримуватися стратегії війни до виконання власних умов. Будь-які очікування щодо готовності РФ до реальних поступок залишаються безпідставними з огляду на поточну риторику російського керівництва. Аналітики заперечили, що Захід наразі не зміг зруйнувати «теорію перемоги» Путіна. Попри це, США і ЄС усе ще мають важелі впливу, щоб змінити стратегічне бачення Кремля та змусити його до поступок. Для цього необхідно діяти комплексно: посилювати оборонні спроможності України, впроваджувати жорсткіші санкції, конфісковувати заморожені активи РФ і максимально обмежувати доступ Москви до ресурсів, необхідних для ведення тривалої війни.

Politico написала, що Москва і Київ залишаються в глухому куті через ключові розбіжності, що визначають хід конфлікту зі самого його початку. За словами Андрія Сибіги, міністра закордонних справ України, Володимир Зеленський готовий сісти за стіл перемовин із кремлівським диктатором. Однак він визнав, що найчутливіші питання досі не вирішені.

Глава українського зовнішньополітичного

відомства повідомив, що 20-пунктну мирну угоду щодо врегулювання російсько-української війни Україна підпише зі США, а Сполучені Штати окремо підпишуть документ з РФ. «Наразі обговорюють саме таку конструкцію, але перемовини ще тривають, це процес, — відзначив він. — Що ж стосується участі європейців у затвердженні

на обстріл будь-яких об'єктів інфраструктури по всій Україні. Про це розповів Костянтин Немічев, засновник окремого розвідувально-диверсійного підрозділу Головного управління розвідки Міністерства оборони України. Проте президент Зеленський поінформував, що Київ офіційно не отримував сигналів від Москви, а тому не впевнений, що

у результаті чого загинуло п'ятеро людей. Російський дрон ударив поруч з автобусом на Дніпропетровщині, водій під впливом вибухової хвилі втратив керування і в'їхав у паркан. Коли травмовані пасажери стали виходити й допомагати одне одному, другий дрон навели безпосередньо на них. Загибло 16 гірників, які поверталися з роботи.

Сибіга закликав притягнути до відповідальності російських військових, які здійснили удар по автобусу з гірниками й інші удари по цивільних. Він акцентував на тому, що росіяни не вразили жодної військової цілі — в автобусі їхали звичайні робітники, які поверталися до своїх родин після зміни. «Це справді жахливо. РФ укотре доводить свій статус держави-терористки. Російські вбивці, відповідальні за цей та інші злочини, повинні понести покарання. Відповідальність є необхідною умовою справедливого миру», — стверджував міністр.

31 січня Кирило Дмитрієв, спеціальний посланець президента РФ, зустрівся на Флориді з представниками команди американського президента. Віткофф назвав цю зустріч продуктивною та конструктивною. «Вона підбадьорює нас тим, що РФ працює над забезпеченням миру в Україні. Ми вдячні за критичне лідерство президента Трампа в пошуку стабільного та тривалого миру», — сказав він.

Водночас Катаріна Матернова, посол ЄС в Україні, прокоментувала ці свіжі обстріли, зазначивши, що російський

терор триває попри згоду РФ на «тижневе перемир'я». Вона зауважила, що російська армія атакувала Україну 90 ударними безпілотними літальними апаратами (БПЛА) упродовж ночі напередодні перемовин. «Це так виглядає «перемир'я»? Вибухи. Жертви серед цивільних. Зруйновані енергетичні об'єкти, транспортна інфраструктура. У Дніпрі БПЛА поцілила у приватний будинок, убивши двох осіб. У Конотопі на Сумщині під ударами опинилась залізнична інфраструктура. Вибухи були ще в низці міст. Також повідомляли про вибухи в Чернігові та Сумах, на Харківщині», — перерахувала дипломатка. Вона наголосила, що все це відбувається в той час, коли світ говорить про потенційне припинення вогню.

Відтак перемовини, заплановані, на 1 лютого, перенесли. «Україна чекає від американської сторони конкретики стосовно подальших зустрічей», — заявив Зеленський. Проте Марко Рубіо, державний секретар США, указав, що в консультаціях в Абу-Дабі відтепер не братимуть участь Віткофф і Кушнер, а тільки Україна й РФ.

На що Борис Пісториус, міністр оборони Німеччини, зауважив, що якби Путін серйозно ставився до перемовин в Абу-Дабі, то його не треба було б просити. «Він би не зупинив атаки лише на Київ через сильний мороз, а й по всій країні», — відмітив глава оборонного відомства і додав, що має великі сумніви, що Москва хоч трохи серйозно сприймає цю павзу в атаках.

Кремль розглядає перемовини не як шлях до врегулювання, а як спосіб політичної маніпуляції

мирних документів, то європейська сторона присутня в мирному процесі та в домовленостях про гарантії безпеки».

А ось Стів Віткофф, спеціальний посланець США, заявив, що розбіжності звелися до вимоги Москви про передачу українських територій, майбутню гарантію безпеки України та питання про те, бойові дії повинні припинитися до чи після укладення угоди.

Своєю чергою президент Трамп оголосив, що особисто закликав Путіна тимчасово не обстрілювати Київ та інші українські міста протягом тижня, і той нібито погодився. Відтак Кремль зі сьомої ранку 29 січня начебто запровадив заборону

«зупинення вогню» вступило в дію. «Сподіваємось, Америці вдасться його забезпечити», — висловив він надію.

Росіяни справді припинили атаки на об'єкти енергетики, натомість узялися масовано бити по логістиці України. Лише за добу до перемовин відбулися десятки ударів по автобусах із людьми, зокрема, атакували маршрутку в Херсоні: загинув водій, п'ятеро пасажирів отримали поранення. Через ракетний удар зруйноване цивільне підприємство в передмісті Харкова. Ударили й по пологовому будинку в Запоріжжі, там постраждали шість породіль. Був приліт по вагону пасажирського потяга Української залізниці в Харківській області,

Igor Рейтерович, політолог:

— На перемовинах в Абу-Дабі потрібне ключове політичне рішення. Перша розмова стосувалася розведення військ, завершення активної фази бойових дій, але залишається невирішеним питання про те, де проходиться лінія розмежування, зокрема

«в контексті Донбасу». На цьому тлі навіть оптимістичніше виглядає історія із Запорізькою атомною електростанцією (ЗАЕС), коли росіяни начебто запропонували ділити електроенергію між двома країнами. Незрозуміло, правда, під чиїмось кураторством чи відсутністю цього кураторства за

Сполучених Штатів, але навіть щодо ЗАЕС перемовини просуваються трохи краще.

Віталій Портников, відомий український журналіст і аналітик: — Війна, яку РФ веде проти України, не має на меті лише захоплення Донбасу, їй потрібна

вся українська держава. А позиція Сполучених Штатів зосереджена не на територіях, а на завершених війни як такому. США хотіли б завершення російсько-української війни. Адміністрація Трампа абсолютно нецікава, якою може бути для України ціна завершення цієї війни. Ключовим для Ва-

шингтона є збереження України як держави. Там бажано, щоб Україна залишилася на політичній мапі світу, щоб їй надавали не загрожували нові атаки, які б псували репутацію Трампа. Питання Донбасу для американської сторони не є принциповим. Із Донбасом чи без нього — нікого там це

не обходить. Це чітко сказав Марко Рубіо. Відтак сторони зайшли в глухий кут у територіальному питанні. Україні болісно віддавати свої території, але й РФ болісно визнавати, що не може їх захопити. Проте треба розуміти й іншу річ — ніякими територіальними поступками цю війну не закінчити.

МІСТ

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc. President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation. The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірна.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, UHIAN, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

■ Євген Клен

Утрати України в російсько-українській війні можуть становити приблизно 600 тис. військовослужбовців убитими та пораненими, тоді як утрати Російської Федерації (РФ) сягають близько 1,2 млн. Загальні ж утрати, у т. ч. зниклі безвісти, наближаються до 1,8 млн осіб і можуть сягнути 2 млн уже до весни 2026-го. Такі дані подав у своєму новому дослідженні Центр стратегічних і міжнародних досліджень у Вашингтоні (CSIS).

➤ 30 тис. за місяць

Як повідомили експерти, достеменні дані назвати складно через надмірну й навмисну закритість інформації з боку обох сторін конфлікту: Москва занижує втрати, а Київ офіційно їх не розкриває. Згідно з дослідженням CSIS, лише 2025 року кількість російських військових жертв становила 415 тис., що дорівнює близько 35 тис. на місяць. Водночас від початку гарячої фази війни загинуло від 100 до 140 тис. українських військовослужбовців. Також могли загинути кількості північнокорейських найманців із 15 тис. відправлених Пхеньяном.

Ця інформація ґрунтується на оцінках урядів США та Великої Британії і демонструє «млявий прогрес» російських військ на фронті: за добу окупанти просуваються на відстань від 15 до 70 м. Від січня 2024-го РФ окупувала 1,5 % території України. У ключових битвах цей темп значно поступається навіть повільним наступам часів Першої світової війни.

У грудні 2025-го в боях проти України гинула тисяча російських солдатів на день. Про це заявив Марк Рютте, генеральний секретар НАТО. Він наголосив, що йдеться саме про вбитих, а не про поранених. «Це більше ніж 30 тис. за місяць. Для порівняння: в 1980-х рр. в Афганістані радянські війська втратили 20 тис. за десять років», — підкреслив посадовець.

А також зазначив, що, попри всю увагу європейців до вирішення

Винищення рашистів

Незабаром утрати росіян на полі бою можуть сягнути 2 млн

проблеми Гренландії, головне питання зараз усе одно не острів, а саме Україна. «У той час, коли ми розмовляємо, російські ракети й дрони атакують енергетичну інфраструктуру України. Ми знаємо, що зараз у Києві мінус 20 градусів за Цельсієм. Знаємо, що Україна може забезпечити лише 60 % власних потреб в електроенергії», — стверджував Рютте.

Він додав, що попри втрати РФ продовжує посилювати атаки і наступальні дії в Україні. Також генсек Альянсу розповів, що 90 млрд EUR допомоги від Європейської комісії будуть доступні аж у березні, квітні, травні, давши зрозуміти, що на це потрібен час.

Крім того, зауважив, що в Україні недостатньо перехоплювачів і американського озброєння, оскільки у Європі його більше немає. «Тому ця увага до України має бути нашим пріоритетом № 1, а потім можемо обговорювати всі питання, у т. ч. Гренландію», — резюмував посадовець.

➤ Утрати в окупантів відчутні

Зараз російські окупанти мінують Гуляйполе Запорізької області, аби не дати українським військам просунутися. Про це поінформував Сергій Братчук, речник української добровольчої армії (УДА). «Мінують усе. Мова йде про забудови, вулиці самого міста, дистанційним мінуванням у тому числі. Усе використовується для того, щоб зупинити рух наших штурмових підрозділів», — відзначив він і додав, що з українського боку також проводять відповідні дії з мінування.

Військовий пояснив, що через таку ситуацію значна частина території на цьому напрямку перетворилася на небезпечну «сіру зону». «Очевидно, що така ситуація найближчим часом залишатиметься. Ворог дуже виснажується на цій ділянці фронту. Хочу нагадати, що на цьому напрямку найактивніше діє 5-та загальноросійська армія РФ. Її втрати настільки великі, що певні підрозділи до-

ведеться відводити на відновлення, тому що вони повністю втрачають свою боєздатність», — констатував речник УДА.

Він уточнив, що на цій ділянці фронту також можна побачити підсилення з боку 29-ї і 36-ї загальновійськових армій РФ. «Навіть підрозділи з Придніпровського напрямку можуть перекидатися або вже перекидаються на Гуляйпільський відтинок, який для ворога вважається перспективним», — зауважив доброволець.

Водночас командування Збройних сил (ЗС) РФ змушене знімати елітні підрозділи з фронту для захисту військових об'єктів у Криму, відмітив партизанський рух «Атеш». «Із 18-го зенітного ракетного полку ЗС РФ повідомляють, що на півострів прибули підрозділи «Ірландці» з бригади «Еспаньола» і «Огидна 8» зі 106-ї повітрянодесантної дивізії ЗС РФ», — ідеться в повідомленні. Окремі групи цих довідчених підрозділів відправили на півострів

Д О С Л О В А

як «пожежну команду» для посилення протиповітряної оборони (ППО) Криму від українських безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Крім того, вони повинні передати свій бойовий досвід іншим підрозділам, які вже тривалий час безуспішно намагаються протистояти дронам сил оборони України. Партизани вказали, що це свідчить про винятково успішну роботу по військових об'єктах рашистів останнім часом.

Окупанти також покинули позиції на острові Олексіївському на Херсонщині, розказав Владислав Волошин, речник сил оборони Півдня України: «Наша розвідка фіксує залишення позицій у результаті активних дій сил оборони України та низького морально-психологічного стану тих військовослужбовців, які перебували на цих позиціях». А ще РФ проводить перегрупування з Херсонського напрямку: знімає підрозділи повітрянодесантних військ і перекидає на Горіхівський напрямок на Запоріжжі.

➤ Загроза з повітря

Проте залишається вкрай складною ситуація з атаками рашистів на українське загілля. Роман Костенко, секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, зазначив, що російські БПЛА перестануть «кошмарити» українські міста — Одесу, Київ, Дніпро — завдяки штучному інтелекту (ШІ), коли їх можна буде знищувати ще на українському кордоні.

На думку експерта, тоді засоби ППО можуть бути суттєво модернізовані. «Для цього над різними об'єктами, і передусім над Києвом, який зараз у важкому стані і для росіян залишається пріоритетною ціллю, за пів року мають сформувати антидроновий і протиповітряний купол. Для цього потрібне відповідне озброєння. Можливо, будуть уже введені в експлуатацію вітчизняні засоби ППО. Адже такі напрацювання у нас є», — запевнив він.

Серед іншого депутат згадав про проект «Сапсан», який розробляли як універсальний комплекс із ракетами «земля—земля», «зем-

ля—повітря», «земля—корабель». «Крім того, у нас є напрацювання зенітно-ракетних комплексів малої та середньої дії. Підприємства, які займаються розробками, уже виходять на їхню фіналізацію. Усе це посилить ППО», — переконаний Костенко.

Окреме питання — дрони-винищувачі. На думку військового експерта Ігоря Романенка, саме їх варто використовувати із застосуванням ШІ, що в перспективі може покращити збиття російських БПЛА. «Зараз на один дрон-винищувач потрібен один оператор. Нам складно в короткі терміни підготувати таку велику кількість операторів дронів, і це факт. Але із залученням ШІ один оператор, наприклад, зможе керувати декількома дронами-винищувачами. Загалом варіантів щодо використання ШІ в ППО вже напрацювали достатньо багато. Особливо корисний ШІ на етапі, коли оператору потрібно влучити по цілі, дець на дистанції 200 м від ворожого БПЛА. У цей момент управління дроном-винищувачем перемикається на ШІ, і він завершує роботу. Це дозволить дещо автоматизувати процес, адже керувати таким дроном зможе оператор зі середнім рівнем підготовки, і готувати більш підготовлених фахівців», — роз'яснив експерт.

Щодо збиття російських дронів іще на кордоні України, то генерал сумнівається, що цього все ж уряд досягне: «Росіяни можуть прориватися, готуючи для проходження повітряні коридори. Я б не рекомендував сподіватися на якусь чарівну паличку-виручалочку, яка на 100 % захистить нас із повітря. Такого немає і не буде. А от що реально, то це збільшення протиповітряного та протиракетного потенціалу. Цим потрібно займатися. Створювати вогневі групи на основі територіальних громад для захисту своїх міст і сіл. Для того, щоб це працювало, людям потрібно надати всі необхідні засоби, а якраз засобів нам бракує навіть для штатних груп із протиповітряного захисту. Держава мала б надавати засоби та навчати людей, але зараз ця програма, як на мене, пробуксує».

Українська армія офіційно посіла 20-те місце у світовому рейтингу військової потужності за версією авторитетного ресурсу Global Firepower. Висока позиція базується на глибокому моніторингу військового потенціалу понад 140 держав за широким спектром показників — від чисельності військ до логістичних можливостей. Оцінка Global Firepower ґрунтується на комплексно-

му індексі PowerIndex. Аналітики враховували не лише кількість танків чи літаків, а й економічну стійкість і логістичні можливості держави. Експерти зазначили, що повномасштабна війна значно змінила структуру українського війська. До сильних сторін віднесли: рекордні обсяги фінансових витрат на оборону; значну кількість мобільної самохідної артилерії та бронетехніки; розвинену залізничну

мережу, що забезпечує швидку логістику; великі запаси та видобуток вугілля. Серед слабких сторін аналітики виділили нестачу підводних човнів і великих бойових кораблів (авіаносців, есмінців), відсутність власних танкерів, а також високий рівень споживання енергоресурсів (газу, нафти), що впливає на довготривалу енергетичну стабільність. На першому місці — США, а на другому чомусь досі РФ.

■ ЮСТИНА ЗАРВАНИЦЯ

Львівщина стала першою областю в Україні, яка затвердила й уже почала реалізацію Стратегії відновлення та збереження національної пам'яті. Там не просто продовжують процес декомунізації та зачищають сліди російського імперіалізму — там повертають, відновлюють і наповнюють те, що десятиліттями нищили, підмінювали й викрадали в українського народу. Про це розповів Максим Козицький, начальник Львівської обласної військової адміністрації (ЛОВА).

За його словами, назви вулиць, місця пам'яті, навчальні програми у школах, практики та календар відзначення пам'ятних дат — це лише частина того, що потребує переосмислення і нової стратегії. Декомунізація та деімперіалізація — це очищення, хірургічне видалення чужорідних і токсичних утворень з організму нашої нації. Натомість зцілення прийде разом із новим наповненням, упевнений глава Львівщини.

Ще задовго до 2014 року російські окупанти вели проти українського народу, пам'яті та культури когнітивну війну з її інформаційними, психологічними та культурними вимірами. І конвенційна війна 2014-го, і повномасштабна збройна агресія 2022 року стали можливими тому, що російські загарбники мали певні успіхи в когнітивній війні. Розум, свідомість і національна ідентичність мільйонів українців завжди були полем бою, де російські пропагандисти проводили нескінченні «спеціальні військові операції».

Максим Козицький зауважив, що може здатися, що велика війна

Максим Козицький

Після очищення має прийти наповнення

за Незалежність України розставила все на свої місця. Що українці усвідомили повноту небезпеки й відбивають колоніальну інтервенцію окупантів у нашу пам'ять та ідентичність так само ефективно, як наші воїни-герої відбивають ворожі штурми на фронтах. «Хочеться в це вірити, проте окремі факти свідчать про інше», — зазначив він.

Для підготовки стратегії у ЛОВА сформували робочу групу визначних експертів: публічних істориків, ветеранів, освітян, представників профільних департаментів обласної адміністрації. Щоб зрозуміти актуальний стан справ і дізнатися більше про уявлення української молоді щодо минулого і сьогодення, дослідницька агенція Fama провела соціологічне дослідження, детально опитавши понад тисячу учнів 8—11 класів із 31 школи Львівської області. Відтак, отримавши результати, у ЛОВА провели стратегічну сесію, залучивши до неї близько 60 фахівців.

Результати засвідчили: процес очищення пам'яті, ідентичності та публічного простору

далеко не завершений. Максим Козицький подав кілька висновків, які, на його думку, насторожують: загальний рівень обізнаності про найважливіші історичні етапи українського державотворення у багатьох людей досить низький; сприйняття української культури також є спрощеним, а подекуди обмеженим і часто зводиться до фольклору та «шароварщини»; історичні успіхи українців у військовій, культурній, соціальній і підприємницькій сферах загалом залишаються маловідомими, а головними темами національної історії є трагічні сторінки гноблення українського народу.

Приклади вшанування пам'яті, спорудження меморіальних комплексів, монументів, таблиць, що присвячені як полеглим героям війни за незалежність, так і визначним постатям української історії, свідчать про низький рівень розуміння естетики та масштабу особистостей, яких ушановують. Зустрічаються навіть приклади примітивного калькування радянських зразків монументальної культури в образах українських діячів.

Залучення жителів, а особливо молоді, до практик ушанування пам'яті українських державних і військових діячів залишається на низькому рівні. Заходи часто зводяться лише до релігійних ритуалів і коротких промов представників місцевої влади. Під час таких заходів акцент роблять на трагедії, натомість героїчний вимір звияти українських воїнів залишається в тіні. Формується образ жертви, а не героя.

Такими є висновки експертів. Проте все це, на переконання Максима Козицького, можна спостерігати й особисто. Регулярні скандали, спричинені публікаціями в соціальних мережах контенту, де діти співають російський реп чи танцюють під музику окупантів, ілюструють проблему яскравіше, ніж будь-які дані соціології. «Що вже казати про підпільні школи, де навчаються за радянськими підручниками і співають гімн Росії, як це виявили нещодавно у Києві. На це не можна закривати очі», — відзначив посадовець.

Львівщина була серед лідерів декомунізації ще до того, як це ста-

ло трендом. В області, зокрема в Червонограді (тепер Шептицькому), уперше в Україні знесли пам'ятник Леніну, ще 1990-го. Того ж року в Стрию вперше підняли синьо-жовтий прапор над міською радою. З того часу й дотепер жителі Львівщини виконали значну роботу, спрямовану на очищення регіону від слідів окупаційної присутності. У 2022—2024 рр. область практично завершила цей процес. Більшість топонімів та інші комуністичні ідеологічні маркери канули в небуття.

«Однак простого очищення мало, — відмітив Козицький. — Національна пам'ять та історія загалом не терплять вакууму й білих плям. Після викорчування мітів московської пропаганди з наших вулиць і нашої свідомості з'являються порожнини. Ба більше, існує ризик, що деякі з цих «вирв» заповняться примітивними зразками тієї ж таки пропаганди, але адаптованої, тобто такої, що прикидається українською за формою, проте є колоніальною за духом. Росіяни вже працюють у цьому напрямі. Соціальні мережі переповнені нібито проукраїнськими блогерами, які переповідають російські наративи українською мовою. Ці виклики потребують кваліфікованої відповіді, яка буде системною, чутливою до особливостей регіону й орієнтованою на людей, їхні актуальні переконання та цінності».

Тож Стратегія національної пам'яті Львівської області орієнтується на шість важливих тематичних напрямів: просторові об'єкти національної пам'яті, у т. ч. військові некрополі, поодинокі поховання і меморіальні комплекси, присвячені героїзму українських воїнів; збереження історичних джерел і розвиток музеїв у регіоні; популяризація

української історії; формування культури пам'яті й комеморативні практики; розвиток історичної науки; розвінчування мітів і відновлення історичної справедливості.

Із 2022 року в Україні діє закон, спрямований на утворення української національної та громадянської ідентичності. Є низка інших важливих законів, що стосуються захисту української історії та боротьби з імперським колоніалізмом. Стратегія національної пам'яті Львівської області має на меті посилити й розвинути державну політику в цій важливій сфері. Після першого етапу реалізації стратегії (2026—2027) Львівщина поділиться набутим досвідом з іншими областями України. Як указав керівник ЛОВА, роботи вистачить усім. «Я певен, що спільно ми не просто очистимо наш публічний простір і національну пам'ять від ворожих елементів, але також оновимо, захистимо та зміцнимо наші національні цінності — соборність, самобутність, волю, гідність і любов до України — фундамент нашої держави та джерело сили», — підкреслив він.

Начальник ЛОВА додав, що один з аналітичних висновків, які стали передумовою Стратегії, звучить так: часто через заходи вшанування пам'яті формуються спотворені, однобокі образи видатних українських діячів (передусім літераторів). «Приміром, Шевченко досі подається як дід у кожусі, який усе життя страждав і писав про гірку долю українського селянства. Це радянський міт, на заміну якому має прийти Шевченко успішний, модерний і стильний. Те саме стосується багатьох інших українських корифеїв літератури й мистецтва», — наголосив очільник Львівщини.

■ ЮСТИНА ЗАРВАНИЦЯ

Щороку 27 січня світ відзначає День пам'яті жертв Голокосту. Під час цієї трагедії Україна зазнала величезних утрат — близько 1,5 млн євреїв було знищено на її території. Водночас українці проявляли ма-

Україна вшанувала пам'ять жертв Голокосту

совий опір і рятували тисячі життів. Цю дату встановила Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй 2005 року. Вона пов'язана зі звільненням 1945-го в'язнів концтабору Аушвіц військами 60-ї армії Першого українського фронту біля польського Освенцима. Саме звільнення Аушвіцу —

одного з найстрашніших символів нацистських злочинів — стало знаком припинення Голокосту.

Водночас про цю страшну трагедію є чимало мітів. «Дуже довгий час історія Голокосту на території України була маловідома в широкому контексті, адже Радянський Союз

був антисемітською країною і системно на державному рівні переслідував євреїв, замовчував історію Голокосту, тому мало людей знає про трагедію та її масштаби. Наприклад, за різними даними, на території України існувало більш ніж 400 гетто», — сказав Антон Дробович, керівник

Центру прав людини й меморіалізації війни. Він додав, що багато жителів міст, де в роки війни існували гетто або діяли нацистські табори, досі не знають про це. Саме необізнаність є однією з найбільших проблем пам'яті. Її підсилює небезпечний міт, нав'язаний тоталітарною комуністичною пропагандою, що трагедія Голокосту нібито

«чужа», не пов'язана з українцями.

«Це форма відчуження від власної історії. Голокост — не лише загальнолюдська трагедія, а й безпосередня частина історії України, адже єврейська спільнота століттями була невід'ємною складовою українського суспільства — сусідами, друзями, родичами», — зазначив історик.

■ ПЕТРО ЙОСИП

Віталій Кім (на фото), начальник Миколаївської обласної військової адміністрації, очікує, що війна в Україні припиниться вже 2026 року й почнеться відбудова країни. Він уважає, що, беручи до уваги досвід відбудови Німеччини після Другої світової війни, Україна теж має шанс повторити її успіх. «Очікую зупинку війни, вибори, реалізацію «плану Маршалла» щодо України. У нас буде один шанс, коли в Україну придуть інвестори, і його не можна прогавити», — поділився чиновник. Він прогнозує, що після завершення війни в Україну приїде багато іноземних інвесторів, які роззиратимуться, куди вкласти свої гроші, які стартапи купити. «Зараз уже є інтерес до зброї, воєнних технологій, але під час війни його неможливо реалізувати», — зазначив Кім і додав, що цей шанс Україна має використати сповна, щоб відновити та зробити свою економіку сильною.

➤ Росія не вміє вести «швидкі війни»

Проте, на відміну від країн Заходу, де тривалі війни чергувалися з короточасними конфліктами, Росія майже не має досвіду «коротких і переможних воєн». Ті, що були короткими, майже ніколи не закінчувалися впевненою перемогою російської держави. Затягнута війна на виснаження інколи бували переможними для Росії, тож Москва загалом звикла воювати на виснаження. Але це не завжди гарантує їй перемогу. Натомість воєнні поразки завжди мали вкрай тяжкі наслідки для її політичного режиму. Можна згадати принизливу поразку від Японії 1905 року, катастрофу Першої світової війни та невдачу з Афганським «бліцкригом».

Нині складно сказати, чи війна в Україні може спровокувати подальший розвал Російської Федерації (РФ), подібно до подій після Першої світової чи Афганської війни, або принаймні завалити режим Путіна. Але втрати росіян уже зараз є надто великими і не виправдовують

Покласти диктатора на лопатки

Деякі експерти прогнозують кінець війни вже 2026 року

можливих здобутків. Перемога, яка також може залишитися недосяжною, означатиме лише здобуття певної території, яка тепер лежить у руїнах. Це була б у кращому разі піррова перемога. Коли ж пил нарешті осяде, Росія виявиться значно слабшою, із вичерпаними арсеналами та втраченою репутацією. Питання лише в тому, коли це нарешті станеться.

Енс Столтенберг, колишній генеральний секретар НАТО, радить Заходу проявляти наполегливість устосунках із кремлівським диктатором. «Не вірю, що ми можемо змінити думку Путіна. Він, як і раніше, хоче контролювати всю Україну. Але вірю, що ми можемо змінити розрахунки Путіна: якщо зрозуміє, що йому доведеться заплатити занадто високу ціну — кров'ю та грошима, тоді, можливо, погодиться на рішення, прийнятне для України», — розповів він німецькому часопису Der Spiegel. — Росіяни роблять невеликі кроки вперед. Але навіть через чотири роки вони все ще не контролюють Донбасу. І платять дуже високу ціну за свій прогрес».

Кремль знову подовжив термін захоплення всього Донбасу — до квітня ц. р., але цей термін так само химерний, як і всі попередні, оскільки за теперішніх темпів просування росіяни зможуть утілити цю мрію хіба що до середини 2027-го. The New York Post написала, що росіянам потрібно захопити решту 21 % Донбасу, натомість вони навіть не захопили всього Покровська, який

атакують майже два роки, залучивши понад 150 тис. військових.

Тим часом Путін намагається переконати світ у тому, що українські лінії оборони близькі до падіння, щоб спонукати президента США примусити Україну до капітуляції. «Але диктатор бреше», — констатувало видання.

Майже через чотири роки війни українські лінії оборони тримаються. Російський наступ залишається дуже повільним і дорогим. «Саме Путіна треба змусити визнати марність подальшого кровопролиття заради своїх даремних мрій про завоювання», — стверджує NYR. — І попри чисельну перевагу росіян та власні труднощі Україна стримує РФ і завдає їй важких утрат».

➤ Піррова перемога

Водночас військовий оглядач Євген Дикий указав, що якщо росіяни підуть на Костянтинівку Донецької області, то цілий 2026 рік вони можуть із величезними втратами просуватись у межах Краматорсько-Слов'янської агломерації, застрягнувши там. За його словами, залежно від дій української армії та концентрації сил Україна може добитися переламу в цій війні на власну користь.

Експерт відзначив, що раніше Костянтинівка вважалася потужним тиловим хабом, а тепер ворог уже за 10 км від міста, яке дістає російська артилерія, а дрони літають між будинками. І окупанти фактично визнали, що пробитись по лінії Покровськ—Мирноград їм не вдається,

бо там ситуація, як у Часовому Яру, куди росіяни зайшли ще в травні 2024-го, а пройти так і не змогли. «Тепер я особисто прогнозував би, що наступним вектором наступу стане саме Костянтинівка. Якщо їм вдасться її пробити, тоді й Дружківка. Ну, а за ними вже дали Краматорськ і Слов'янськ», — додав ветеран.

І відмітив, що бої за Костянтинівку лише починаються, але за грамотної організації оборони велика битва за агломерацію Костянтинівка—Дружківка—Краматорськ—Слов'янськ може бути не просто основною подією, там можна зв'язати російську армію фактично на цілий 2026 рік. «Там дуже непогані оборонні позиції», — запевнив оглядач.

При цьому він зауважив, що ці міста можуть бути принесені в жертву, бо доведеться воювати за кожен метр, а ворог знищує все на своєму шляху: «Ми визнаємо, що весь цей рік будемо там воювати і фактично в ході цих боїв ця агломерація стане абсолютно непридатною для життя. Але ми тим самим можемо виграти практично повний рік».

На думку Євгена Дикого, важливо використати цей час на мобілізацію, на реорганізацію управління армією, на масове виробництво всього, чого не вистає, на потужну кампанію дінстрайки по РФ. «У такому разі жертва цієї агломерації може привести до переламу у війні. Вона може стати останнім, за що росіяни воюватимуть на україн-

ській території», — прогнозує аналітик.

При цьому він наголосив, що якщо буде робота в запіллі, летітимуть дінстрайки по РФ, тоді ці населені пункти на Донеччині можуть стати останньою пірровою перемогою росіян у цій війні, а потому маятник має хитнутися в протилежний бік.

➤ Чи настане швидкий мир?

Проте Кирило Буданов, керівник Офісу президента України (ОПУ), застерігає, що хоча українці й перебувають на шляху до кардинального вирішення війни, та говорити про швидкий мир зараз некоректно. «Ми рухаємося. І стриманий оптимізм — це той термін, який би я використав для чіткого окреслення ситуації», — пояснив він. — Не можна сказати, що завтра гарантовано настане мир. Якщо хтось таке говорить, то це неправда».

Водночас генерал нагадав, що «робиться дуже багато зусиль»: «Як із нашого боку, так із боку США. Подобається це комусь чи ні, але рух насправді існує. Чи зможемо ми досягти успіху в найближчій перспективі, багато в чому залежить від РФ».

Глава ОПУ акцентував на тому, що Україна вже бере безпосередню участь у перемовному процесі, тому некоректно стверджувати, що Київ повинен мати місце за столом перемовин. Він роз'яснив, що Україні потрібен справедливий мир, гарантії безпеки та чіткий план відбудови. «Акумуляємо зусилля, мобілізуємося і доведемо справу до кінця», — пообіцяв чиновник.

Своєю чергою Кіт Келлог, колишній спеціальний посланець президента США в Україні, висловив сподівання, що війна, яку РФ веде проти України, буде зупинена до літа ц. р. «Росія не перемагає в цій війні», — констатував він.

За словами генерала, Путін «оцінює свої успіхи в метрах, а не в милях». При цьому «не хоче стати останнім царем Росії Миколою II і намагається знайти спосіб вийти з цієї ситуації, бо знає, що не перемаже у війні».

Келлог зазначив, що розуміє складні зимові умови та ситуацію в Києві, але «якщо Україна пройде лютий і увійде в

КОРОТКО

Торік в РФ різко зростає кількість тяжких і особливо тяжких злочинів — до 627,9 тис. випадків, що стало рекордом за останні 15 літ. Про це повідомив Центр протидії дезінформації при Раді національної безпеки й оборони України. Зростання тяжкої злочинності триває вже третій рік поспіль і на пряму пов'язане з російсько-українською війною. До цивільного життя повертаються учасники бойових дій, зокрема колишні в'язні, яких вербували на фронт. Саме вони дедалі частіше фігурують у кримінальних провадженнях щодо вбивств, розбоїв, насильства й обігу наркотиків. На тлі цього Кремль готується до виборів до Державної думи і водночас демонструє страх перед власними «ветеранами». Попри публічну героїзацію учасників війни, Москва сумнівається, чи готове суспільство бачити їх у парламенті. Кремль планує завести до думи 70—80 «героїв», аби не допустити їхньої неконтрольованої радикалізації після повернення з фронту. Таким чином, участь у війні в РФ подають як «соціальний ліфт», однак на практиці озброєні й травмовані «ветерани» перетворюються на загрозу для держави.

березень, то перевага буде на її боці, а не Москви. А російські війська не матимуть значного успіху в тому, що роблять».

Також генерал указав на великі втрати РФ. «Їхні передові підрозділи були розгромлені. Вони втратили понад двадцять генералів», — зауважив він і висловив сподівання на хороший результат, оскільки наближаються фінальні етапи мирних перемовин.

На переконання колишнього спецпосланця, перешкодою є не Україна, а Путін: «Він досяг такого психологічного моменту, коли вже не може відступити, бо якщо це зробить, то визнає, що зазнав поразки. А те, що зробив — провал. Коли поглянути на територію, яку росіяни завоювали, то вона мінімальна». А після припинення війни можна буде розпочати відбудову України. «В Україні може запанувати мир. І я сподіваюся, що до Дня Незалежності цього літа на цій землі буде мир», — резюмував генерал.

США відсувають союзників на маргінес

Пентагон оголосив РФ «керованою загрозою», а КНР — «стабільною силою»

■ Ігор Голод

Міністерство війни Сполучених Штатів опублікувало нову Національну оборонну стратегію США (NDS), у якій змінило пріоритети. Нову NDS занепокоєно сприймали ще тоді, коли вона перебувала на стадії розробки. Торік 29 вересня The Washington Post писала, що американські військові лідери висловили серйозну стурбованість щодо цього документа.

У WP пояснили, що критика з боку кількох високих військових лідерів Сполучених Штатів, у т.ч. голови Об'єднаного комітету начальників штабів Дена Кейна, пролунала в той час, коли Піт Герсет, глава Пентагона, переглядає пріоритети американських збройних сил, зосереджуючи увагу на потенційних загрозах для США, «звужуючи конкуренцію з Китайською Народною Республікою (КНР) і послаблюючи роль Америки у Європі й Африці». Джерела WP розповіли про розчарування військових планом, який дехто вважає недалекоглядним і потенційно нерелевантним з огляду «на дуже особистий» та іноді суперечливий підхід Трампа до зовнішньої політики.

➤ Самоізоляція в Західній півкулі

А тепер Пентагон, зокрема, підтвердив, що адміністрація президента Трампа зосереджується на домінуванні США в Західній півкулі. Відтак закликав союзників Сполучених Штатів самостійно турбуватися про власну безпеку, критикуючи при цьому партнерів від Європи й Азії за те, що вони поклалися на попередні адміністрації США у фінансуванні своєї оборони.

Нова NDS спонукає їх до «різкої зміни — у підході, фокусі й тоні» та відверто наголошує, що американські союзники мають узяти на себе більшу частину відповідальності в протидії ворожим країнам — від Російської Федерації (РФ) до Корейської Народно-Демократичної Республіки (КНДР). «Занадто довго уряд США нехтував пріоритетністю американців та їхніх конкретних інтересів, навіть

відкидав їх», — заявили у відомстві.

Автори нового NDS закликали соратників Сполучених Штатів по НАТО «збільшити розподіл тягаря зі союзниками та партнерами». Причому в Пентагоні очікують допомоги партнерів на «задньому дворі» Сполучених Штатів. А ним проголошують в NDS уся Західну півкулю.

Цей документ конкретно вказує на доступ США до Панамського каналу та Гренландії. Дональд Трамп уже не раз висловлював думку, що Сполучені Штати повинні розглянути можливість повернення контролю над Панамським каналом. І звинувачував Панаму в передачі впливу над важливим водним шляхом КНР.

Військове відомство також висловило схвалення операції, у результаті якої було затримано Ніколаса Мадуро, диктатора Венесуели, заявивши, що «всі наркотористи повинні взяти це до відома». Але, за даними Reuters, США передають Венесуелі танкер, який вони захопили на початку січня ц.р. Це стане першим відомим випадком, коли адміністрація президента Трампа поверне такий танкер. Сполучені Штати протягом кількох місяців проводили операції із захоплення нафтових танкерів, пов'язаних з Венесуелою, і з кінця минулого року затримали сім із них.

Проте Олексій Іжак, аналітик українського Національного інституту стратегічних досліджень, попередив: «Піти зі світової арени й змусити світ за це заплатити — сміливий план, якщо такий є. Але він так само ілюзорний, як і обіцянка нового американського процвітання ціною різкого збільшення імпорту мит. Світ занадто складний, аби прості транзакційні ідеї могли бути ефективними».

➤ РФ та Європа

Автори нової NDS також прогнозують, що РФ «залишатиметься по-

стійною, але керованою загрозою для східних членів НАТО в найближчому майбутньому». Проте стверджують, що союзники по НАТО «мають сильні позиції, щоб узяти на себе основну відповідальність за конвенційну оборону Європи».

У Пентагоні дійшли такого висновку: «Хоча РФ і страждає від різних демографічних та економічних труднощів, її тривала війна проти України засвідчує, що вона все ще зберігає значні запаси військової та промислової потужності. Росія також продемонструвала, що має національну рішучість, необхідну для ведення тривалої війни у своєму близькому зарубіжжі».

Ба більше, в NDS визнають: «Крім того, хоча російська військова загроза зосереджена переважно на Східній Європі, РФ також володіє найбільшим у світі ядерним арсеналом, який продовжує модернізувати та диверсифікувати, а також підводними, космічними і кібернетичними можливостями, які вона здатна застосувати проти території США». «Пентагон забезпечить готовність

американських збройних сил до захисту території США від російських загроз», — ідеться в NDS.

Водночас автори документа відповідальність за врегулювання війни РФ проти України більшою мірою покладають на Європу. Пентагон роз'яснив: «Наші союзники по НАТО мають міцні позиції, щоб взяти на себе основну відповідальність за конвенційну оборону Європи, з критичною, але обмеженою підтримкою з боку Сполучених Штатів. Це передбачає провідну роль у підтримці оборони України. Як сказав президент Трамп, війна в Україні повинна закінчитися. Однак, як він також підкреслив, це насамперед відповідальність Європи. Тому для забезпечення і підтримки миру необхідні лідерство і відданість наших союзників по НАТО».

Автори нової NDS запевнили, що Пентагон відіграватиме ключову роль у НАТО, навіть коли США «коригують позиціонування та діяльність американських збройних сил на європейському театрі дій», щоб зосередитися на

пріоритетах, ближчих до дому. Торік Сполучені Штати вже попереджали, що скоротять свою військову присутність на кордонах НАТО з Україною.

Політолог Олександра Філіпенко зауважила, що на недавній перемовини в Кремлі Стів Віткофф, спеціальний представник президента Сполучених Штатів, і Джаред Кушнер, зять Трампа, привезли зі собою Джоша Грюнбаума, комісара Федеральної служби закупівель Управління загальних служб США. За її даними, він «близький до бізнесу сім'ї Трампів». «Трамп та його адміністрація вважають, що вони можуть спокійно заробляти в Росії. І цей підхід «мир через бізнес» убачається в новій стратегії з нацбезпеки Сполучених Штатів, — констатувала експерт. — Видається, що вся нова стратегія спирається на те, як Трамп оцінює РФ. А головна ідея — «Трамп зможе домовитися з Путіним». У такому разі Білому дому вигідно, щоб цей диктатор і надалі залишався в Кремлі».

Останнім часом американський лідер критикує Європу за невдячність і самознищення через міграційні проблеми. А Марко Рубіо, державний секретар США, уточнив: «Франція та Німеччина економили на обороні, щоб уникнути скорочення програм соціального забезпечення, допомоги з безробіття, можливості вийти на пенсію в 59 років та всього іншого».

Крім того, у новій NDS відзначили: «Хоча Європа залишається важливою, її частка у світовій економічній потужності є меншою і продовжує зменшуватися. Звідси випливає, що хоча ми є і залишаємося відданими Європі, та мусимо й будемо надавати пріоритет обороні території США і стримуванню КНР».

➤ КНР і КНДР

Пекін, який адміністрація президента Байдена вважала голов-

МОВОЮ ЧИСЕЛ

Для реалізації воєнної стратегії України 2026 року необхідно 120 млрд USD. Про це повідомило Міністерство оборони України. Стратегія передбачає захист українських міст і критичної інфраструктури, стабілізацію фронту, ураження російської логістики в оперативній глибині та удари по стратегічних об'єктах противника. Половину зі 120 млрд Київ планує забезпечити за рахунок власного бюджету та позик Європейського Союзу. Ще 60 млрд Україна очікує від партнерів у вигляді безпекової допомоги.

ним супротивником, нова NDS розглядає як «стабільну силу в Індотихоокеанському регіоні, яку потрібно лише стримувати від домінування над США або їхніми союзниками». Пентагон пояснив: «Мета не полягає в тому, щоб домінувати над КНР, ані в тому, щоби придушити чи принизити її. Це не вимагає зміни режиму чи якоїсь іншої екзистенційної боротьби. Президент Трамп прагне стабільного миру, справедливої торгівлі та відносин на основі взаємоповаги з Китаєм».

За оцінкою західних дипломатів, лідери КНР бачать Європу як регіон, який легко розділити і який неконкурентоспроможний. «Для Пекіна зменшення переваг європейського соціального договору є втіхою», — констатували аналітики.

В NDS також указали плани розширення «спектра військових комунікацій» із китайською армією. Водночас стратегія не згадує про Тайвань і не дає жодних гарантій, ігноруючи те, що Пекін вважає його своєю територією і не виключає можливості застосування сили для отримання контролю над островом. Хоча законодавство США зобов'язує Пентагон надавати військову підтримку Тайваню.

Нова NDS перекладає відповідальність за регіональну безпеку на Республіку Корея (РК), далекосхідного союзника Сполучених Штатів: «РК здатна взяти на себе основну відповідальність за стримування Північної Кореї з допомогою критичної, але більш обмеженої підтримки з боку США».

У Білому домі з'явилася світлина, на якій президент США Дональд Трамп зображений разом із російським диктатором. Про це першою повідомила Ліз Ландерс, кореспондентка PBS News. Вона уточнила, що фото зробили під час зустрічі Трампа з Путіним на Алясці в серпні 2025 року. Журналістка також зазначила, що раніше цю світлину в приміщеннях Білого дому не помічали. Вона вважає, що такий крок є частиною стратегії президента щодо акцентування на його особистих дипломатичних зусиллях. Наразі адміністрація президента не надала офіційних коментарів щодо появи цього зображення.

■ Євген Клен

Після початку повномасштабної війни проти України Російська Федерація (РФ) бореться зі стрімким скороченням населення, яке не вдається зупинити навіть спробами збільшити народжуваність у країні. Про це повідомило Міністерство оборони Великої Британії. Там зазначили, що Путін виступив на засіданні щодо демографічної політики країни, підкресливши, що досягнення результатів є «ключовою стратегічною метою, яка стоїть перед Росією». Це стало продовженням заяви диктатора від 8 грудня 2025 року про те, що «заходи, які вже вжиті у сфері демографічного розвитку, є недостатніми», оскільки «негативні тенденції зберігаються, а народжуваність продовжує знижуватися».

➤ Як у XVIII—XIX ст.

«Причинами серйозної демографічної кризи РФ є еміграція близько 1,3 млн росіян, серед яких багато молодих і освічених громадян, а також значні втрати на війні. Наразі відомо про близько 1 млн 225 тис. полеглих і поранених російських військових», — вважає британська розвідка.

Сумарний коефіцієнт народжуваності (СКН) в РФ, що відображає середню кількість дітей на одну жінку дітородного віку, за результатами 2025-го знижувався вже десятий рік поспіль. Про це свідчать дані Росстату. Станом на грудень СКН опустився до позначки 1,374 (проти 1,4 наприкінці 2024 року). Торішнє значення стало найнижчим із 2006-го: тоді СКН становив 1,305.

Максимальне значення сумарного коефіцієнта народжуваності в сучасній історії держави Росстат зафіксував 2015 року — 1,762. Відтоді він утратив 0,388 пункту, або 22 %, що стало найбільшим падінням з 1990-х рр.: тоді СКН обвалився з 1,892 в останній рік існування СРСР до 1,157 1999-го.

Успереч заклямкам кремлівського диктатора народжувати по восьми дітей і «повертатися до традиційної багатодітності Давньої Руси», сумарний коефі-

Дірки на фронті та в промисловості

цієнт народжуваності третій і наступних дітей також знизився. У грудні 2025-го він становив 0,362 (проти 0,376 роком раніше) і опустився нижче довоєнного рівня (0,364 2021-го).

Скільки саме дітей нині народжується в РФ, достеменно невідомо. Восени торік Росстат засекретив статистику, яку раніше публікував щомісяця. Останні доступні дані свідчать, що 2024-го кількість народжень скоротилася до 1,222 млн немовлят. Порівнюючи з 2014 роком, народжуваність упала на третину, тоді як у січні—березні 2025-го взагалі встановила антирекорд межі XVIII—XIX ст. — 288 тис. дітей за три місяці. Путін зажадав довести сумарний коефіцієнт народжуваності до 1,6 до 2030 року та до 1,8 — до 2036-го, тобто до найвищого рівня з останніх років існування СРСР. Та самого бажаня не досить.

➤ Заманювання бідних

Коли халепа з власними громадянами, влада РФ залучає іноземців — використовує фіктивні кадрові агенції та тіньові міграційні мережі, щоб заманювати іноземців на війну проти України. Британська The Telegraph написала, що багато з таких новобранців гине в перші ж 72 години після відправки на фронт через відсутність підготовки та розуміння того, куди вони потрапили. За даними видання, до кінця 2025 року Росія завербувала близько 18 тис. громадян зі 128 країн Африки, Азії та Латинської Америки, щонайменше 3,3 тис. із них загинуло в боях.

Серед 10 тис. російських військових, які потрапили до українського

полону, іноземців 7 %. Багато з них розповідають, що їм обіцяли цивільну або небойову роботу в запіллі, проте після прибуття до РФ змушували підписувати документи російською мовою, відбирали паспорти й відправляли на фронт.

За даними Французького інституту міжнародних відносин (IFRI), методи російських вербувальників багато в чому нагадують схеми торгівлі людьми та шахрайські колцентри в Південно-Східній Азії. Приміром, в Африці для цього використовують посередників, раніше викритих в організації нелегальної міграції. «Москва чудово знає, які країни є основними постачальниками мігрантів. Вона просто використовує існуючі мережі», — пояснив Тьєррі Віркулон, дослідник IFRI.

За його словами, також у вербуванні беруть участь туристичні агенції. Крім того, аналогічну роботу вели осередки приватної військової компанії «Вагнер» у Малі та Центральноафриканській Республіці. Більшість іноземців заманили через їхню бідність і відсутність альтернатив на батьківщині.

Кілька африканських країн, зокрема Південна Африка та Кенія, уже попередили своїх громадян про ризик стати жертвами шахрайського вербування, яке може закінчитися відправкою на війну з Україною. Щонайменше чотири держави вимагали від РФ повернути їхніх громадян.

Водночас РФ активізувала роботу так званих руських домів у країнах Африки, використовуючи їх не лише як центри культурної дипломатії, а і як платформи для вербування

найманців на війну проти України. За даними нігерійських медіа, ці «доми» стали частиною тіньової інфраструктури, що підживлює війну, застосовуючи ідеологічні маніпуляції та обман, активно займаються деструктивною діяльністю, виправдовують агресію РФ, поширюють пропаганду та ненависть до Заходу, перекинувши реальність для місцевого населення.

➤ Хитрощі вербувальників

Свою чергою Бі-бі-сі відмітила, що іноземців з бідних країн заманюють до лав армії російських окупантів привабливі жінки. Агенція розповіла історію сирийця, який саме таким чином опинився на війні проти України. За словами чоловіка, записався до війська його переконала жінка на ім'я Поліна Азарних. Вона розказувала про прибуткову роботу й російське громадянство. Будівельник погодився на пропозицію незнайомої жінки, яка обіцяла йому тилову посаду в армії РФ, якщо заплатить за це 3 тис. USD. Проте він відмовився платити, оскільки насправді потрапив на фронт. Тоді жінка спалила сирийський паспорт, а командири погрожують убити або ув'язнити «новобранця».

Журналісти з'ясували, що 40-річна колишня вчителька для заманювання до лав російської армії молодих чоловіків, часто з бідних країн, використовує Telegram. У своїх усміхнених відеозверненнях і оптимістичних публікаціях пропонує «однорічні контракти на військову службу».

Виявили майже 500 випадків, коли жінка надавала документи, які називають «запрошен-

нями, що дозволяють одержувачу в'їхати до РФ для вступу до лав збройних сил». «Ці документи були призначені для чоловіків, переважно зі Сирії, Єгипту та Ємену, які, судячи з усього, надіслали їй дані своїх паспортів, щоби вступити до російської армії», — ідеться в публікації.

Жінка нахабно обманувала чоловіків. 12 сімей розповіли журналістам про молодих чоловіків, яких вона за вербувала, а ті загинули або зникли безвісти. «Складно визначити, скільки іноземців вступило до лав російської армії. Аналіз Бі-бі-сі свідчить, що йдеться, імовірно, про щонайменше 20 тис. осіб», — додали автори дослідження. Вони зазначили, що така схема доволі поширена, а такі жінки є частиною мережі неформальних вербувальників.

Подібні умови вступу до російської армії пропонують і інші акаунти в Telegram арабською мовою. Один із них містить дописи з документами-запрошеннями та списками імен, інший рекламує великі виплати за вступ до «елітного батальйону». Кенійська поліція викрила цілий синдикат із торгівлі людьми, який заманював пропозиціями роботи, а насправді — воювати проти України.

В американському Інституті вивчення війни вказали, що деякі муніципальні та регіональні органи влади в РФ пропонують грошові заохочення до 4 тис. USD особам, як-от фахівцям з управління персоналом і місцеві жителі, які вербують росіян або іноземців на військову службу.

➤ Заповнення порожнечі

В економіці також руїна. Тож російська влада 2025 року видала громадянам Індії та Бангладеш рекордну кількість дозволів на роботу, що свідчить про радикальну зміну міграційної стратегії Кремля. Так, кількість дозволів для індусів зросла до 56,5 тис. (проти 36,2 тис. роком раніше), а для бангладешців — більш як у три рази, сягнувши 9,3 тис.

Крім того, більш ніж у 2,5 рази (до 25 тис.) зросла кількість дозволів на роботу для гро-

мадян Туркменістану, у п'ятеро (до 2,3 тис.) для громадян Узбекистану і майже втричі (до 263) для громадян Таджикистану. Також приблизно на 50 % (до 92 тис.) збільшалося громадян Китаю, яким дозволили працювати в РФ. Загальна кількість виданих іноземцям дозволів на роботу торік сягнула 240 тис., що є максимумом із 2017-го і на 42 % перевищує показники попереднього періоду.

Основною причиною такого стрімкого залучення робочої сили з далекого зарубіжжя став критичний дефіцит кадрів, спричинений війною проти України. Масова мобілізація, залучення більше як мільйона осіб до контрактної служби в армії РФ та масштабна еміграція працездатного населення створили порожнечу на ринку праці, яку неможливо заповнити внутрішніми ресурсами.

Найбільший попит на іноземних фахівців спостерігається в промисловості (54,7 %), сільськогосподарстві та будівництві, де РФ намагається підтримувати темпи виробництва в умовах санкційного тиску та переходу економіки на воєнні рейки.

Міністерство праці РФ уже оголосило про плани збільшити квоту на залучення мігрантів 2026-го до 279 тис. осіб, зосереджуючись на кваліфікованих робітниках для масштабних інфраструктурних та оборонних проєктів. Частина, що залишилася, — це некваліфіковані робітники, зайняті у важких умовах праці, а також інші працівники, приміром, ветеринарні санітари або робітники з догляду за тваринами.

Водночас мігрантам із країн Центральної Азії у в'язницях пропонують звільнення в обмін на відправлення до зони бойових дій. Ідеться про нібито залучення їх як допоміжного персоналу: санітарок, кухарок, праль.

В РФ зафіксовані випадки, коли трудових мігранток притягують до кримінальної відповідальності за сфабрикованими звинуваченнями, після чого змушують підписувати контракти з Міністерством оборони РФ. Родичі ув'язнених повідомляють про системний характер таких дій.

Рамзан Кадіров

■ Ігор Голод

Джерела Головного управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України в Чеченській Республіці (ЧР) повідомили, що в її глави Рамзана Кадірова відмовили нирки. Тож він перебуває на процедурі діалізу в лікарні.

➤ «Обкатають» модель?

Стан здоров'я магіонетки Кремля різко погіршився в ніч на 25 грудня 2025-го. Тоді, як розповіло журналістам джерело в оточенні глави ЧР, «його ледве відкачали». А втім, ще 5 грудня Ібрагім Янгулбаєв, глава чеченського опозиційного руху «Адат», поінформував із посиленням на ті ж джерела, що Кадіров перебуває «на крапельниці». Позаторік засоби масової інформації сповіщали, що той уже понад п'ять років страждає на некроз підшлункової залози, смертність від якого сягає 80%. А джерело в управлінні Федеральної служби безпеки Російської Федерації (РФ) у ЧР зізналося журналістам: «Судячи з боягузливого уривчастих розмов оточення глави Чечні, надії на гарний результат немає».

За даними ГУР, це значно активізувало процес визначення кандидатури наступного глави ЧР. За даними розвідників, серед найбільш імовірних і зручних для Кремля претендентів є Магомед Даудов, глава уряду ЧР; Апі Алаудінов, командир спецзагону швидкого реагування Росгвардії «Ахмат»; Ахмат Кадіров, 20-річний старший син Рамзана.

5 січня батько призначив останнього виконувати обов'язки заступника глави уряду ЧР. Хоч іще 15 вересня 2025-го Рамзан Кадіров фактично дав зрозуміти, що бачить своїм можливим наступником іншого сина — 18-річного Адама. Відповідаючи на запитання журналістів про його нову посаду — секретаря Ради безпеки Чечні, Кадіров-старший пояснив: «Я ріс поруч із моїм батьком, завжди був поряд, багато чого навчився саме поруч із ним. Адам теж виріс поряд зі мною. Тому він уже має багатий досвід і знання. Коли мене

Кремль готується до заміни Кадірова

Тож зростає ризик конфлікту в Чечні

поставили на посаду першого віцепрем'єра уряду регіону, я також був молодим. Адам теж успішно дає раду. І я жодних претензій не маю, хоча в мене вимоги до нього як до сина в рази більші».

Політолог Дмитро Дубровський пояснив: «У середині РФ виник суб'єкт, у якому існує персоналістська диктатура з династичним спосібом передання влади». А Гарольд Чемберс, експерт із питань Кавказу, додав: «Призначення членів сім'ї стало відповіддю на зростаючі загрози владі Кадірова

У разі реалізації сценарію заміни глави ЧР Кремль зробить ставку на абсолютно керовану фігуру

з боку чиновників російських спецслужб, які прагнуть замінити його режим поступливішим правителем. Саме цей факт, а також погане здоров'я змушують Кадірова прискорити просування своїх синів на вищі політичні посади».

Натомість політичний оглядач Ренат Давлетгільдеев зазначив: «Взагалі, звісно, смішно говорити про престолонаступництво 2026 року. Але, з другого боку, гадаю, що цю модель спочатку «обкатають» на Чечні, а потім, можливо, і в усій РФ, адже

й у Путіна підрастають спадкоємці».

➤ Ставка — на абсолютно керованого

Однак військовий аналітик Дмитро Снегирьов вважає: «У разі реалізації сценарію заміни глави ЧР Кремль зробить ставку на абсолютно керовану фігуру. Приміром, на когось із найближчого оточення Кадірова — Адама Делімуханова (троюрідного брата глави ЧР і депутата Державної думи РФ. — Ред.) або іншого представника, тісно пов'язаного з російськими спецслужбами. Така особа була б політично несамостійною і позбавленою власних амбіцій».

Натомість Ольга Курносова, секретар Форуму російської опозиції на підтримку України, упевнена: «Кремль не хоче передавати владу Кадірова його спадкоємцям». Радше тому, що торік російські спецслужби дізналися про сепаратні перемовини Кадірова та його близьких родичів із лідерами мусульманських країн. Унаслідок погіршення відносин із Москвою посаду віцепрем'єра ЧР покинула тоді Айшат Кадірова, 27-річна донька Рамзана. Тож навряд чи в Кремлі погодяться, щоб наступним главою ЧР стали її брати.

Андрій Коваленко, керівник Центру протидії дезінформації при Раді національної безпеки й оборони України, прогнозує таке: «Схоже, на

РФ очікує протистояння силовиків за Чечню. Рамзан Кадіров помирає, дорожно-транспортна пригода з його сином-наступником може бути не просто аварією». Нагадаємо, що аварія сталася 16 січня ц. р. — Адам Кадіров, кермуючи автівкою на дуже великій швидкості, влетів в іншу. Очевидець його ушпиталення розказав журналістам, що потерпілого після аварії важко було впізнати.

Та навіть якщо живе, ст. 66 Конституції ЧР дозволяє йому або його брату Ахмату очолити регіон тільки після 30-го дня народження. Тож політолог Руслан Айсін каже, що наразі Кремль обирає між кадіровськими воєначальниками. Із цим погодився політолог Вадим Денисенко, який дійшов такого висновку: «Призначити когось із синів — порушити або переписати законодавство. Досі Путін завжди намагався уникати таких речей. Головні завдання Кремля в період транзиту — не допустити міжусобиць і забезпечити контрольований перехід влади, яка буде на 100% залежною від Москви. А це означає, що з великою часткою імовірності новим керівником стане хтось із клану Кадірова: або Даудов, або Делімуханов (можливо, навіть обидва отримають свою частину владного пирога, хоча це неминуче призведе до конфлікту)».

«Даудов забезпечить надзорську лінію при-

душування всіх і всього. Делімуханов комфортніший для Москви, хоча й не настільки жорсткий. Але й перший, і другий продовжать лінію Кадірова, який тримав владу на круговій поруці та відповідальності родичів за дії представників їхнього клану. Щодо можливого призначення Алаудінова, то тут обов'язково виникне конфлікт із кланом Кадірова. Бо Алаудінов з іншого клану. Хоча він і найлояльніший до Кремля. Тому його призначення поки що виглядає малоімовірним», — припустив політолог.

➤ Украй тривожний сценарій

В американському Інституті вивчення війни (ISW) погодилися: «Для Путіна вкрай важливо, аби потенційний наступник Кадірова зберігав лояльність до Москви і не допустив заворушень

Для Путіна вкрай важливо, аби потенційний наступник Кадірова зберігав лояльність до Москви і не допустив заворушень у ЧР

у ЧР: на придушення повстань на тлі війни проти України в російській владі може просто не вистачити сил».

Щодо вибору Кремля в ISW розмірковують так: «Делімуханов має вплив у різних сферах життя ЧР. Зокрема, координував чеченські сили, які воюють в Україні, виконував дипломатичні ролі й врегулював політичну та релігійну напруженість між російським і чеченським суспільствами. Тож не дивно, що саме його Рамзан обрав у «наставники» для Адама. Завданням Делімуханова було, зокрема, налагодити зв'язки Кадірова-молодшого з політичними та кримінальними контактами в РФ та за кордоном».

А ось аргументи політолога Руслана Айсіна: «Делімуханов вирішує всі питання в Москві. Даудов, якого Кадіров призначив прем'єром, більш скутий у цьому сенсі, тобто менш ресурсний. Однак за законом, якщо Рамзан Кадіров помре, саме Даудов стане виконув-

вачем його обов'язків. Наші співрозмовники в ЧР кажуть, що він зараз активно посилюється: у нього найбільша охорона, окремий штат, окрема PR-команда. Це виглядає як підготовка до чогось. Але Алаудінов із погляду Кремля — найоптимальніша фігура: говорить красиво, «Ахматом» керує. Плюс до всього — інтегрований у систему Міністерства оборони, рівновіддалений від усіх олігархічних груп, тобто найбільш контрольований Кремлем».

Джерела часопису The Moscow Times стверджують, що «між Делімухановим і Даудовим уже назріває конфлікт через боротьбу за владу». Тож політолог Аббас Галлямов не виключає як зіткнення між ними, так і масові виступи: «У ЧР багато невдоволених. Причому їх багато в чеченських елітах. І якщо вони відчують, що система достатньо мірою ослабла й можна підняти голову і почати з нею боротьбу, то вони обов'язково це зроблять».

Водночас Politico написала: «Для Кремля можлива смерть Рамзана Кадірова — украй тривожний сценарій. Ідеться не просто про зміну регіонального керівника, а про завершення неформальної угоди. За цією домовленістю, після другої чеченської війни країна залишилася у складі РФ, а Кадіров зобов'язався гарантувати абсолютну лояльність чеченців до Путіна. Утрата цієї фігури ставить під загрозу всю політичну конструкцію. Регіон кланових зв'язків і непримиренних внутрішніх суперечностей може не прийняти нового главу, підконтрольного Москві».

Руслан Айсін теж не виключає, що «з відходом Кадірова всі внутрішні суперечності вилізуть назовні й Кавказ може просто розірвати», однак водночас визнав: «Кадіров вирішив зробити «колективного Кадірова» — зосередити близько ста членів своєї сім'ї в системі влади. Але навіть це нічого не гарантує, адже в РФ вертикаль скрізь. Якщо Москва когось призначить, вона спокійно «почистить» і цих сто людей. Інструментарію для цього у федерального центру більш ніж достатньо».

■ АСКОЛЬД ЄРЬОМІН

Напередодні парламентських виборів в Угорщині, що відбудуться 12 квітня ц. р., Віктор Орбан, прем'єр-міністр країни, який залишається при владі з 2010-го, зробив головну ставку на залякування угорців війною. Мовляв, якщо проголосуєте за опозиційну партію «Тиса», то керівництво Європейського Союзу (ЄС) втягне Угорщину в російсько-українську війну. А якщо проголосуєте за партію «Фідес», то «я і мій приятель Дональд Трамп гарантуємо угорцям мир».

Своєю чергою Reuters інформує, що соціологічні опитування дають перевагу опозиційній політичній силі Петра Мадяра: Median прогнозує «Тисі» 51 % голосів виборців, «Фідесу» — 39 %, а Інститут ідеї — 48 % і 38 % відповідно. Ситуацію в Угорщині детально проаналізувала Politico, яка вважає угорські вибори такими, що матимуть у ЄС «найбільші наслідки» цього року. «Популіст-націоналіст Віктор Орбан стикається з найскладнішим викликом за час свого 15-річного правління, — пише, зокрема, Politico. — Багатостраждальна опозиція сподівається, що Петер Мадяр, консервативний лідер партії «Тиса», який випереджає опонентів в опитуваннях на 12 %, зможе скасувати те, що сам Орбан називає «неліберальною демократією».

Уряд Орбана посилив контроль над засобами масової інформації (ЗМІ) та державними компаніями, що спричинило звинувачення в кумівстві, водночас послаблюючи незалежність судової влади й ухвалюючи закони, які призвели до падіння Угорщини в рейтингу прозорості. В Індексі верховенства права для країн ЄС від World Justice Project Угорщина опи-

Петер Мадяр і Віктор Орбан

Орбан голоси втрачає, а Мадяр здобуває

нилася на останньому місці. 62-річний Орбан є лідером ЄС, найближчим до російського диктатора. Він постійно заважає Брюсселю будувати єдиний фронт проти Кремля. Угорський лідер не раз сварився з керівництвом Євросоюзу з різних питань.

Але чи справді Мадяр може повалити свого колишнього політичного союзника? І навіть якщо це станеться, чи зможе він повернути Угорщину до ліберальної демократії, враховуючи все ще наявну державну архітектуру Орбана?

Угорщина є відносно невеликою країною з населенням 9,6 млн осіб, але під орудою Орбана стала одним із найбільших головних болів ЄС. Орбан давно використовує вето Будапешта в Брюсселі як зброю, щоби блокувати санкції проти Російської Федерації (РФ) і фінансову допомогу Україні, а також гальмувати ухвалення термінових рішень ЄС.

Віктор Орбан також є провідним членом групи правих популістів у столицях ЄС, які об'єднуються довкола протидії імміграції та скептицизму щодо озброєння України. Без Орбана чеський прем'єр Андрій Бабіш і словацький Роберт Фіцо були б набагато ізольованішими фігурами на самітах Європейської ради. «Щоразу, коли ми прагнули рухатися вперед, щоб до-

помогти Україні Орбан використовував своє вето для подальшого шантажу», — розповіла Валері Гаєр, глава політичної групи Renew Europe у Європейському парламенті (ЄП).

Мадяр звинувачує Орбана й «Фідес» у непотизмі й корупції, які послаблюють економіку через надання переваг олігархам, та у втраті коштів ЄС через протистояння з Брюсселем. А Орбан хоче представити свого заклятого ворога маріонеткою, контролюваною ЄС.

Стратегія «Тисі» — не висловлювати позицію щодо суперечливих питань, намагаючись отримати в парламенті абсолютну більшість. Це дасть партії можливість реформувати виборче законодавство (на думку опозиції, Орбан сфальсифікував його на власну користь).

Золтан Тарр, друга людина в «Тисі», поділився, що очікує від уряду Орбана «всіх можливих брудних фокусів». «Це державна пропаганда, фейки, створені штучним інтелектом, підроблені відео, постановочні інциденти, шантаж і використання сфальсифікованої виборчої системи», — пояснив він. — Влада мобілізує все, бо має що втрачати».

Виступаючи днями на з'їзді партії «Фідес», Орбан жорстко розкрикував політсилу Мадяра. «Якщо голосуєте за

«Тису» чи Демократичну коаліцію (соціал-демократів. — Ред.), то голосуєте проти власного майбутнього. Не забувайте, що бос «Тисі» — найбільший підбурювач війни у Європі» (Манфред Вебер — голова Європейської народної партії в ЄП. — Ред.).

Нещодавно глава угорського уряду виступив із гучною заявою, звинувативши українське керівництво в організованій спробі вплинути на результати майбутніх парламентських виборів в Угорщині. За словами Орбана, органи національної безпеки країни проаналізували останні дії Києва і дійшли висновку, що це скоординована атака на угорський суверенітет.

Приводом для загострення стали критичні висловлювання українських політиків і Володимира Зеленського, які в Будапешті розцінили як «грубі образи та погрози». Зокрема, реакцію викликали слова президента України на форумі в Давосі (Швейцарія) про політиків, які «живуть за європейські гроші, намагаючись зрадити європейські інтереси». У відповідь на це Орбан доручив міністрові закордонних справ Петру Сіярту викликати українського посла для офіційних пояснень.

Прем'єр стверджує, що Україна «перейшла в наступ», намагаючись сприяти формуванню уряду, який був би більш

лояльним до Брюсселя та Києва у питаннях війни та інтеграції до ЄС. Раніше він запевнив, що парламент Угорщини не проголосує за вступ України до Євросоюзу протягом наступних 100 років.

Українська сторона ці звинувачення відкидає, називаючи їх безпідставними й такими, що мають на меті відвернути увагу угорського суспільства від внутрішніх проблем. У Міністерстві закордонних справ та Офісі президента України наголосили, що така риторика Будапешта лише підриває добросусідські відносини та грає на руку агресору.

12 квітня угорці обериуть 199 депутатів Національних зборів за змішаною виборчою системою: 106 в одномандатних округах, а 93 — за партійними списками. На жаль, опозиція боротиметься в умовах, сприятливих для партії «Фідес». 2011-го уряд Орбана перерозподілив виборчі округи й оновив виборчу систему, щоб збільшити свої шанси на перемогу.

Уряд контролює близько 80 % медійного ринку й дозволяє етнічним угорцям, які живуть у сусідніх країнах і зазвичай підтримують «Фідес» голосувати поштою. Водночас громадяни Угорщини, які працюють за кордоном (чимало з них підтримує опозицію), можуть голосувати там лише в угорських дипломатичних установах. «Влада має доступ до всіх державних ресурсів, а претендент не отримує державного фінансування кампанії і практично не присутній у державних ЗМІ», — констатував Рудольф Метц, політолог Інституту ТК. Але експерти вважають, що навіть нерівні умови не виключають перемоги Мадяра, якщо не буде втручання в процес голосування.

Брюссельський істеблшмент мало не молиться за перемогу Ма-

дьяра, сподіваючись, що уряд «Тисі» поглибить зв'язки Угорщини з ЄС. Валері Гаєр заявила, що її партія Renew Europe підтримує «будь-якого кандидата, який нестиме проєвропейські цінності» й зможе перемогти Орбана. А голова консерваторів Вебер швидко прийняв «Тису» до правочентристської Європейської народної партії, аби забезпечити вплив у Будапешті й надати «Тисі» ресурси для розробки виборчої платформи. Він не раз називав Мадяра людиною, яка врятує Угорщину від Орбана.

Politico розповіла, що «Тиса» планує, зокрема, «виступати проти обов'язкових квот на розподіл іммігрантів і прискореного вступу до ЄС України; прагнути миру; боротися з російською пропагандою; зміцнювати Вишеградську четвірку (Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія) і Центральну Європу, не будучи при цьому поганим хлопцем Європи».

Експерти попереджають, що після перемоги «Тисі» зміни всередині Угорщини можуть бути повільними. Золтан Васалі з угорського Університету Мілтона Фрідмана каже, що ліквідація «неліберальної демократії» Орбана буде «складною з юридичного й інституційного погляду», адже «основні конституційні органи зберуть свої повноваження після виборів, а ключові посади залишаться за особами, пов'язаними з чинним урядом».

Інша річ, якщо «Тиса» здобуде в парламенті дві третини мандатів — конституційну більшість. На думку Метца, «це дасть уряду Мадяра правову можливість відновити основні елементи верховенства права, перебудувати систему стримувань і противаг, а також запровадити певні гарантії, як-от обмеження термінів повноважень для ключових посад».

■ РОМАН ЖУРБА

Уряд Великої Британії створює нову Національну поліційну службу, яку вже називають «британським ФБР», для боротьби з тероризмом, шахрайством, організованою злочинністю та

Велика Британія створює власне ФБР

іншою складною злочинною діяльністю.

Як зазначила Reuters, створення цієї служби стане частиною масштабних реформ поліції, які уряд Його Величності має представити незабаром. Ці реформи стануть найбільшими

змінами в правоохоронній системі з часу створення Робертом Пілом першої професійної поліції 1829 року. «Теперішня модель роботи поліції була розроблена для іншого століття. Ми створимо нову Національну поліційну службу на

кшталт американського ФБР і задіємо висококваліфікованих фахівців та найсучасніші технології для пошуку й затримання небезпечних злочинців», — заявила Шабана Махмуд, міністр внутрішніх справ Сполученого Королівства.

Наразі в Англії та Вельсі діють 43 місцевих поліційних управління, деякі з яких виконують функції на національному рівні. Приміром, лондонська поліція відповідає за боротьбу з тероризмом. Міністр додала, що реорганізація дасть змогу правоохоронним органам зосередитися на бо-

ротьбі з повсякденними правопорушеннями, як-от крадіжки в крамницях і антигромадська поведінка, а також на затриманні злочинців у своїх районах. Очікується також, що в межах оголошених змін уряд скоротить загальну кількість поліційних сил у Великій Британії з метою економії коштів.

■ МИРОСЛАВА БЗІКАДЗЕ

Конфлікт у Міннеаполісі (штат Міннесота) став і випробуванням, і політичною проблемою в кар'єрі Дональда Трампа. Масштабна операція з виявлення та депортації іммігрантів, які не мають легального статусу, спровокувала масові протести й часті сутичками між місцевими жителями та агентами федеральної імміграційної і митної поліції (ICE). Як наслідок, упродовж тижня загинуло двоє громадян США. Їх застрелили на вулиці серед білого дня. Президент спершу намагався знайти винних у трагедії, назвавши загиблих «терористами», але врешті йому довелося поступитися і кардинально пом'якшити свою тактику.

➤ Медбрат і поетеса

24 січня в місті Міннеаполісі озброєні агенти ICE застрелили Алекса Джеффри Претті, 37-річного медбрата відділення інтенсивної терапії місцевої лікарні для ветеранів. Він брав участь у масових протестах проти міграційної політики Дональда Трампа — арештів і депортації сотень тисяч чоловіків, жінок і дітей. Це було вже друге вбивство агентами ICE мирних громадян: 7 січня федеральні агенти застрелили у власному авто Рене Гуд, також 37-річну поетесу й матір трьох дітей.

В обох випадках представники федеральної влади заявляли, що вбиті були «лівими» радикалами й навіть «терористами», які перешкоджали законним діям ICE та прикордонного патруля і загрожували безпеці агентів. Але відеозаписи інци-

Убивства цивільних агентами ICE

Дональд Трамп пом'якшив свою міграційну тактику в Міннесоті

дентів суперечать цим заявам.

На відеозаписах очевидців видно, як федеральний агент хапає ручку машини Рене Гуд і вимагає, щоб та відчинила двері. Коли вона починає від'їжджати, інший агент націлює на неї пістолет і стріляє кризь лобове скло автомобіля. Незалежний розтин показав, що Гуд померла від вогнепального поранення в голову, а також дістала поранення в груди й руку.

Щодо стрілянини 24 січня, то Грег Бовіно, командир прикордонного патруля, заявив, що агенти проводили «точкову» операцію з імміграційного контролю, коли Претті підійшов до них із «дев'ятиміліметровим напівавтоматичним пістолетом». Щоправда, Бовіно не уточнив, чи демонстрував Претті зброю, але сказав, що агенти на-

магалися роззброїти його, а той «агресивно опирався», відтак один із офіцерів прикордонного патруля тоді «зробив оборонні постріли». Очевидці, місцеві чиновники та сім'я Претті оскаржили цю версію, вказавши, що в руці він мав телефон, а не зброю.

За словами Браяна О'Хари, начальника поліції Міннеаполіса, після трагічного інциденту федеральні чиновники спробували завадити місцевій поліції отримати доступ до місця події. Проте він наказав своїм офіцерам залишатися на місці події в межах стандартного протоколу для збереження доказів після стрілянини.

➤ «Приберіть жорстоких поліцейських»

Після перших повідомлень про стрілянину

агентів ICE у Міннеаполісі спалахнули протести. Люди щодня виходили на вулиці, палили сміттєві контейнери та будували барикади, щоби перекрити доступ до деяких районів. Вулиці міста оповив темний дим. Для розгону натовпу влада застосувала сльозогінний газ. А власники підприємств, крамниць і закладів харчування відчинили свої двері, щоб сховати протестувальників від хімічних подразників.

Тім Волз, губернатор Міннесоти, заявив, що його адміністрація не зупиниться на передчим, щоб домогтися відповідальності й справедливості після стрілянини. Він звернувся до Білого дому із заявою, що розслідування має вести штат. «Це огидно, — написав він у соціальній мережі X і зажадав від президента США припинити

використовувати федеральну поліцію для депортації іноземних громадян. — Приберіть тисячі жорстоких, непідготовлених поліцейських із Міннесоти. Негайно!»

Свою чергою Джейкоб Фрай, мер Міннеаполіса, назвав дії федеральних агентів «вторгненням» і теж закликав господаря Овального кабінету вивести їх із міста.

➤ Війна проти власного народу?

Натомість федеральний уряд встав на захист федеральних агентів, навіть не починаючи розслідування. Дональд Трамп, віцепрезидент Джей Ді Венс і міністр внутрішньої безпеки Крісті Ноем виправдовували вбивство Рене Гуд, називаючи її «внутрішньою терористкою». Такою ж була реакція і на вбивство Претті — застреленого чоловіка представляли як «терориста», бо той носив при собі зареєстровану зброю.

Глава Білого дому звинуватив у тому, що сталося, демократів. Мовляв, у Техасі, Джорджії, Флориді, Теннессі та Луїзіані, які перебувають під контролем республіканців, затримали вже понад 150 тисяч мігрантів і жодних протестів, заворушень чи хаосу не було.

Але коли в інтернеті поширилися відео стрілянини, Трамп і його адміністрація змінили тактику. У розмові з кореспондентом The Wall Street Journal президент сказав, що не готовий оцінювати дії агента, який застрелив Алекса Претті. Це помітно відрізняється від того, як він поводився після вбивства Рене Гуд, коли беззастережно став на бік агента ICE. У тій же бесіді Трамп дав зрозумі-

міти, що ICE та прикордонний патруль через деякий час будуть виведені з Міннеаполіса, хоча точних термінів не назвав.

➤ Рейтинги рекордно впали

Стратегія Трампа змінилася після критики його прихильників-республіканців, стурбованих тим, що він утрачає громадську підтримку перед проміжними виборами. Крім того, адміністрацію Трампа розкритикували в Національній стрілецькій асоціації. Там закликали провести повне розслідування вбивства.

Зміна риторики сталася на тлі падіння рейтингів президента. Згідно з новим опитуванням Reuters/Ipsos, рівень схвалення його імміграційної політики серед американців упав до найнижчого рівня з моменту повернення до Білого дому (39%). Причому більшість американців стверджує, що його жорсткі заходи щодо міграції зайшли надто далеко. Загальний рейтинг схвалення Трампа впав до 38%.

Тим часом Барак Обама, 44-й президент США, та його дружина Мішель закликали підтримати хвилю мирних протестів, які охопили Міннеаполіс. За їхніми словами, те, що відбувається, нагадує про громадянську відповідальність у боротьбі з несправедливістю.

Біл Клінтон, 42-й президент США, також виступив зі закликом до протестів проти депортаційної політики адміністрації Трампа. Він підкреслив, що американцям не варто відмовлятися від своїх свобод. «Чинна влада збрехала нам і сказала нам не вирити тому, що ми бачили на власні очі», — наголосив Клінтон.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Дмитро Галко, українсько-білоруський журналіст:

— Події в Міннесоті — цілеспрямований політичний процес. Убивство двох американських громадян протягом місяця серед білого дня за 2 тис. км від південного кордону — абсолютно унікальний випадок, який став можливим через низку структурних факторів. Роки пропаганди, що оці всі мігранти є «загарбниками, убивцями, гвалтівниками, психами-втїкачами», які полюють на ваших котів і собачок, а також голосують за де-

мократів. Останнім часом додався ще один напрям, скерований конкретно проти Міннесоти — сомалійська мафія, що вкрала мільярди бюджетних коштів, частину яких переправила терористичним організаціям. Насправді мафія не те щоб сомалійська, бо всю схему вигадала біла американка, сомалійці там фігурували як пересічні виконавці, і вкрадено не мільярди, і розслідування задовго до Трампа почалося з подачі місцевої влади. І жодних доказів переказу тих коштів терористам

також немає. Демонізація демократів, зображення їх як сатанинських сил. «Вони вбили Чарлі Кірка», «вони намагалися вбити Трампа» — постійний рефрен пропаганди. Демократів зображують як партію підлих таємних убивць. Міннесота торік зайняла четверте місце серед найкращих штатів для життя. Вона відома ввічливістю жителів, а також дуже міцною підтримкою демократів. Демократи не програвали тут республіканцям на президентських виборах з 1972 року. Це єдиний штат, де офіцій-

на назва демократичної партії — Democratic-Farmer-Labor Party. Якщо Трамп зможе зламати Міннесоту, це означатиме кінець демократичного домінування в промисловому поясі США. Якщо вдасться придушити страйки та залякати профспілки, він нейтралізує найпотужнішу політичну машину демократів у регіоні. Уведення в штат армії агентів ICE — спосіб продемонструвати силу там, де демократи почувуються господарями. Тіма Волза вважали одним із певних претендентів на місце кандидата демокра-

тів на виборах 2028 року. Через поточні події він відмовився не тільки від цієї перспективи, а навіть на посаду губернатора вирішив не переобиратися. На це рішення вплинув не тільки розгاردіш, улаштований у цьому штаті ICE, але й убивство його сорокатниці Мелісси Гортман, яку застрелив разом із її чоловіком ультраправий християнин. Вона була ключовою постаттю для робітничого руху Міннесоти, сполучною ланкою, яка утримувала разом міських лібералів і сільських робіт-

ників. Профспілки вважали її своїм найсильнішим голосом в уряді. Її смерть залишила величезний вакуум у керівництві штату саме тоді, коли почалася хвиля федеральних операцій. Як на мене, є величезна ймовірність, що це вбивство не було випадковим. При цьому Трамп «вішає» його на самого губернатора. Жодних співчуттів, ніякого розслідування. Суспільству фактично надсилають сигнал, що «так буде з кожним», а агенти заховають «повторити». Гадаю, ще будуть убивства.

Гарантії безпеки — на перше місце

■ POLITICO

Адміністрація президента США вважає, що саме гарантії безпеки з боку Вашингтона мають визначальне значення для України, навіть за умови відсутності американського військового контингенту на її території. Про це пише Politico.

За інформацією видання, представник США високого рангу фактично применшив значення початкових європейських зобов'язань у межах підтримки України, підкресливши провідну роль саме Сполучених Штатів. «Зусилля «Коаліції охочих» вигля-

дають непогано — кілька гелікоптерів, кілька військових і поодинокі гарантії. Але якщо розмовляти з українцями, то для них вирішальними є саме американські гарантії безпеки», — заявив він.

Також Politico зазначає, що Трамп укотре підтвердив: американські війська не відправлятимуть до України. Водночас підтримка з боку США триватиме. За інформацією представників Пентагона, зобов'язання Вашингтона, імовірно, міститимуть супутникову та розвідувальну підтримку, окремі польоти дронів для моніторингу ситуації, а також логістичну допомогу.

Данці бойкотують американські товари

■ BLOOMBERG

У Данії стрімко набувають популярності мобільні застосунки, щоб сканувати товари й бойкотувати пов'язані зі США, повідомляє Bloomberg. Відтоді як Трамп почав погрожувати «відібрати» Гренландію, яка входить до складу Королівства Данія, кількість завантажень таких застосунків різко зросла. Найпопулярніший із них — UdenUSA — нині очолює рейтинг безплатних програм в Apple App Store у Данії.

Із кількістю населення близько 6 млн осіб і економікою, співмірною з економікою штату Мерленд, Данія навряд чи зможе завдати відчутного удару по американському експорту. Однак раптова популярність UdenUSA та подібного застосунку Made O Meter демонструє, наскільки підхід адміністрації президента Трампа дестабілізував, образив і розлютив ба-

гатьох людей по всій Європі.

Інституційні інвестори в Данії також починають відвертатися від США. Пенсійний фонд AkademikerPension поінформував Bloomberg, що повністю виходить з американських державних облигацій. Хоча обсяг продажу був невеликим (на кінець грудня 2025-го фонд володів облигаціями США всього на 100 млн USD), символічний ефект цього кроку привернув увагу в усьому світі. Прибутковість казначейських облигацій США зросла на тлі цієї новини, а Трамп після цього пригрозив «серйозною відплатою» всім, хто позбувається американських активів.

Наразі ж данський застосунок продовжує набирати популярності. Його розробники перекладають програму кількома мовами, зокрема німецькою та англійською, а незабаром він стане доступним і для Android. Застосунок можна завантажити навіть у США.

Дональд Трамп став конкурентом Путіна

■ NEW YORK TIMES

Москва святкує свою удачу, оскільки Дональд Трамп поставив під загрозу НАТО «хрестовим походом» за захоплення Гренландії, констатує The New York Times. На думку аналітиків, прихід до влади у світі меркантильного Вашингтона, що володіє необмеженою владою, також створює проблеми для Путіна, який сам звик грати цю роль. «Цей момент сповнений як надій, так і небезпек для Путіна. Для нього це буде складно, як і для всіх інших», — сказала Фіона Гілл (на фото), яка керувала

російськими і європейськими справами в Раді національної безпеки Білого дому під час першої адміністрації Трампа.

Путін роками отримував геополітичну перевагу, агресивно використовуючи російську міць у глобальних справах і йдучи на великі військові та розвідувальні ризики. Новий підхід американського президента вигідний російському лідеру, поки вони ладнають між собою, проте в іншому випадку загрожує обмежити вплив кремлівського диктатора, оскільки глобальна військова й економічна міць Вашингтона перевершує міць Москви. «По суті, Сполучені

Штати кажуть: «Ми з вами, і робитимемо те ж саме, що й ви». Це знаменує собою нову реальність для Путіна. Проблема для нього цілком може полягати в тому, що Трамп спробує його перевершити», — зауважує Гілл.

Вона стверджує, що майже 20 років вождь Кремля прагнув покласти край «однополярному світу», в якому домінує Вашингтон. Але на глобальній арені без правил, де кожна країна намагається максимізувати свою міць, Сполучені Штати багато в чому підносяться над Російською Федерацією (РФ). Влада, яку Трамп продемонстрував над американськими технологічними мі-

льярдерами, що мають величезний вплив у всьому світі, не може зрівнятися з владою Путіна. Не може зрівнятися і вплив Трампа на світову торгівлю. «Це своєрідний заклик: «Будьте обережні зі своїми бажаннями», — зазначає експерт.

На думку аналітиків, російський диктатор, схоже, має намір отримати дивіденди, які відновлення відносин зі Сполученими Штатами принесе РФ за Трампа, не жертвуючи при цьому своїми основними вимогами щодо України. Для цього йому доводилося поступатися, коли Трамп входив врозріз із російськими інтересами в інших частинах світу. «З погляду Москви ситуація неоднозначна. Так, добре бачити напруженість між Сполученими Штатами і Європою і розрив трансатлантичного альянсу, до якого РФ прагнула десятиліттями. Але має бути певна стурбованість із приводу того, як Сполучені Штати розгортатимуть свої власні збройні сили, свої власні економічні сили по всьому світу в місцях, що представляють інтереси РФ», — відмічає Томас Грем, який очолював російську політику в Раді національної безпеки Білого дому за президентства Джорджа Буша-молодшого.

До Європи дійшло, що США — ненадійний союзник

■ CNN

Відтоді як Трамп пригрозив увести мита, щоб захопити Гренландію, його зухвала поведінка не залишила Заходу сумнівів у тому, що норми старого світового порядку відкинуті вбік. Як зазначає CNN, замість цього виник більш жорстокий і беззаконний порядок, де перемагають найгучніші та най-

сильніші, а непорушна трансатлантична довіра зникла. «Це нова реальність, яка була створена. Реальність, яка дуже часто буває нестабільною», — заявив журналістам телеканалу неназваний дипломат Європейського Союзу (ЄС).

Нарешті до Європи дійшло, що Сполучені Штати вже не є тим приятелем і надійним союзником, яким були колись. «Якщо будете просуватися вперед щодо Гренландії, ніхто не повірить, що США будуть готові захищати Естонію», — додав він.

З огляду на амбіції Трампа перед Європою постав непростий вибір: непокоя або підкорення. «Обговорення з дипломатами ЄС зазвичай свідчили, що європейці нарешті згуртувалися навколо необхідності бути незалежними

від примх Білого дому, особливо в питаннях оборони. А для того це також означає відмову від лестощів і спроб «шепотітися з Трампом», які визначали підхід Європи до США 2025-го», — ідеться в матеріалі.

Торік у Європі спостерігалось зближення позицій щодо скоординованого фінансування європейської оборони з акцентом на закупівлю місцевих товарів, що є важливим пунктом для європейського промислового прогресу. При цьому, хоча один із єврокомісарів і підняв питання створення офіційної армії ЄС або Ради Безпеки, наразі мало хто готовий до такого рівня інтеграції.

Американська військова та економічна міць — значна сила у Європі, і континент ще не готовий самотужки

протистояти затяжнорезультаті деякі політики, які раніше, побоюючись перетворити Трампа на ворога. «Замість того, щоб зосереджуватися на емоційній стороні дилем, представлених Білим домом, необхідно зосередитися на військовій, технічній стороні, виявити загальні прагматичні проблеми і вирішити їх», — наголосила CNN Довіле Шакалієне (на фото), ексміністр оборони Литви, додавши, що Європі знадобиться від п'яти до десяти років, аби зрівнятися з військовою потужністю США на континенті. «Ключовим словом має бути співпраця, а не конфронтація», — пояснив журналістам Гітанас Науседа, президент Литви, — США, як і раніше, наш найближчий товариш».

■ Євген Клен

Американський лідер вирішив не обмежуватися Венесуелою.

➔ Іран

У новій Національній оборонній стратегії (NDS) США зазначено, що Іран залишається ключовою загрозою і «має намір відновити свої звичайні збройні сили» та може знову спробувати створити ядерну зброю. Попри це Пентагон, назвавши Ізраїль «зразковим союзником», заявив у новій NDS, що союзники та партнери США на Близькому Сході повинні взяти на себе більшу частину відповідальності за боротьбу з Іраном. Пообіцявши, щоправда, при цьому, що Вашингтон може вжити «цілеспрямованих, рішучих заходів» у регіоні. Відтак президент США відзначив, що Вашингтон «протягом випадку» нарощує військові сили на Близькому Сході.

Водночас Дональд Трамп закликав Тегеран сісти за стіл переговорів та укласти угоду щодо ядерної зброї, інакше наступний удар США буде набагато гіршим. Іранська влада запевнила в готовності завдати удару у відповідь.

Тоді американський лідер сказав, що американські військові кораблі прямують у напрямку Ірану як запобіжний захід. А режим у країні перебуває в найслабшій позиції з часів революції 1979 року. Попри це він висловив сподівання на те, що ескалації вдасться уникнути. А також зауважив, що спостереження за ситуацією триває.

Тим часом в акваторію Індійського океану прибула авіаносна ударна група Військово-морських сил США на чолі з авіаносцем USS Abraham Lincoln, увійшовши до зони відповідальності Центрального командування США (CENTCOM).

На що Алі Шамхані, радник верховного лідера Ірану, відреагував дописом у соціальній мережі X: «Будь-які військові дії призведуть до того, що Іран атакуватиме США, Ізраїль і тих, хто їх підтримує». А Аббас Аракчі, міністр закордонних справ Ірану, вказав, що Тегеран готовий відповісти негайно й

Нові операції США

Трамп пригрозив, що наступний удар Сполучених Штатів буде набагато гіршим

решує. «Наші збройні сили з пальцями на спусковому гачку готові негайно й рішуче відповісти на будь-яку агресію проти нашої землі, повітря та моря. Уроки, отримані з 12-денної війни, дозволили Тегерану реагувати ще потужніше, швидше та глибше, — наголосив він. — Водночас Іран завжди вітав взаємовигідну, справедливую й рівноправну ядерну угоду — на рівних умовах та вільну від примусу, погроз і залякування, що гарантує права Ірану на мирні ядерні технології та забезпечує відсутність ядерної зброї».

Своєю чергою Постійне представництво Ірану при Організації Об'єднаних Націй попередило про наслідки можливих дій Сполучених Штатів. «Минулого разу, коли США необачно втягнулися у війни в Афганістані й Іраку, вони витратили більш ніж 7 трлн USD і втратили понад 7 тис. американських життів, — нагадали іранські дипломати. — Проте Іран готовий до діалогу на

основі взаємної поваги й інтересів, але якщо на нього будуть тиснути, він захищатиметься і відповідь як ніколи раніше!»

Зі свого боку аятола Алі Хаменеї (на фото) перебрався до укріпленого підземного сховища з низкою тунелів у Тегерані. Про це написала The Jerusalem Post. Управління щоденними обов'язками верховного лідера взяв на себе Масуд Хаменеї, третій син аятоли. Він зараз слугує основним каналом зв'язку з виконавчою гілкою влади режиму.

Натомість Піт Герсет, міністр війни США, заявив, що американські військові готові виконати будь-яке рішення президента Трампа щодо Ірану, аби не допустити отримання Тегераном ядерної зброї. «Вони не повинні прагнути ядерних можливостей», — акцентував він. За словами американських чиновників, глава Білого дому розглядає варіанти дій, але ще не вирішив, чи завдавати удару по Ірану.

На тлі цих новин ціни на нафту зросли приблизно на 4% і досягли п'ятимісячного максимуму. Ф'ючерси на Brent подорожчали на 2,5 USD (або 3,7%) — до 70,9 USD за барель. West Texas Intermediate додала 2,35 USD (також 3,7%) — до 65,56 USD за барель. Нагадаємо, що Іран був третім найбільшим виробником нафти в Організації країн — експортерів нафти після Саудівської Аравії та Іраку.

➔ Куба

Крім того, Дональд Трамп оголосив надзвичайний стан у США, що дасть змогу Вашингтону запровадити мита проти країн, які продають або постачають нафту на Кубу. «Кубинський уряд продовжує ставити загрозу національній безпеці Сполучених Штатів. Ми не дозволимо іноземним державам підтримувати цей режим, надаючи йому життєво важливі енергоресурси. Відтепер будь-яка країна, яка

Д О С Л О В А

постачає нафту Гавані, отримає економічні наслідки у вигляді тарифів на свої товари при ввезенні до США», — ідеться в повідомленні Білого дому. Згідно з текстом указу, нові заходи спрямовані на посилення ізоляції Куби. Господар Овального кабінету доручив відповідним відомствам, зокрема, Міністерству торгівлі та Міністерству фінансів, розробити механізм ідентифікації порушників і визначити розмір митних ставок.

У відповідь Куба звинуватила США в підготовці нової хвилі економічного тиску та можливій повній блокаді постачання палива на острів, поінформував Бруно Родрігес, міністр закордонних справ країни. «Ми засуджуємо перед усім світом цей брутальний акт агресії проти Куби і її народу, який уже понад 65 років зазнає найтривалішої й найжорстокішої економічної блокади, що будь-коли застосовувалася проти цілої нації», — підкреслив він.

За словами глави кубинського зовнішньополітичного відомства, зараз Сполучені Штати розглядають можливість запровадження повної блокади постачання палива до країни. «Для виправдання таких кроків використовують довгий список брехні, покликаний представити Кубу як загрозу, якою вона не є, — зазначив Родрігес. — Єдиний зловмисний вплив у нашій Америці — це вплив уряду США, який намагається підкорити народи та країни своїй волі, позбавити їх ресурсів, суверенітету й незалежності. Міністр додав, що Сполучені Штати «вдаються до шантажу та примусу» інших держав, змушуючи їх приєднуватися до політики блокади проти Куби.

Financial Times із посиланням на дані аналітичної компанії Kpler написала, що в Кубі запасів нафти залишилося всього на 15—20 днів. Без нових партій на острові доведеться запровадити ще жорсткіші обмеження на споживання палива. При цьому більша частина країни вже потерпає від майже щоденних вимікань електроенергії.

Цього року Куба отримала лише 84,9 тис. барелів нафти — із Мексики 9 січня. Це еквівалент-

но 3 тис. барелів на день замість середніх 37 тис. барелів, які острів отримував від усіх постачальників 2025-го. Аналітики вважають, що Гавана отримувала нафту зі значними знижками або взагалі безплатно. «Можна сказати, що Куба протримається 15—20 днів, якщо додати січневу поставку до приблизно 460 тис. барелів, які були в запасах на початок року», — відмітила Вікторія Грабенвегер, аналітик Kpler.

Через тиждень після захоплення американськими військами венесуельського диктатора Ніколаса Мадуро Трамп пообіцяв, що більша жодної нафти до Куби не потрапить. Він заявив, що Куба скоро впаде, і додав: «Вони отримували гроші від Венесуели, отримували нафту від Венесуели, тепер цього не отримують». «У них виникне серйозна криза, якщо найближчими тижнями не надійдуть нові поставки», — оцінив Хорхе Пінйон, експерт із нафти Техаського університету.

Клавдія Шейнбаум, президент Мексики, не заперечила, що її країна відклала заплановану на лютий поставку, назвавши це суверенним рішенням. Але вона запевнила, що не казала про припинення експорту і що постачання нафти на Кубу здійснюється за контрактами з Ретех або як гуманітарна допомога. Аналітики вважають, що Мехіко зупинила загрозу захоплення мексиканських танкерів, якщо американський лідер вирішить запровадити повну морську блокаду.

У грудні 2025 року Венесуела ще експортувала на Кубу в середньому майже 46,5 тис. барелів на день, але після захоплення Мадуро постачання припинилося. Останнє пальне для електростанції із Венесуели надійшло в листопаді. Росія та Алжир, які раніше постачали нафту на Кубу, робили це нерегулярно. Останній російський танкер прибув у жовтні, алжирський — у лютому 2025-го.

Економіка острова занепадає — руйнуються сфера туризму та виробництво цукру. Ніколас Вотсон, аналітик ресурсу Тенео, застерігає, що економічна криза здатна поставити кубинський режим на межу виживання.

танці так і не наважилися затримати вісім танкерів,

які минулого тижня проходили через Ла-Манш. Іще чотири танкери наблизилися до проходу з Північного моря. Своєю чергою Франція відпустила раніше затриманий танкер російського «тіньового флоту». Французький лідер Еммануель Макрон перепросив за це українського колегу за посадою. Він пообіцяв унести зміни в національне законодавство, аби в майбутньому такі танкери залишалися під арештом.

Єгірка іронія в тому, що українці платять життями за західну демократію і Європейський Союз у момент, коли на Заході дедалі менше вірять і в те, і в інше. Але українці платять. І вони вже показали: цю війну можна виграти. Понад десятиліття значна частина Заходу розмірковувала над тим, як управляти неминучим підпорядкуванням України Російській Федерації (РФ).

Поразницький підхід почався з анексії Криму 2014 року, коли Захід закликав українців не чинити опору й фактично змирився з російським контролем над півостровом. Напередодні повномасштабного вторгнення 2022-го готувалися підтримувати затяжну українську партизанську війну проти російської окупації та остерігалися передавати українському уряду зброю, яку, як уважали, швидко захоплять росіяни.

Коли кремлівські танки перетнули кордон, Володимиру Зеленському запропонували втекти, аби він очолив уряд України у вигнанні. Навіть після того, як український народ довів свою волю і спроможність не бути підкореним, колективно вагалися щодо надання інструментів, необхідних для перемоги. Ба більше — застерігали Україну від максимального ефективного використання навіть власної зброї. Час покінчити з цими напівзаходами.

Маємо визнати просту річ: Україна може перемогти, і її перемога відповідає інтересам геополітичного Заходу. А якщо не віримо, то варто чесно сказати про це вголос. Та якщо віримо, нам потрібно одне: чіткий план української перемоги.

➤ Боротьба за перемогу

Усе починається зі здатності України перемогти. Від початку повномасштабної війни Україна постійно перевершувала західні очікування. Київ не впав. Україна без власного флоту знищила значну частину російського Чорноморського флоту та прорвала морську блокаду. Вона позбавила РФ контроль над землею до фактичного па-

Христя Фріланд

Допомагай або здавайся

Чому Захід має визнати можливість перемоги України

ритету: сьогодні Україна контролює більше своєї території, ніж одразу після повномасштабного вторгнення.

Україна з населенням у 40 млн і економікою розміру американського штату Небраска тримається проти РФ зі 144 млн населення, нафтовидобутком на рівні Саудівської Аравії та другою за потужністю армією у світі з тієї ж причини, з якої союзники перемогли в Другій світовій війні. Україна — демократія, громадяни якої, високомотивовані й добре освічені, відмовляються бути переможеними.

Фактично майбутнє війни перебуває на українській лінії фронту та в руках технологів, які працюють унапрочуд динамічних українських містах. Україна стала через знищення нафтопереробних заводів, а також ураження російського військового арсеналу й оборонної промисловості, Україна розробляє і будує власні ракети.

Усвідомлюючи, що шлях до перемоги має передбачати ракетні удари, які «повертають війну» російському населенню — приміром, через знищення нафтопереробних заводів, а також ураження російського військового арсеналу й оборонної промисловості, Україна розробляє і будує власні ракети.

Захід систематично недооцінював силу України. Адже досі значною мірою перебуває в полоні своєрідного

«холодно воєнного» орієнталізму. Нашими головними інтелектуальними провідниками в цій війні є переважно фахівці з РФ і Кремля, а не з України. Наші армії очолюють генерали, чие становлення відбувалося в умовах навчання протидії російській загрози.

Навіть через більш ніж 30 років після роз-

Україна може перемогти, і її перемога відповідає інтересам геополітичного Заходу

паду СРСР нам складно повністю усвідомити реальність: армія, яку вважали другою найсильнішою у світі, нині є другою за силою в Україні. Єдиний виняток із цього обмеженого бачення — країни, що були частиною СРСР або Варшавського договору. Вони глибоко і на власному досвіді розуміють російську силу й російську слабкість. Вони знають, що Україна може перемогти і що її перемога відповідає нашим інтересам. Нам варто слухати їх уважніше й зі значно більшою скромністю.

➤ Ціна перемоги і поразки

Справжнє питання полягає не в тому, чи має Україна спроможність

перемогти, а в тому, чи ми цього хочемо. Але ми повинні цього хотіти. Перемога України беззаперечно відповідає інтересам Європи. Перемога України стане європейським щитом та арсеналом. Її інноваційна оборонна промисловість і військові доктрини є ключем до переозброєння Європи.

Сильна Україна, що охороняє східний фланг, — найкраща гарантія того, що Європі ніколи не доведеться використовувати зброю, яку вона зараз створює для самооборони. Сильна Україна відповідає також інтересам Америки.

По-перше, зобов'язання США в рамках НАТО вимагають захисту європейських союзників, і найефективніший та найдешевший спосіб зробити це — дозволити Україні виконати цю роботу. По-друге, успіх України — найкращий спосіб стримати Китайську Народну Республіку (КНР). У Сполучених Штатах існує двопартійний консенсус щодо того, що КНР є головним геополітичним суперником. Найнадійніший спосіб зупинити китайський територіальний експансіонізм — демонстративна поразка РФ в Україні. Найпевніша провокація для нього — успіх російського вторгнення.

Звісно, існує ще інший варіант: можливо, ми насправді не хочемо, щоб Україна перемогла. Реальність така, що

Україна може виграти. Так звані реалісти, які стверджують протилежне, фактично обирають світ, у якому перемагає Путін. Вони мають бути достатньо відвертими, щоб сказати це прямо й пояснити чому.

➤ Що необхідно для перемоги

Якщо ми справді хочемо, щоб Україна перемогла, а ми повинні цього хотіти, план успіху починається зі зброї. Україна тримається так довго завдяки власним військовим інноваціям і західному озброєнню. Щоб завершити війну, їй потрібні ракети для перенесення війни на територію РФ; дрони, роботи й штучний інтелект для ведення бойових дій на морі, суходолі та в повітрі; а також протиповітряна оборона для захисту міст та енергетичної інфраструктури.

Україна ніколи не просила про іноземні війська на своїй території, на відміну від РФ, яка залучила солдатів свого північнокорейського союзника. Але ми могли б допомогти Україні завершити війну, надавши їй необхідну зброю вже зараз: американські «томагавки» або німецькі ракети Taurus разом із розвідданими для їхнього наведення; розвідувальну та логістичну підтримку для дронів; а також більше комплексів Patriot та інших систем протиповітряної оборони.

Західні ракети допомогли б Україні найшвидше завершити війну — аргумент, який президент Зеленський безуспішно намагався донести під час свого жовтневого візиту до Білого дому. Але гроші так само важливі, як і зброя, і в багатьох сенсах є її еквівалентом.

Внутрішнє виробництво зброї в Україні фінансово обмежене: завод із виробництва дронів, який я відвідала восени 2025-го, працював лише на 60 % потужностей через нестачу коштів на комплектуючі й оплату праці. Західна військова підтримка України обмежена більше фінансами, ніж політичною волею.

Адміністрація президента Дональда Трампа дала зрозуміти, що для України має оплачувати Європа. Для європейців, які загалом

погоджуються, що їхня безпека залежить від сильної України, робить цей виклик переважно економічним.

У час, коли європейські економіки мають клопоти з жорсткими, а в таких країнах, як Франція, просто політично паралізуючими, бюджетними обмеженнями, коли водночас виборці вимагають рішучіших дій у відповідь на кризу вартості життя, пошук коштів для України є надзвичайно складним політичним завданням навіть у найбільш мотивованих столицях.

Саме тому пропозиція використати заморожені активи Центрального банку РФ як заставу для кредиту Україні в 140 млрд EUR є такою важливою. Вона дозволила б європейським лідерам підтримати українські військові зусилля, не підриваючи власні державні фінанси і не змушуючи виборців іти на болочкі компроміси.

Завдяки вражаючим і зростаючим можливостям українського виробництва та готовності США продавати Україні зброю, гроші можуть стати відповіддю на більшість воєнних викликів. Як додатковий бонус використання російських активів на користь України утвердить потужний і принциповий підхід: агресор платить. Це зрозуміло західним платникам податків і допоможе стримати майбутніх потенційних загарбників.

➤ Україні потрібне майбутнє.

Ця війна — не лише і навіть не переважно про утримання фронту на Донбасі чи про те, щоб цієї зими в країні були світло й тепло. Українці борються за майбутнє як суверенна, безпечна демократія з перспективою вступу до Європейського Союзу (ЄС) і з тим добробутом, який обіцяє членство в ЄС.

Вони добре знають свою історію. Саме тому вони розуміють, що ця війна може завершитися лише тоді, коли вони матимуть кордони, армію та союзи, необхідні для стримування подальшої російської агресії і для того, щоб дати своїм дітям шлях до добробуту, який вони бачили у своїх сусідів у Польщі та країнах Балтії.

Христя Фріланд,
Project Syndicate

Коляда на підтримку захисників України в США

■ ІВАН БЕСКИД

Упродовж останніх чотирьох років традиційний український вертеп в українській католицькій церкві Успіння Пресвятої Богородиці в Перт-Амбої (штат Нью-Джерсі), став улюбленою та довгоочікуваною подією. Цього року молоді парафіяни, багато з яких підлітки, знову зібралися під керівництвом пароха Івана Турика та сестер-монахинь згромадження Воплоченого Слова, щоби проголосити велику радість Різдва Господа через цю прекрасну театральну виставу.

Зі щирістю та відданістю молоді люди поділилися різдвяною історією через колядки, поезію та щирі молитви. Протягом двох місяців перед Різдрвом вони старанно працювали

над унікальним сценарієм, збираючись двічі на тиждень для репетицій і спільної молитви. Сестри Воплоченого Слова з любов'ю шили костюми вручну, а о. Іван надавав постійну пастирську підтримку й заохочення. Їхня відданість дала рясні плоди, оскільки вертеп був наповнений молитовним духом і глибокою вірою в Еммануїла — Бога, який є близьким до нас і розділяє страждання українського народу.

За традицією перша вистава відбулася в парафіяльній церкві. Звідти Немовля Ісус розпочав свою символічну подорож до домівок вірних, аби кожна родина могла прийняти Його з відкритими обіймами. Першим, хто прийняв Його з рук Пресвятої Богородиці, був турботливий господар і парох парафії. Протягом наступних днів парафіяни з ра-

дістю відчиняли двері своїх домівок, вітаючи колядників і продовжуючи давній український різдвяний звичай. Ці візити були глибоко зворушливими — не лише для господарів, багатьом із яких вони нагадали про Різдвяні свята з їхнього дитинства, а й для їхніх дітей, деякі з яких вперше побачили вертеп.

Відвідини вертепу простяглися за межі Перт-Амбої, до сусідніх парафій, у т. ч. парафії Святого Івана Хрестителя в Ньюарку, парафії Святого Миколая в Пассейку та парафії Святого Івана Хрестителя в Виппані. Особливою стала участь у щорічному фестивалі різдвяних колядок під назвою «Десь родився» у соборі Непорочного Зачаття у Філадельфії. Під час цього концерту група вертепу вручила символічне Немовля Ісуса митропо-

литові Борису Гудзяку й подарувала йому 2 тис. USD, зібраних під час коляди, на підтримку його фонду «Зцілення ран війни в Україні».

Хоча головним завданням вертепу є відродити справжнє значення Різдва та проголосити прихід Спасителя, колядників також об'єднувало міцне бажання підтримати Україну та сприяти перемозі конкретними діями. Бог щедро благословив ці зусилля через щедрість усіх, хто слухав і приймав колядників. Загалом було зібрано 14 тис. USD. Ці кошти будуть спрямовані на придбання дронів для однієї з бригад Збройних сил України.

«Ми глибоко вдячні нашим парафіянам та парафіям деканату Нью-Джерсі, які відчинили свої домівки й дозволили Різдрву увійти в їхні родини та серця», — зазначив о. Турик.

«Ноти надії» у Нью-Йорку

■ СОФІЯ КАЛИНА

Під час благодійного концерту Notes of Hope 1 лютого у Нью-Йорку вдалося зібрати понад 50 тис. USD, які спрямують на закупівлю обладнання для пологових будинків і неонатальних відділень України. Організатором заходу виступив 113-й відділ Союзу українок Америки під керівництвом Карини Тарнавської. Зібрані кошти, зокрема, отримані від благодійного аукціону, використають для придбання мобільних ультразвукових апаратів Butterfly. Це обладнання є критично важливим для діагностики пацієнтів в умовах підвалів та укриттів під час російських обстрілів.

За словами Карини Тарнавської, цілеспрямовані удари РФ по цивільній інфраструктурі призвели до того, що на кожне народження в Україні нині припадає по три смерті. «Для поляків війна не є далекою, хоча з перспективи морозного Нью-Йорка спри-

ймається інакше. Наші ноти надії показують, що є відгук, є реакція, є бажання допомогти, і я знаю, що таких громадських ініціатив буде більше. Ми поєднуємо мистецтво, благодійні акції із заспокійливими властивостями музики», — зазначила вона.

Музичну програму вечора представив відомий київський піаніст Павло Гінтов, який виконав твори українських композиторів. Кшиштоф Пляський, віцеконсул Республіки Польща, присутній на заході, наголосив, що спільна акція українського та польського народів на території США демонструє величезний потенціал громадянської активності, попри певну втому суспільства від теми війни.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії було зафіксовано більш ніж 2,5 тис. атак на українські заклади охорони здоров'я, серед яких 82 — пологові будинки. Усі зібрані кошти надійдуть безпосередньо до медичних установ перевіреними гуманітарними каналами.

УККА запрошує на онлайн-вебінар про енергетику

■ ОЛЕГ САДОВИЙ

Український конгресовий комітет Америки проведе онлайн-вебінар, присвячений енергетичній безпеці України. Захід відбудеться 6 лютого о 12.00 за Києвом. «Дискусія об'єднає провідних експертів зі США та України, які проаналізують вплив російських атак на енергетичний сектор України, їхні наслідки для економіки й цивільного населення, а

також нагальну потребу в подальшій міжнародній залученості», — повідомили організатори.

Детальну програму заходу оголосять згодом. Зареєструватися для участі в події можна за посиланням:

■ ДЗВІНКА САГАЙДАК

Близько 100 представників української громади та прихильників України зібралися на щомісячний мітинг біля Капітолія штату Каліфорнія в Сакраменто, щоб закликати американських законодавців до підтримки України і вшанувати День Соборності. Про це повідомила Ольга Ношин, спів-

У Сакраменто провели мітинг, аби підтримати українців

засновниця організації The Sunflower Society.

Учасники акції з плакатами й прапорами звернулися до конгрес-

менів місцевих округів із вимогою підтримати законодавчі ініціативи на користь України. Під час заходу була про-

ведена спільна молитва за перемогу й захист українських військових. Особливим гостем заходу став український капе-

лан Василь Поворознюк, який передав громаді прапор із підписами родин загиблих героїв і військовополонених.

Під час мітингу волонтерам вдалося зібрати 895 USD на придбання грілок для рук для захисників на передовій, що є критично важливим в умовах низьких температур. На завершення заходу присутні стали в коло, тримаючись за руки, на знак вшанування Дня Соборності України. Організатором заходу виступила спільнота The Sunflower Society, яка проводить такі мітинги в Сакраменто щомісяця.

Кампанія СКУ до річниці вторгнення

Триває реєстрація подій до річниці російського вторгнення в Україну, які відбудуться в межах глобальної кампанії Світового конгресу українців (СКУ) «Stand with Ukraine: захисти майбутні покоління».

Кампанія об'єднує українські громади та міжнародних партнерів навколо одного з найтяжчих злочинів війни — системного викрадення та депортації українських дітей. Це не лише гуманітарна трагедія, а й спроба знищити українську ідентичність і майбутню націю. Головний меседж кампанії простий: повернення дітей — передумова справедливого й тривалого миру. Без справедливості для дітей не може бути миру.

СКУ закликає громади, організації та партнерів у різних країнах проводити публіч-

ні акції, заходи солідарності й адвокаційні події та реєструвати їх на світовій мапі кампанії. Це демонструє глобальну підтримку України, посилює тиск на уряди й міжнародні інституції та забезпечує системне медійне висвітлення теми захисту дітей. Кожна подія стає частиною спільного голосу на захист українських дітей і права України на справедливий мир. СКУ закликає всіх долучатися до кампанії, організовувати заходи та робити тему неможливою для ігнорування.

Закликаємо додати заходи на онлайн-мапу за посиланням:

Пресслужба СКУ

СУОА про енергетичну підтримку урядом Австралії

Союз українських організацій Австралії (СУОА) вітає рішення уряду країни виділити додаткових 10 млн AUD на Фонд підтримки енергетики України. Ці кошти допоможуть забезпечити критично важливу енергетичну підтримку для України на тлі безперервних атак Російської Федерації (РФ) на електромережі країни.

Україна опинилася перед загрозою гуманітарної кризи через масштабні удари РФ по енергетичній інфраструктурі, спрямовані на максимальне завдання страждань мирному населенню. «Діти ризикують обморозитися та гіпотермією, а мільйони людей залишаються без тепла, електрики й води у домівках, лікарнях і школах. Ваша допомога допоможе полегшити їхні страждання та врятувати життя українських сімей», — заклікала Катерина Аргіру,

представниця ради директорів СКУ й голова СУОА.

Нещодавно вона повернулася з поїздки в Україну: відвідала Одесу та Київ і на власні очі побачила руйнівний вплив російських ракетних і дронівих атак на цивільне населення, сім'ї та критичну енергетичну інфраструктуру. «Я бачила цілі квартали, занурені в темряву. У будинку моєї матері кілька днів не було світла, тепла й води. Ми спали в пальтах і використовували свічки, щоб зігрітися та приготувати їжу. Мій дідусь, який відновлюється після перелому стегна, був заблокований у холодній квартирі через несправні ліфти», — поділилася дівчина.

Водночас СУОА започаткував власну збірку 150 тис. AUD на закупівлю аварійних генераторів та критично необхідних енергетичних ресурсів для українських громад, сімей, лікарень і дітей.

Пресслужба СКУ

AFUCA відправила з Франції 40-ву фуру з гуманітарною допомогою

■ Юстина Зарваниця

Франко-українська асоціація на півдні Франції (AFUCA) відправила до України ювілейний 40-й вантаж із медичним обладнанням, сонячними панелями й речами першої потреби для жителів прифронтових територій і стабілізаційних пунктів. До чергового гуманітарного рейсу увійшли медичні матеріали й обладнан-

ня, ортопедичні засоби, харчові продукти (зокрема дитячі), теплі речі, ковдри, санітарні матеріали та сонячні панелі.

Завантаження допомоги відбулося в Ніцці. Організатори висловили вдячність мерії міста за надання приміщення асоціації, а також партнерам зі SOVA Production, які взяли на себе оплату логістичних витрат. До збору та формування вантажу долучилися численні благодійники та організації з

міст Ванса і Королена, асоціації Paradisante, Assiste Ukraine та Idees Sans Frontieres.

Вантаж прийме громадська організація Through the War у Харкові. Допомогу розподілять між лікарнями та стабілізаційними пунктами на Донецькому й Харківському напрямках. «Ми щиро раді знову бути частиною ланцюга добра і підтримати тих, хто сьогодні цього найбільше потребує в Україні», — зазначили в AFUCA.

■ Ірина Коляда

У День Австралії видатного лідера світового українства Стефана Романіва посмертно відзначили нагородою «Лицар великого серця» за його багаторічну віддану службу Україні та міжнародну діяльність. Про це повідомив СКУ.

Церемонія відбулася в Дипломатичній академії при Міністерстві закордонних справ України. У заході участь узяли: Олександр Міщенко, заступник міністра закордонних справ України; Пол Леманн, посол

Романіва посмертно визнали «Лицарем великого серця»

Австралії в Україні; керівництво академії на чолі з Ігорем Остаєм, а також представники СКУ в Україні, друзі та колеги Стефана Романіва.

У форматі онлайн до зустрічі приєдналися: Наталія Пошивайло-Талуер, віцепрезидент СКУ; Катерина Аргіру, голова Союзу українських організацій Австралії (СУОА); Василь Мирошниченко, посол України в Австралії. Відзнаку-фібулу «Лицар великого серця» передали родині в Австралію.

Стефан Романів упродовж багатьох років обі-

ймав посади першого віцепрезидента СКУ та співголови СУОА, будучи одним із найавторитетніших голосів України на світовій арені. «Стефан був людиною дії. Його спадщина живе в серцях лідерів і членів СКУ, у щоденній роботі наших організацій, у Фундації молодіжного лідерства його імені та в поколіннях українців, яких він надихнув брати відповідальність і служити Україні глобально. Пам'ятаємо. Продовжуємо», — наголосили провідники діаспори.

■ Ірина Оліщук

Міністерство закордонних справ (МЗС) України та СКУ оголосили про запуск міжнародного проекту зі збирання коштів на енергетичне обладнання для України. Проект спрямований на підтримку українських громад, лікарень, шкіл та

Збір на енергообладнання для України

політичному відомстві додали, що зібрані кошти спрямовуватимуть на закупівлю генераторів та іншого енергетичного обладнання для України. «СКУ має розгалужену мережу представництв і перевірену інфраструктуру для прозорого й ефективного адміністрування таких проектів», — зазначили в МЗС.

Банківські реквізити для надання допомоги доступні за посиланням:

Банківські реквізити для надання допомоги доступні за посиланням:

■ СОФІЯ ЛАЗУРКЕВИЧ

Івана Світличного називають духовним лідером шістдесятників, який гуртував довкола себе однодумців. Він боровся за українську мову, ідентичність та свободу слова. КДБ двічі його арештовував за «антирадянську агітацію», а під час концтаборів і заслання здоров'я патріота суттєво погіршилось.

Іван Світличний народився в родині колгоспників 20 вересня 1929 року в с. Половинкиному на Луганщині. У хлопця було дві молодші сестри. Він спершу навчався у початковій школі в рідному селі, змалку проявляв міцний характер. 1943-го Іван, якому тоді було 14 літ, з іншими підлітками намагався підірвати нацистську техніку саморобною вибухівкою, через що позбувся пальців на руках, але це не завадило хлопцю навчатись на відмінно.

Він закінчив Старобільську середню школу із золотом медаллю, після чого вступив до Харківського університету на філологічний факультет, який також закінчив з відзнакою. Був перспективним дослідником, але через принциповість (особливо в українському питанні) на кафедрі його не залишили. Потім була аспірантура Інституту літератури, де його дисертацію не допустили до захисту, бо не базувалась на марксистсько-ленінських постулатах.

Іван Світличний

Василь Стус та Іван Світличний

1956 року Іван одружився із Леонідою Терещенко (Льолею). Молода сім'я більш ніж три роки жила в невеличкій кімнаті тежці — місця було обмаль, а його доводилось ділити шістьом людям. 1960-го Світличні отримали першу квартиру. «В тій квартирі було одне ліжко, холодильник напівпорожній. Однак ту хату на Уманській дотепер згадують шістдесятники, бо там завжди знаходився кусень хліба для голодних, можливість переночувати або й пожити якийсь час, книжки і господар для спраглих істини», — згадувала Леоніда.

Івана Світличного називали організатором культурного та науково-життя творчої моло-

Незламний лідер шістдесятників

Шістдесятники: Іван Драч, Микола Вінграновський, Григорій Сивокінь, Льоля Світлична, Михайлина Коцюбинська, Іван Світличний

ді, а його помешкання стало дискусійним клубом для шістдесятників. Лесь Танюк організував у Києві Клуб творчої молоді — осередок ранніх шістдесятників. Івана Світличного називали душею цього клубу. До оселі подружжя любили приходити Василь Стус, Алла Горська, Іван Дзюба й інші.

Іван налагодив контакт із діаспорою на Заході, поширював самвидав, передавав шоденник Василя Симоненка. Варто також додати, що мав одну з найкращих приватних бібліотек Києва. Після смерті сестра Івана передала його бібліотеку з 10 тис. томів Харківському національному університету ім. Каразіна.

Перший арешт Івана Світличного стався 1965-го. Очевидно, що його громадська позиція та регулярні зібрання в помешканні не могли не привернути увагу КДБ. Коли Івана не було вдома, у квартирі провели обшук, потім ще один. Дружина Світличного звернулася до КДБ, адже не могла знайти чоловіка, а за тиждень її офіційно підтвердили його арешт.

За звинуваченнями в «антирадянській агітації та пропаганді» заарештували не лише Івана Світличного, а й Опанаса Заливаха, братів Горинів, Михайла Косіва. Через вісім місяців Світличного відпустили через брак доказів. Після звільнення було не-

легко. Чоловіка не брали на роботу, його праці були під забороною друку, тому свої переклади публікував під псевдонімами.

Другий арешт стався 12 січня 1972 року через «справу Добоша». Тоді ж заарештували Євгена Сверстюка, Василя Стуса, а згодом і молодшу сестру Світличного Надію. Через рік відбувся закритий судовий процес, де Світличному присудили сім років концтаборів суворого режиму та п'ять років заслання. Покарання відбував у Пермській області, де погіршився стан здоров'я, але Іван намагався працювати на рівні з іншими.

Світличного називали «табірною совістю»

— він мав беззаперечний авторитет серед політв'язнів, витримував тривалі протестні голодування. Табір і заслання в Алтайському краї остаточно підірвали здоров'я. 1981-го в нього стався інсульт. У місцевій лікарні двічі пробивали череп, щоб видалити гематому, пережив клінічну смерть, а під час лікування йому занесли ще й стафілокок. Попри це Світличному не дозволили повернутися до Києва. Із червня 1979 року Івана доглядала дружина Льоля, яка була з ним на засланні. «Фізично Іван помер на своєму ліжку в жовтні 1992-го, а як творча людина — загинув у серпні 1981 року в засланні на Алтаї», — писала дружина.

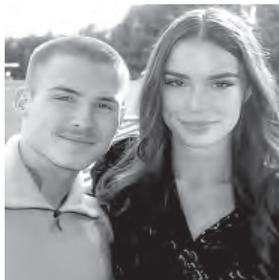
У січні 1983 року Івана Світличного звільнили, він дістався до Києва потягом, адже через свій стан здоров'я не міг летіти літаком. Дорога була виснажлива. Після заслання стан був тяжким і він уже не міг повернутись до громадської діяльності. У Києві жив у будинку без ліфта, тому фактично не був на вулиці. 1989-го в чоловіка стався ще один напад, після якого він уже не міг розмовляти та рухатись.

Іван Світличний помер 25 жовтня 1992 року. Його поховали на Байковому кладовищі у вишиванці, подарованій Василем Стусом. Могила розташована неподалік могили Стуса, який називав Світличного «вусатим сонечком».

Син Шерон Стоун заручився з українкою

■ ОКСАНА ГОРНЯТКО

У родині Шерон Стоун — радісна подія. Старший приймак акторки, 25-річний Роун Джозеф Бронштейн, оголосив про заручини зі своєю дівчиною, 22-річною українкою Ганною Євтушенко (на фото). Пропозицію руки й серця зробив під час Різдвяних свят. Про щасливу подію розповів у своєму Instagram, опублікувавши серію романтичних світлин, на яких також видно каблучку з діамантом. «Вона — найтурботливіша й найпрекрасніша жінка, яку коли-небудь зустрів. А я — най-

щасливіша людина у світі», — написав Роун про свою обраницю.

Син акторки також зізнався, що Шерон у захваті від майбутнього весілля та вже встигла щиро полюбити свою майбутню невістку. Це підтвердив і близький приятель пари: «Шерон — на сьомому небі від щастя. Родина для неї — понад усе, і вона бажає своїм дітям лише

любви та гармонії». Пара наразі не розкриває, скільки тривають їхні стосунки та за яких обставин вони познайомилися.

Відомо, що Ганна Євтушенко переїхала з України до Канади 2020 року. Вона працює в маркетинговій компанії, яка спеціалізується на екологічних послугах. Шерон Стоун усновила Роуна 2000-го під час шлюбу з журналістом-розслідувачем Філом Бронштейном. Подружжя розлучилося 2004 року. Загалом акторка виховала трьох прийомних дітей: Роуна Джозефа Бронштейна, Лейрда Вонна Стоуна та Квіна Келлі Стоуна.

Андрій Любка йде в ЗСУ

■ ТЕТЯНА ОЛІЙНИК

Український письменник і волонтер Андрій Любка (на фото) повідомив про своє рішення мобілізуватися до лав Збройних сил України (ЗСУ). «Війна триває

і настав час рухатися далі — бути не тільки для ЗСУ, але і в ЗСУ. Якщо хочемо вистояти і перемогти, то служити мають усі — безвідносно до того, наскільки корисними ми були в запіллі. Настала моя черга — і це по-чесному, — поділився він. — Рішення

мобілізуватися я ухвалив у жовтні, обрав собі підрозділ, закінчив усі важливі справи й фіналізував робочі проекти, а тепер вирушаю на фронт. Ще не знаю, як виглядатиме моє життя в майбутньому — мабуть, не буде легко, зате буде цікаво. Сподіваюся, цей новий досвід стане мені корисним і як письменнику».

За словами Андрія, авто поряд з ним на оприлюдненому фото — останнє в його волонтерській діяльності. «Це 415-та куплена мною автівка — солідний результат для нашої волонтерської команди, яка протягом років вторгнення купувала, ремонтувала і відганяла на фронт машини для наших воїнів», — зазначив він.

Як тренуються бійці мобільних вогневих груп

■ НАТАЛІЯ ДУЛЯБА

Військові мобільних вогневих груп постійно відточують свої навички та майстерність у збитті повітряних цілей, і сильні морози цьому не завада. У 45-му полку ім. Олександра Красицького Національної гвардії України розповіли, як тренуються військові на Львівщині.

Мобільні вогневі групи полюють на ворожі ударні дрони та крилаті ракети. На розгортання їхньої роботи витрачають лічені хвилини, а для ефективного ураження потрібна чітка, злагоджена координація. Для підтримання та удосконалення цих навичок військові регулярно тренуються. «Сніг, шквальний вітер та мі-

нусова температура не стають на заваді тим, хто тримає небо. Попри складні погодні умови, гвардійці Львівщини наголошують: зимовий період вимагає особливої підготовки — від екстремального маневрування на засніжених ділянках до забезпечення безвідмовної роботи зброї за низьких температур», — кажуть у полку.

На те, щоб доїхати на позицію та привести озброєння до готовності, мобільній вогневій групі потрібно вкласитися в декілька хвилин. Потому починається бойова робота екіпажу, від якої залежить безпека тисяч людей. «Наша мета — не допустити «прильотів». Кожна тренувальна мішень, яку ми вражаємо сьогодні, це врятований будинок чи об'єкт інфраструктури

завтра», — зазначає один із бійців мобільної вогневої групи на псевдо Білий.

Тарас Махніцький, командир підрозділу, додає, що системні тренування дозволяють військовим досягнути злагодженості в роботі й підвищити результативність знищення ворожих повітряних цілей під час реальних бойових чергувань.

Як відомо, мобільні вогневі групи працюють в Україні як частина протиповітряної оборони. Вони з'явилися уже після повномасштабного вторгнення Росії як відповідь на її постійні дроніві атаки. Мобільні вогневі групи перебувають у бойовій готовності цілодобово, забезпечуючи захист критичної інфраструктури та цивільного населення.

■ Ілля Волинський

Супутники дозволяють проводити розвідку з високою роздільною здатністю, лічити ворожу техніку на базах зберігання в глибокому запіллі, підтримувати стабільний зв'язок, наводити ракети за координатами і навіть керувати дронами за тисячі кілометрів від місця пуску.

Із кожним роком у гонитві озброєнь космосу стає більше. Війна в Україні продемонструвала, наскільки важливим є цей напрям. Ба більше, вона засвідчила, що користуватися «військовим космосом» може навіть країна без великої космічної програми. І мова не лише про допомогу союзників, а й про комерційні рішення. З появою в космосі приватних компаній зробити знімок з космосу або ж користуватися супутниковим зв'язком може майже будь-яка країна чи фізична особа.

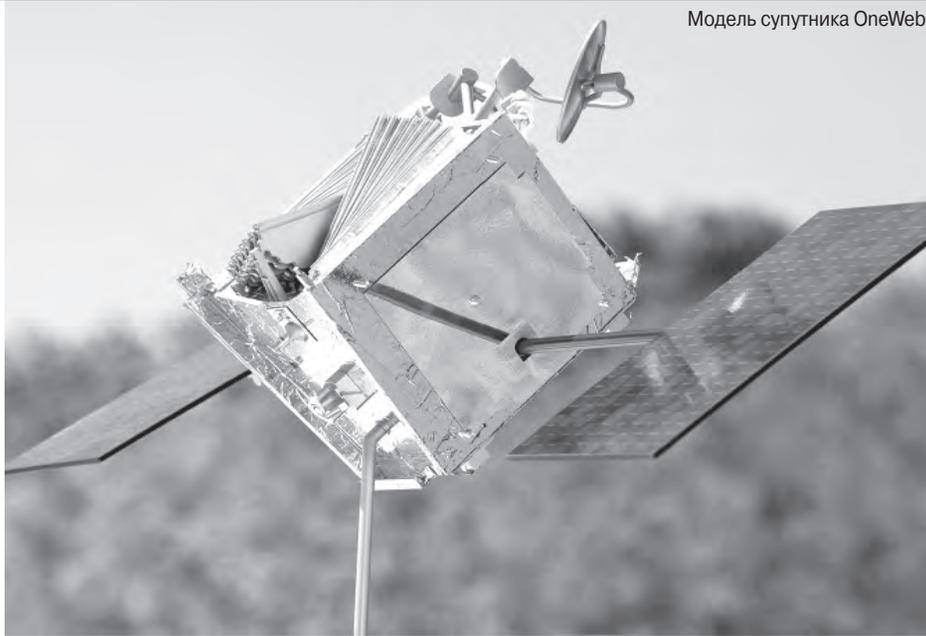
До повномасштабного вторгнення Україна майже не інвестувала в розвиток власної космічної програми. Сергій Полуян, керівник відділення інформаційного забезпечення конструкторського бюро «Південне», зазначав, що з 2017 року національна космічна програма не мала стабільного фінансування, а затверджені плани так і не отримували його в повному обсязі.

Національні програми, пов'язані зі супутниками «Січ» і «Січ-2», ситуації суттєво не змінювали. За якістю та точністю вони радше конкурували з американськими супутниками Corona 1970-х рр., ніж зі сучасними аналогами.

У підсумку Україна була змушена покладатися на допомогу США та Канади або купувати фото в приватних компаній на кшталт Махагачи Airbus. Проте якість і періодичність таких даних не дозволяли повноцінно використовувати їх для розвідки.

Та на можливість України користуватися «військовим космосом» дуже вплинули світові тенденції. Активне використання комерційних космічних рішень привело до зсуву від суто державних програм до ринкових моделей.

Перелом настав ближче до 2020-го, коли

Модель супутника OneWeb

Супутники стали інструментом війни

на ринку з'явилися приватні компанії та стартапи, які запропонували новий стандарт — SmallSat і CubeSat. Ці супутники масою до 180 кг виготовляють за спрощеними стандартами з використанням комерційної електроніки та менших розмірів елементів. Такі рішення виявилися значно дешевшими у виробництві та запуску, водночас забезпечуючи достатню якість даних. «За вартість одного великого супутника можна запустити десятки малих», — пояснює Ковальський.

Цей технологічний стрибок радикально знизив поріг входження в космос. Супутникові сервіси перестали бути державною прерогативою і стали доступними ширшому колу користувачів у різних країнах. Саме це багато в чому допомогло Україні на початку повномасштабного вторгнення, коли Київ звернувся по доступ до супутникової розвідки країн НАТО.

Під координацією Сполучених Штатів десятки держав почали передавати розвіддані, а Національна агенція США в межах програми GEGD надала доступ до великої кількості комерційних супутникових фото. Також Україна могла замовляти знімки самотужки за власний кошт.

Це дало змогу відстежувати пересування російських військ майже в реальному часі. «Тоді росіяни менше турбувалися про маскуваність і супутники буквально показували скупчення техніки», — розповів Вадим Глушко, заснов-

ник OSINT-спільноти «Кіберборошно».

Загальна доступність супутникових знімків сприяла появі аналітиків і спільнот, які не лише аналізували перебіг подій на фронті чи в запіллі, а й допомагали з виявленням цілей та об'єктивним контролем уражень. Відтоді цивільні ініціативи стали не просто допоміжним елементом, а повноцінною складовою розвідки України.

Там, де оптичні супутники були малоефективними — уночі або за значної хмарності, — на допомогу приходили SAR-супутники. Доступ до них Україна вперше отримала завдяки фонду Сергія Прути та жертвам людей, а згодом — за підтримки уряду Німеччини й компанії Rheinmetall.

SAR-супутники формують зображення за допомогою радіолокаційних хвиль, які відбиваються від об'єктів. Це дозволяє бачити їх за складних погодних умов або навіть під маскувальними сітками. Завдяки SAR-супутникам було зроблено понад 4 тис. фото російських летовиш, систем протиповітряної оборони, нафтопереробних заводів, баз і складів.

Ще одним показовим прикладом впливу комерційних космічних рішень стала система Starlink, яка фактично перетворилася на інструмент сучасної війни. Завдяки фінансуванню з боку США, а згодом Польщі, Німеччини й інших партнерів України, сили оборони отримали доступ до тисяч супутників і терміналів. Це забезпечило стабільний

зв'язок, коригування вогню і навіть трансляцію бою в режимі реального часу.

Це також різко підвищило точність і координацію дій української армії без ризику бути заглушеними ворогом. Командири змогли в режимі реального часу спостерігати за проведенням штурмових операцій, не чекаючи доповідей про успіх або невдачу. Артилеристи ж отримали можливість коригувати вогонь без залучення навідників безпосередньо з лінії фронту, що зменшило ризики для особового складу та підвищило ефективність уражень.

Російська Федерація (РФ) намагалася глушити сигнал Starlink, однак інженери SpaceX оперативно оновлювали програмне забезпечення, підвищуючи стійкість системи до засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ). Зрештою, побачивши ефективність Starlink, РФ також почала закуповувати такі термінали через «сірі» схеми.

Найбільше ж Starlink розкрив свій потенціал після встановлення на українські морські дрони, а згодом і на інші безпілотні платформи. Супутниковий зв'язок значно складніше заглушити, а його покриття і надійність перевищують можливості радіочастотного зв'язку. Це виявилось критично важливим у протидії російським засобам РЕБ і дозволило силам оборони України проводити ударні операції на сотні кілометрів у режимі онлайн.

Крім того, Starlink зробив можливими

складні евакуаційні операції із застосуванням наземних роботизованих комплексів у районах, де будь-який інший зв'язок був би недоступним. І хоча Ілон Маск не раз виступав проти використання Starlink для завдання ударів і навіть намагався обмежувати такі сценарії, українські військові продовжують ефективно використовувати цю систему. Проте доступність і насичення ринку приватними компаніями має і зворотний для нас бік, адже тепер супутниковими технологіями можуть користуватися не лише союзники, а й вороги.

На відміну від України, яка здебільшого спирається на комерційні рішення та допомогу партнерів, РФ системно інвестувала у розвиток космічних програм. Наприкінці 2010-х років там витрачали на космос майже 1,6 млрд USD на рік. Загалом на орбіті перебуває близько 200 російських супутників, понад половину з яких — військові. Автім, окупанти не змогли повноцінно реалізувати цей потенціал на полі бою. Для компенсації проблем зі супутниковим зв'язком росіяни почали користуватися Starlink.

Через дефіцит супутникової розвідки РФ змушена звертатися до комерційних сервісів за кордоном, зокрема, до китайських компаній. Крім Китаю, росіяни, імовірно, користувалися послугами й західних компаній. Такого висновку дійшла OSINT-агенція Molfar. У своєму розслідуванні вона встановила, що у 277 із 321 випадку перед російськими об'єктами замовлялися супутникові знімки саме тих об'єктів, які згодом були уражені.

Проте активність Росії в космосі не обмежується лише розвідкою чи зв'язком. Автручання в роботу Starlink було не першою спробою застосувати силу в космосі. 24 лютого 2022 року, паралельно з повномасштабним вторгненням до України, російські гачери зламали супутник KA-SAT компанії ViaSat, яка забезпечувала швидкісним інтернетом Україну та значну частину Європи. Унаслідок атаки мільйони користувачів, зокрема й українські військові, втратили зв'язок, а на-

слідки інциденту відчувалися ще протягом кількох місяців.

Війна в Україні змусила по-новому поглянути на роль космічних технологій не лише Київ, а й західних партнерів. Якщо раніше супутники сприймали як допоміжний інструмент, то тепер стало очевидно: доступ до орбіти і даних із неї є критично важливою складовою безпеки.

Додатковим сигналом стала тимчасова зупинка передачі супутникових розвідданих Україні з боку США в березні 2025 року. Хоча обмеження діяло недовго, воно суттєво змінило сприйняття залежності від американських систем як у Києві, так і в європейських столицях. Після відновлення доступу до даних інцидент не втратив свого значення. Він змусив і Україну, і Європу замислитися над наслідками подібної ситуації. Обидві сторони критично залежать від США в космічній сфері, адже їхні власні спроможності суттєво поступаються американським.

Серед можливих альтернатив розглядаються супутники OneWeb від Airbus, які активно закуповують у Європі. В Україні також намагаються розробити власний термінал супутникової зв'язку — UASAT. Він не зможе повністю замінити Starlink, але дозволить забезпечити резервні канали зв'язку для української армії.

Хоча кількість таких рішень наразі менша, а вартість — вища, у перспективі це може сприяти диверсифікації ринку, який нині фактично перебуває під монополією Ілона Маска. Окремі країни вже переходять від дискусії до практичних кроків. Так, Швеція планує розгорнути до десяти супутників, а Україна співпрацює з Чехією над створенням «Сузір'я».

Крім того, Rheinmetall оголосила про створення спільного підприємства з ISEYE для виробництва супутників у Німеччині. Цей приклад особливо цікавий, бо Rheinmetall і ISEYE вже співпрацювали для забезпечення потреб сил оборони України. В Україні створили Управління космічної політики, а до 2030 року держава планує мати власні національні супутники для оборонних цілей.

Головний корпус Рільничої школи, 1888 р.

Винокурня, де навчали студентів, 1911 р.

Зоологічний кабінет професора Карла Мальсбурга

Як у Дублянах з'явилася Рільничка школа

Навчальна аудиторія

Професура Вищої рільничої школи, 1896 р.

Історичний корпус і пам'ятник Бандері

■ Оріся Шиян

Університет ветеринарної медицини та біотехнологій є одним із найдавніших в Україні вищих навчальних закладів аграрної освіти. Вищу рільничу школу під патронатом Галицького господарського товариства у Дублянах під Львовом відкрили 9 січня 1856 року. Викладачі та випускники мали допомоги вдосконалити сільськогосподарське виробництво у регіоні завдяки науковим дослідженням та експериментам. Першими студентами школи були 24 учні, які навчалися за гроші, але за добрі оцінки окремі з них отримували стипендії.

Штат освітнього закладу потрохи ріс, для проживання професорів і учнів збудували гуртожитки. Головний корпус звели 1888-го, там розмістили лекційні аудиторії, кабінети

професорів, кімнати для практики та головний офіс. У будівлі 1900 року облаштували лабораторії.

Слухачі школи проходили трирічний курс навчання, згодом його замінили на дворічну програму з річними підготовчими курсами. Після теоретичного навчання учень мав пройти дворічну практику в аграрному господарстві і скласти письмовий та усний випускні іспити. Паралельно з вищою відкрили й нижчу сільськогосподарську школу та школу винокурів. Школа організувала курси для вчителів сільських шкіл, які викладали сучасні методи ведення сільськогосподарства для учнів.

У Рільничій школі викладали агрономію, агрохімію, кадастр, основи ґрунтознавства. Для практики біля університету заклали дослідні поля. На першому з них 1891-го організували

наукові дослідження з вирощування картоплі. Школа мала ботанічно-рільничу та хімічно-рільничу станції, лабораторію для аналізу ґрунтів. Учні вивчали врожайність сільськогосподарських культур, меліорацію. Поруч заклали ботанічний сад і розсадник плодово-ягідних дерев.

Спершу школу утримувало Галицьке господарське товариство, а 1877 року її передали в підпорядкування Галицького крайового уряду, навчальний заклад отримав державне фінансування. Викладали німецькою та польською мовами, а згодом — лише польською. 1901-го Міністерство землеробства Австро-Угорщини надало навчальному закладу статус Академії рільництва, яка працювала до 1919 року.

Європейську агрохімічну школу в Дублянах заснував Юліус Мікуловський-Поморський.

Згодом він став ректором закладу. За навчальними та науковими аспектами в цей період Академія рільництва у Дублянах досягла світового рівня. У ній зосередилися відомі учені, завдяки чому академія стала центром аграрної освіти і науки тогочасної Європи. Під керівництвом Яна Бляута, одного зі засновників Галицької меліоративної школи, розробили та реалізували проекти осушення боліт і меліорації полів. Дослідження перезволожений і заболочених ґрунтів виконували на Дублянській торфово-болотній станції, заснованій 1904-го.

1919 року академію в Дублянах зробили рільничо-лісовим факультетом Львівської політехніки. Перші три семестри навчання відбувалося у Львові, а три наступні — у Дублянах. Тоді ж створили першу на Заході України кафедру агрохімії та

ґрунтознавства. Мар'ян Гурський, засновник кафедри, завідував хімічно-рільничою станцією. Він одним із перших в агрономічній науці опрацював результати польових досліджень методами математичної статистики.

Дублянська академія, поряд із Краківською, Варшавською та Познанською, була одним із головних центрів академічної сільськогосподарської освіти в міжвоєнній Польщі. Професура двох львівських університетів — Академії рільництва у Дублянах та ветеринарного університету у Львові — після Другої світової війни переїхала до Вроцлава і заснувала там 1951-го Вищу школу сільськогосподарства.

В 1929—1934 рр. на рільничо-лісовому факультеті навчався Степан Бандера. У роки незалежності йому встановили пам'ятник перед головним корпусом і за-

снували музей, та в день народження провідника ОУН 2024 року російська ракета пошкодила будівлю академії.

1947-го дублянський освітній заклад знову став самостійним — Львівським сільськогосподарським інститутом. Його ще двічі перейменовували — у Львівський національний аграрний університет і Львівський національний університет природокористування. А 2024 року Міністерство освіти і науки України об'єднало заклад із Львівським університетом ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Степана Гжицького.

Із нагоди 170-річчя закладу Центральний державний історичний архів України у Львові опублікував грамоту, видану колеґією викладачів керівникові Вищої сільськогосподарської школи в Дублянах із подякою за значний внесок у розвиток навчального закладу.

■ Оріся Шиян

Ukrainian Heritage Monitoring Lab, яка допомагає українським музеям оцифровувати експонати, розповіла про цікавий артефакт із колекції краєзнавчого музею міста Горішні Плавні на Полтавщині. Зокрема, про мармурову навершя булави, якому майже 4 тис. років.

Ця знахідка — із кургану поблизу с. Солонці Кременчуцького району. Там виявили катакомбу незвично великих розмірів, із дромосом (лазом) і двома камерами. У ній був похований молодик віком до 20 років без

Мармурова булава й обезголовлений покійник

голови: череп був викаладений під правим плечем похованого. А поруч лежала його булава, що є символом влади. «Особливості самого поховання, розміщення артефактів і решток можуть свідчити й про високий статус чоловіка, і про його вид діяльності, і про ритуальні постмортальні акти відповідного періоду та культури», — зазначили дослідники.

Навершя булави зроблене з білого мармуру із чорними вкрапленнями. Воно майстерно оброблене та в доброму стані збереження, попри давній вік. Артефакт датується першою по-

Булава була ознакою влади вождя, похованого в кургані

ловиною XVIII ст. до Р. Х. і належить до донецької катакомбної культури.

Двокамерну катакомбу для вождя одного з

племен донецької катакомбної культури виявив 2006 року археолог Олександр Супруненко. У своїй науковій праці

«Кургани поблизу с. Солонці на Нижньому Пслі» він написав, що центр виробництва мармурового навершя булави такого типу був на Донбасі чи Північному Кавказі.

Серед інвентарю в могилі молодого воїна, крім булави, був скребок на сколі кременю і цілий ліпний ріпоподібний посуд. Біля кисті правої руки лежала тонка пластинка темно-червоної вохри, нею ж були вкриті окремі кістки кістяка. Обабіч від похованого на рівні ліктів лежали черепашки равлика. Із цим похованням, мабуть, пов'язана й встановлена на насипі кур-

гану невелика гранітна антропоморфна статуя.

Археолог наголосив на значних розмірах поховальної споруди (загальна площа жертовної ями, входу і всіх камер становить понад 18,5 кв. м), помітній досипці кургану, наявності спеціальних міток при спорудженні камери та стелі на насипі, неординарній пожезертві — великому горщику рідкісного типу для ритуального питва. Це виділяє курган серед інших, що дозволяє припустити поховання представника вищого прошарку катакомбного суспільства — молодого вождя чи «спадкового» старішини.

■ ОРИСЯ ШИЯН

Михайло Драй-Хмара — один із представників «Розстріляного відродження», пам'ять про якого намагалися знищити разом із ним самим. Він був блискучим науковцем-славістом, поліглотом і талановитим поетом-неокласиком. Але радянська влада не терпіла інтелектуальної свободи. Поета заслали на Колиму працювати на копальнях і рудниках. Там він і загинув у 49 років, пожертвувавши життям заради порятунку життя молодого людини. Велику частину його творчої спадщини, як і його самого, знищила каральна система.

➤ Козацьке прізвище на німецький лад

Уродженець Черкащини походив із козацького роду Драй. Прізвище, вочевидь, утворили від дієслова «драти». Батько Панас Драй був заможним селянином у Малих Канівцях, писарем і допомагав селянам вирішувати юридичні справи. Мама теж походила із заможного козацького роду Брагинців. Але вона рано померла, залишивши чотирирічного Михайлика сиротою.

Батько розумів, що має дати добру освіту здібному синові. Тож юнак закінчив школу в Золотоноші, гімназію в Черкасах, а тоді вступив до престижної приватної Колегії Павла Галагана в Києві. Після цього — на історично-філологічний факультет Київського університету. За надзвичайні знання Михайла Драю залишили працювати на кафедрі та відправили вивчати слов'янські мови й архіви за кордоном.

У Першу світову війну парубок поїхав до Петербурга як професорський стипендіат. Парадоксально, але саме в столиці імперії Михайло остаточно прийняв українську ідентичність. Проте в той час там панували антинімецькі настрої. Козацьке прізвище Драй звучало дуже понімецьки (dreі — три), тому науковець додав до нього другу українську частину — Хмара.

Михайло любив спорт: займався ковза-

нярством, волейболом, крокетом, тенісом, легко перепливав Дніпро, багато мандрував пішки. «Гарно збудована постать людини, вище середнього зросту, з яким волоссям і житерадісним обличчям, з усмішкою білих зубів і замріяними сірими очима. Акуратність була його характеристичною рисою, починаючи від рукописів та добре впорядкованої добірної бібліотеки й кінчаючи бездоганністю його одягу. У всьому відчувався артистичний смак, навіть мав краватку вишивану стильним українським взірцем», — описувала зовнішність батька донька Оксана за спогадами його сучасників.

Кілька фактів про доброту й людяність Михайла Драй-Хмари, про які вона розповіла: коли був студентом, допоміг і своїй сестрі Марусі здобути вищу освіту; вдома у нього завжди жили знайомі або родичі, яким треба було допомогти; під час голоду, коли українські селяни вмирили на вулицях Києва, підібрав розпухлу від голоду 15-річну сироту й дав їй притулок; коли Максима Рильського заарештували, Драй-Хмара допомагав його родині, а потім передав йому свою посаду в Інституті лінгвістичної освіти, коли той вийшов із в'язниці.

➤ 19 мов і неокласична поезія

У розпал більшовицької революції та початку національно-визвольних змагань в Україні 1917 року повернувся Драй-Хмар до Києва. Влада Української Народної Республіки перенесла Київський університет до Кам'янець-Подільського, куди на запрошення ректора Івана Огієнка поїхав викладати і професор Драй-Хмара. Саме там він став писати українською і сформував свою першу збірку «Молода весна» (1922), яку так і не видав через нестачу паперу.

З наступом більшовиків професура емігрувала на Захід, Михайла Драй-Хмару теж запрошували працювати в Прагу, але він відмовився і повернувся до Києва. Там, крім викладання в кількох навчальних закладах, він займався наукою — очолював слов'янський відділ в

Михайло Драй-Хмара у формі Колегії Павла Галагана (1910)

Драй-Хмара та його фатальний вірш

Неокласики: сидять: М. Зеров, М. Могилянський, В. Петров; стоять: М. Драй-Хмара і П. Филипович

З донькою Оксаною та батьком, 1933 р.

Інституті мовознавства при Академії наук. Разом з академіком Агатагелом Кримським досліджував історію української наукової мови.

Михайло Драй-Хмара знав 19 мов (слов'янські, європейські, давньогрецьку, латину, санскрит), багато перекладав, зокрема «Божественну комедію» Данте. У Києві почалася його діяльність, пов'язана з групою неокласиків (Микола Зеров, Максим Рильський, Освальд Бургардт, Павло Филипович). Вони фактично гуртували київських професорів, які отримали ще дореволюційну освіту, розумілися на культурі та прагнули створити культурний міст України, займаючись перекладами й орієнтуючи культуру на високі зразки західноєвропейського мистецтва. На той час це був виклик, адже пролетарське мистецтво й ідеологія все

західне сприймали як буржуазне.

Єдину збірку, видану за життя поета, «Проростень», надрукували 1926-го в Києві. Максим Рильський відгукувався про Драй-Хмару як «співця споглядання»: «Під «золотосонячною куделею» Драй-Хмари, під обточеністю його вірша, вишуканістю рим... під усим тим «неокласицизмом» чується подих живої людини. Це не трагічний оптимізм, це щось суцільне, якимось, може, «чорноземна сила»... Радість пізнання та іменування, радість спостереження і втілення».

➤ Репресії через лебедів

Сонет «Лебідь» виявився для Драй-Хмари фатальним. У поезії є така строфа: «О гроно п'ятірне нездоланих співців, крізь бурю й сніг гримить твій переможний спів, що роз-

биває лід одчаю і зневіри», де під «гроном п'ятірним» маються на увазі п'ятеро поетів-неокласиків. Проте радянська влада побачила у вірші заклик до боротьби проти неї і 1933-го ув'язнила поета.

Через відсутність доказів його швидко відпустили. Донька поета Оксана Ашер згадувала, що НКВС пропонував Драй-Хмарі співпрацю, але той категорично відмовився. Наслідки відчувалися відразу. Викладача не поновили в університеті, блискучий науковець не міг знайти роботи навіть у початковій школі. Два роки перебивався випадковими підробітками, продавав із дому все, що можна було, проте присвятив цей час творчості.

1935 року завершив другу збірку віршів «Сонячні марші», яку так і не опублікували через арешт. Йому знову «шили» контрреволюційну діяльність, проте Михайло єдиний із неокласиків не визнав своєї провини і не робив наклепів на товаришів. Натомість вони піддалися тортурам. У листі до дружини Драй-Хмара писав: «Мене звинуватили на підставі показань Зерова, Филиповича, Марка Вороного та Сергія Козуба, які зізналися у приналежності до к.-р. терористичної організації... Ця брехня пояснюється бажанням покращити своє становище, отримати ближчий табір і вигідніше місце у цьому таборі».

Поета заслали на п'ять літ на Колиму, а потім уже в таборі додали ще десять років ув'язнення за «участь в антирадянській організації та антирадянську пропаганду». Дружину разом із донькою вислали у Башкирію, а книжки й рукописи, серед яких і незакінчений переклад Данте, вилучили та знищили.

➤ Віддав своє життя за студента

Поета постійно перекидали по таборах і скеровували на найскладніші роботи: у забої шахти, по пояс у крижаній воді промивати золотий пісок, возити важкі вантажі. Він не мав теплої одягу, білизни, грошей, посилки до нього не доходили. Колись фізично міцний чоловік став знесиленим, його спухлі ноги підгиналися, тоді його підвішували

догори ногами і знову гнали в копальню.

«Не спав протягом трьох тижнів, тому що не мав ні місця, ні постелі, а було зимно в неопаленому наметі, надворі стояв 30-ступневий мороз, і вітер часто потрясав дірвою покрівлею й підлизував нижні краї намету, обдаючи крижаним подихом груди тих, що спали, розмістившись на підлозі. Сидів я на харчуванні swietego Antoniego, одержуючи його один раз на добу (400 г хліба, 50 г риби й черпак так званої баланди), а тому силував свою уяву змалювати собі стіл, заставлений смачними й улюбленими жареними й солодкими стравами», — писав він у листі до рідних за рік до смерті, 1938-го.

У ті часи табори були переповнені. Тому, щоб знайти місце для нових політично засуджених, карателі вибірково вбивали знесилених в'язнів. Про смерть Михайла Драй-Хмари є спогад очевидця Михайла Добровольського. Коли в'язні працювали на вулиці, їх вишикували шеренгою і стали стріляти в кожного п'ятого. «Ми з Драєм стояли аж у четвертому десятку поряд, а з другого боку стояв київський студент Володя, з чим батьком Драй дружив колись у Кам'янці. Отож, коли почали нізачо розстрілювати щоп'ятого, Драй умиць обрахував, що під кулю потрапить саме студент Володя... Щойно кат наблизився до чергової п'ятірки, до Володі, як Драй рвучко відштовхнув студента і став на його місце зі словами: «Не чіпай, кате, молоде життя, бери мое»... З цими словами плюнув прибульцеві межі очі... Все відбулося блискавично... Тієї ж миті кат упритул випустив у груди Драю решту набоїв», — описав Михайло Добровольський події квітня 1939-го.

Офіційно влада повідомила дружині Михайла Драй-Хмари, що її чоловік помер 19 січня 1939 року від «ослаблення серцевої діяльності». Удові з дитиною вдалося емігрувати до США. Поета реабілітували 1989-го. Тепер Михайла Драй-Хмару вважають найкращим славістом та дослідником життя і творчості Лесі Українки свого часу, неокласиком із найбільш яскравим науковим доробком.

■ ЮСТИНА ЗАРВАНИЦЯ

Російська служба зовнішньої розвідки виступила з публічними нападками на Вселенського Патріарха Варфоломія I (на фото), назвавши його «антихристом» і «дияволом у плоті». Заяву синхронно поширювали через Міністерство Російської Федерації (РФ) і посольства, державні медіа, Telegram-канали, RT, Sputnik, мережу сайтів Pravda/ZOV і лояльні до Російської православної церкви (РПЦ) ресурси. Мета кампанії — дискредитація Вселенського престолу, зрив ідей автокефалії на Балканах і в країнах Балтії, а також підризу контактів між Константинополем і Ватиканом. У Вселенському патріархаті заявили, що справжня причина атаки — томос для України та відмова Москви визнавати українську автокефалію. Християнські Церкви України відреагували на це своєю заявою:

«Нарада християнських Церков України, членами якої є релігійні об'єднання, що представляють більшість християнських громад нашої країни, висловлює глибоке обурення черговими фактами використання російською державою релігії та релігійних інституцій для виправдання і підтримання своєї агресивної політики.

Безпосереднім приводом для нашої реакції стали «Повідомлення Служби зовнішньої розвідки» РФ та «Заява учасників Християнського міжконфесійного консультативного комітету» (ХМКК).

Поширений російською спецслужбою текст у культурно та морально неприйнятній за формою і змістом манері висуває безпідставні звинувачення на адресу

Вселенського Патріарха Варфоломія, одного з провідних християнських лідерів світу. Безпрецедентна публічна атака російської розвідки на нього та на діяльність Константинопольського патріархату за стилем і духом нагадує найгірші приклади більшовицької антирелігійної пропаганди, якою тоталітарний режим СРСР прикривав свої численні злочини — системне порушення прав людини, терор і гоніння на релігію. Саме в такому дусі та в такій формі в минулому кремлівські служби та підлеглі їм діячі висловлювалися щодо тих лідерів християнських спільнот на території колишнього СРСР та в окупованих ним країнах — православних, католицьких і протестантських, — які протидіяли тоталітарній політиці Кремля, захищали свободу і правду.

Поява відразу вслід за згаданою вище заявою документа, поширеного від імені ХМКК, у якому в більш стриманій манері викладені, по суті, ті самі думки, що і в документі кремлівської спецслужби, уже самим цим фактом свідчить про тісний зв'язок між російською державою та керівництвом основних релігійних об'єднань РФ. «Заява ХМКК» є нічим іншим, як способом виправдати російську політику використання релігійних організацій, що мають свої керівні центри в РФ, як інструменту пропаганди агресивної ідеології «руського міра».

Маючи великий негативний досвід того, яким чином кремлівські спецслужби в часі СРСР здійснювали тиск на християнські Церкви, утручалися в їхню діяльність, зокрема й через свою агентуру з числа релігійних діячів, ми абсолютно переконані, що вказана заява ХМКК з'явилася під тиском

Кремль проти Патріарха

Варфоломія I назвали «антихристом», а Путіна — «православним вождем»

російської держави та на її замовлення.

Ця заява, як і парна до неї заява російської розвідки, наповнена неправдою, викривленням реальних фактів на догоду російській агресивній державній пропаганді, що атакує всіх, хто чинить опір тоталітарній ідеології «руського міра» — вчення та практиці, які з християнського погляду отримали засудження, зокрема у «Гельсінській заяві» Конференції європейських Церков. Заяви російської розвідки та ХМКК стали черговим підтвердженням того беззаперечного факту, що кремлівська диктатура використовує релігійну риторику та релігійні центри, розташовані на території РФ, як інструменти виправдання та ведення гібридної війни в Україні, у країнах Балтії, у Молдові й усьому світі.

Від імені християнських Церков України, які ми представляємо, свідчимо, що в нашій державі як на законодавчому рівні, так і на практиці загалом забезпечується реальна свобода віросповідання, відсутні релігійні гонін-

ня, про які неправдиво, але наполегливо заявляє проросійська пропаганда. Ми солідарні з українським суспільством і нашою державою, які виступають проти використання владою РФ релігії та релігійних інституцій як одного з численних інструментів розпалювання і виправдання війни. Така воєнна мобілізація релігійних інституцій РФ, пропаганда ними «руського міра», що містить, серед іншого, неприйнятну концепцію «священної війни», є порушенням як базових євангельських принципів, так і основоположних принципів свободи віросповідання.

Знову і знову свідчимо про численні факти систематичних релігійних гонінь та інших масових порушень прав людини, які російська державна влада починаючи з 2014 року цілеспрямовано здійснює на тимчасово окупованих територіях України і до яких вона залучає також контрольовані нею релігійні об'єднання з центром в РФ.

Закликаємо християнських лідерів світу, міжконфесійні інституції, зокрема, Всесвітню

раду Церков та Конференцію європейських Церков, міжнародні організації та правозахисників, уряди й неурядові організації демократичних країн світу: захищати свободу совісті та релігії від свідомих, цинічних і системних атак проти неї з боку РФ; виступати на захист релігійних лідерів та інституцій, яких російська держава та підлеглі їй контрольовані нею організації, у т. ч. релігійні, піддають пропагандистським атакам, утискам і гонінням за антивоєнну позицію, за спротив ідеології «руського міра»; ефективно протидіяти російській політичній інструменталізації релігії та релігійних інституцій, перетворення їх на одне зі знарядь ведення Кремлем гібридної війни; послідовно викривати і засуджувати ідеологію «руського міра» та практику її втілення в життя як такі, що суперечать основоположним принципам прав і свобод людини, загальнолюдським цінностям, євангельському вченню, пропагують і виправдовують акти геноциду та інші воєнні злочини РФ, зокрема здійснювані в Україні.

Закликаємо і просимо усіх християн продовжувати молитви про перемогу правди та встановлення справедливого миру в Україні та у світі. Нехай Господь благословить миротворчі зусилля та кожного, хто словами і справами служить свідченню Його істини!»

Та в РФ не лише гудять Вселенського Патріарха, там роблять мало не святом кривавого кремлівського диктатора. Приміром, патріарх РПЦ Кирило під час проповіді в головному кафедральному соборі Москви назвав Путіна «православним вождем». А його правління — «чудом Божим», що нібито стало можли-

вим завдяки «молитвам святих угодників».

У Центрі протидії дезінформації (ЦПД) при Раді національної безпеки й оборони України наголосили, що така риторика виходить далеко за межі релігійної площини. У відомстві вважають, що РПЦ фактично сакралізує політичну владу та наділяє диктатора образом незамінного лідера, що є класичним елементом розбудови культу особи, коли політика подають як носія «особливої божественної місії».

У ЦПД також підкреслили, що такі заяви вкотре підтверджують: РПЦ не є незалежною релігійною інституцією. А використання релігії для возвеличення Путіна є елементом ідеологічного впливу на суспільство. Крім того, у відомстві не раз фіксували участь РПЦ у мілітаризації, виправданні війни проти України та просуванні кремлівських наративів під прикриттям «духовних цінностей».

Своєю чергою Ровен Вільямс, колишній архієпископ Кентерберський, звинуватив Путіна в «єресі» після того, як той заявив, що вторгнення в Україну було «священною місією». Володар Кремля назвав своїх солдатів «воїнами», які діяли «ніби за велінням Господнім» і «захищали вітчизну». Ровен Вільямс засудив використання релігії для виправдання вторгнення, назвавши його «тривожним», і заявив, що реваншизм Путіна прямо суперечить посланню, яке проповідував Ісус Христос. «Я б достеменно сказав, що ми говоримо про єресь, — заявив він. — Ми говоримо про щось, що підриває справді фундаментальний аспект християнських переконань, які припускають, що ми повинні захищати Бога насильством».

■ ЮСТИНА ЗАРВАНИЦЯ

У результаті чергової атаки російських загарбників у столиці України було пошкоджено об'єкти Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», внесеного до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Про це повідомив Максим Остапенко,

генеральний директор заповідника. «Уперше з часів Другої світової війни, унаслідок воєнних дій, був уражений об'єкт Києво-Печерської лаври. Щоразу за цим стоїть Москва, як це було 1918-го; як це було, коли за наказом із Москви підірвали Успенський собор 1941-го; і за наказом із Москви зараз дрони й ракети атакують Київ, і в т. ч. Києво-Печерську

РФ атакувала Лавру

лави», — зазначив він. За словами посадовця, пошкодження зазнали вхідна частина до комплексу Дальніх печер та Аннозачатіївська церква. Вибухова хвиля вибила частину вікон і дверей, а також у значній кількості місць пошкоджені фрагменти оздоблення. Самі печери не постраждали. Він додав, що це

вперше, коли Лавра зазнала безпосередніх пошкоджень у результаті вибуху повітряної цілі. Раніше спостерігалися пошкодження від шрапнелі чи знаходилися якісь залишки збитих об'єктів. Гендиректор також розповів, що через вимикання електроенергії не спрацював сейсмічний датчик, що не дозволяє

визначити вплив вибуху на об'єкти заповідника.

Тетяна Бережна, міністр культури України, розказала, що на місці працювали фахівці заповідника і Національної поліції. Вона нагадала, що щоразу після пошкодження культурних пам'яток її відомство забезпечує координацію дій із профільними службами для збереження та захисту об'єктів куль-

турної спадщини. «Усі пошкодження ретельно фіксуємо, щоб якнайшвидше перейти до фактового обстеження й відновлювальних робіт, — поінформувала міністр. — Цього року Лавра відзначає 975-річчя. І саме зараз по ній б'ють російські ракети. Світ має знати: це війна не лише проти України. Це війна проти світової культури».

Офіс «Маслосоюзу», 1927 р.

Сучасний вигляд сторічного будинку

Готель, що став митницею

■ Оріся Шиян

У центрі Львова на невеличкій вулиці Костюшка виділяється гарний будинок у стилі орнаментальної сецесії, що займає цілий квартал. Ця будівля в міжвоєнний час ХХ ст. була центром українства. Проект сецесійної кам'яниці створив архітектор Тадей Обмінський. Фасад декорований ліпниною, аттиком і кованими решітками балконів. Вікна другого поверху з'єднує фриз із галузками винограду.

Наріжна кам'яниці планувалася як готель «Народна гостинниця», її спорудили в 1904—1906 рр. В 1920—1930-х рр. готель називався «Республіка». У роки Першої світової війни (від 1916 року) тут працювало товариство «Українська бесіда»,

«Народна гостинниця», 1914 р.

видавництво і книгарня Івана Тиктора, а також редакції українських газет «Новий час» і «Народна справа».

У міжвоєнний період у будівлі розмістився

торговий відділ «Маслосоюзу». Також функціонували кав'ярня, філателістична крамниця, перукарня та інші комерційні заклади. Будівля була активним

осередком міського життя. Це яскравий приклад того, як львівська сецесія поєднувала естетику, функціональність і активну участь у формуванні міського та національного середовища.

«Крайовий молочарський союз кооперативний з обмеженою поручкою» працював у Стрию впродовж 1924—1926 рр. 1927-го він переїхав до Львова у «Народну гостинницю». Союз об'єднав 39 молочарень на Львівщині, які займалися виготовленням та експортом масла й інших молочних продуктів, мали власні крамниці. 1932 року «Маслосоюз» розмістився у власному приміщенні на вул. Головацького. У новітні часи, з 1999-го, усю будівлю на вул. Костюшка, 1 займає Західна регіональна митниця. Це пам'ятка архітектури місцевого значення.

Вілла керівника міста

■ Оріся Шиян

Вілла «Палатин» на вул. Глібова у Львові була збудована у неороманському стилі, тому нагадує давні оборонні споруди. А втім, виглядала вона не завжди так. Затишну будівлю для Владислава Чарновського на тодішній вул. Голубиній спорудили 1875 року. Приватний будинок відразу отримав назву «Затишок». Його спроектував архітектор Едвард Кеглер.

Вілла була зручна і функціональна: мала просторий хол, великий салон, вітальню. На другому поверсі були

Олімпії Вишинської, який розширив будинок і добудував дві вежі. Підвали мали склепіння, а дах покрили керамічною черепицею. 1894-го вілла отримала нову назву — «Палатин». Через нерівний рельєф ділянки і крутий схил огорожа водночас стала підпірною стіною.

Оновлена будівля виглядала у виразно неороманському стилі й мала фасад із червоної цегли. У неї був іще один вихід на тильне подвір'я зі садом. А ще на ділянці з'явилася двоповерхова сторожівка. Згодом там мешкав Олександр Колесса, професор Львівського та перший ректор Українського

Фасад вілли

Колишня вартівня

спальні. Господарські приміщення традиційно розмістили в тильній частині будинку — кухню, кімнатину, чорнову сходову клітку.

Двоповерхова будівля мала вежу з терасою і оглядовим майданчиком на четвертому ярусі. Наметовий дах тераси, схожої на альтанку, прикрашали різьблений карниз і східні арки.

Віллу збудували в період історизму, тому її оздоблення поєднувало елементи різних стилів. Класичні пілястри гармонійно доповнювали ренесансні обрамлення вікон, а поруч були романські вікна-біфорії та готичні обгородження тераси і балкона.

Однак уже за 20 років нові власники перебудували віллу. Цього разу над проектом працював Альфред Каменобродський на замовлення

вільного університету у Відні (Австрія).

Вибір назви був не випадковим. З одного боку, палатин — це титул у середньовічній Європі, що відповідає воеводі, а з другого — у Римі так зветься пагорб, із якого розпочалася розбудова міста. Львівська вілла збудована на похилому терені біля Калічої гори. До того ж вона своїм стильовим вирішенням наслідує середньовічний замок.

Вежі вілли зі зубчастим завершенням найбільше додають естетики замку. До речі, на цьому східчастому причілку зберігся барельєфний медальйон зі зображенням польського короля Болеслава II Хороброго. А над вікном другого поверху є родовий герб Цюлек. У ніші на фасаді стоїть скульптура Богородиці.

■ Ірина Коваленко

Серед розмаїтої архітектури Львова можна зустріти так звані будинки-кораблі, які візуально видаються плоскими, наче мають саму стіну. Одні з найцікавіших прикладів плоских будинків у Львові зосереджені в Личаківському районі. Такі споруди з'явилися у Львові наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст., коли місто стрімко модернізувалося, а вартість землі змушувала архітекторів шукати нестандартні рішення.

Вулиця Пекарська, 34

Пласкі кам'яниці Львова

Чи не найвідомішим прикладом такої архітектури є кам'яниця на вул. Пекарській, 34. Кут між фасадною і тильною стіною становить 45 градусів, а зрізана вершина має всього 1,4 м ширини. У найвужчій частині будинку приміщення мають площу близько метра квадратного, а в кімнатах — скошені боки. Там зазвичай облаштовують шафи й полиці нестандартної форми, схожі на ніс корабля.

Ще один, необароковий триповерховий будинок кінця ХІХ ст., є на вул. Лисенка, 10.

Вулиця Лисенка, 10

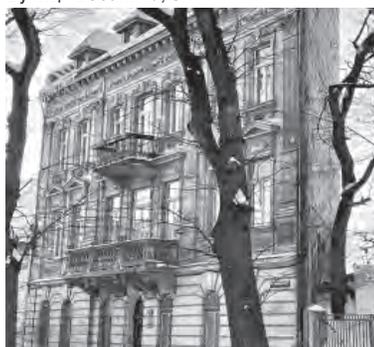
Його гострий кут у східній частині зумовлений обмеженнями ділянки: відразу за ним починався сад монастиря кармелітів босих, оточений високим муром.

На початку ХХ ст. у кам'яниці працювало закордонне представництво Револуційної української партії та зупинялись політики Української Народної Республіки, зокрема Симон Петлюра. Декілька місяців він навчався на університетських курсах українознавства у Львові, якими керував Михайло Грушевський. В 1911—

1939 рр. там був офіс видавництва «Русалка».

Третій «плаский» будинок стоїть на вул. Бобанича, 8. Він примикає до валу колишніх передміських фортифікацій ХVІІ ст. Високі вікна, центральні балкони та маленькі вежі на даху створюють особливий вигляд. Саме тут на початку ХХ ст. мешкала родина відомих українських скульпторів Теофіла й Олександри Джулинських. У власній майстерні митець творив роботи, які нині зберігають у музеях і приватних колекціях, а будинок назавжди залишився частиною мистецької історії Львова.

Вулиця Бобанича, 8

Українці їдуть на зимові Олімпійські ігри

■ РОМАН ЖУРБА

Національний олімпійський комітет України (НОК) офіційно оголосив склад делегації збірної команди України на зимові Олімпійські ігри 2026 року, які відбудуться із 6 по 22 лютого в Італії. До складу офіційної делегації увійшли 103 особи: 46 спортсменів і спортсменок, 42 тренери, лікарі, масажисти й інший технічний персонал, а також 15 членів штабу національної збірної команди України. Олімпійська команда України буде представлена на Олімпіаді в 11 із 16 видів спорту.

Зокрема, збірна України отримала четверту жіночу квоту після перерозподілу ліцензій невикористаних іншими країнами, що дозволило мати повне представництво у лижній акробатиці на зимових Іграх. Україна увійшла до трійки світових лідерів, які матимуть максимальну кількість

учасників у лижній акробатиці.

Україну на олімпійських сходах представлять восьмеро спортсменів: чоловіки — Дмитро Котовський, Олександр Окіпнюк, Ян Гаврюк, Максим Кузнецов, жінки — Ангеліна Бриккіна, Діана Яблонська, Оксана Яцюк, Неллі Попович. Крім українців, повний пакет ліцензій отримали лише збірні США та Китаю.

Водночас Міжнародний олімпійський комітет (МОК) заборонив російським спортсменам, допущеним у «нейтральному» статусі, брати участь у параді на церемонії відкриття Олімпійських ігор на стадіоні «Сан-Сіро» в Мілані. Це рішення викликало істеріку в російських соціальних мережах і коментарях, де його назвали «принизливим» і «дискримінаційним». При цьому навіть факт допуску росіян до змагань без прапора, гімну й команди багато хто з них називав не участю в Олімпіаді, а «ганьбою» і що об Росію «знову втерли ноги».

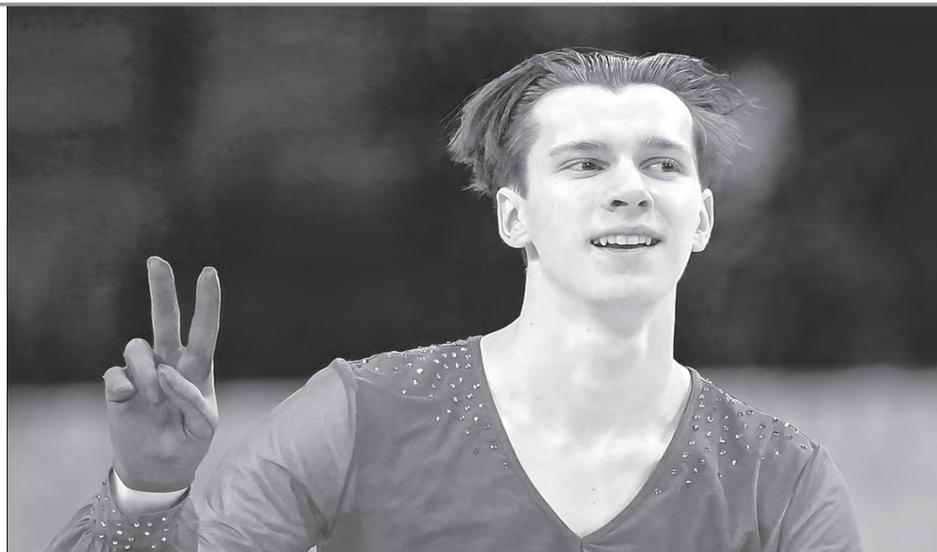
Сумо стає популярним в Україні

■ РУСЛАН ТРАВКІН

Українець Данило Явгусишин після своєї перемоги на Hatsu Basho поспілкувався із журналістами. Він зазначив, що його успіхи зробили сумо популярним видом спорту на Батьківщині. 21-річний сумоїст також розповів і про реакцію батьків на його триумф. «Вони були в захваті. Ми отримали безліч повідомлень від знайомих. Навіть ті, хто раніше не цікавився сумо, тепер зв'язуються з нами», — додав Аонішікі.

На запитання журналіста, що він хотів би зараз поїсти, відповів: «Під час турніру не часто виходжу з дому, не їм фастфуду і смажених страв. Я б дуже хотів поїсти щось не дуже корисне для здоров'я». Це викликало посмішки в залі серед присутніх.

Нагадаємо, щоб стати йокозуною, треба виграти два турніри поспіль у ранзі озекі. Тобто, якщо Данило стане переможцем березневого гранд-турніру в Осаці, то отримає повне право претендувати на присвоєння найвищого рангу.

Марсак оновив три особисті рекорди

■ ОЛЕГ ЗУБАРУК

Вангліському Шеффлді закінчився чемпіонат Європи (ЧЄ) з фігурного ковзанярства, на якому збірна України виступала в усіх чотирьох дисциплінах. Найкращий результат показав Кирило Марсак. Він посів 11-те місце в короткій програмі й шосте — у довільній. Підсумковий результат фігуриста — 229,25 бала й восьме місце. «Колись дуже нервував перед змаганнями. Тепер же перед

початком турніру не ставив собі завдань і не мав жодних очікувань. Вийшов на лід, аби показати програму й відчувати задоволення від виступу. І такий підхід виявився ефективним», — зауважив 21-річний фігурист.

На ЧЄ він оновив аж три особисті рекорди: за оцінками за коротку програму (76,92 бала), довільну (152,33), а також — за загальним підсумком змагань (229,25). Дотожовське місце Кирила стало найкращим результатом України за останні 26 років (2000-го

Дмитрові Дмитренку вдалося здобути бронзову нагороду). І принесло Україні дві ліцензії в чоловічому фігурному ковзанярстві на ЧЄ-2027.

«Найбільше радію, що подарував позитивні емоції шанувальникам українського фігурного ковзанярства, зокрема, з мого рідного Херсона, — поділився спортсмен. — Там теper дуже важко, щодня росіяни обстрілюють місто, літають дрони. У постійній небезпеці живуть мої бабуся, дідусь і тітка. Також щасливий, що потішив свого тата,

який у складі 153-ї механізованої бригади воює на фронті».

Кирило Марсак тренується у Фінляндії під опікою тамтешнього тренера Аліни Маєр-Віртанен. «Опинився в цій країні у червні 2022 року, мене прихистила місцева федерація, — розповів він. — Домовилися про співпрацю на два місяці. Але ми знайшли спільну мову з наставницею, і я вирішив продовжити свою кар'єру там. Проживаю у маленькому містечку Лаукаа, що в центральній частині країни. Тренуюся шість днів на тиждень: дві години на льоду й одну — в тренажерному залі. Навчаюся у місцевому університеті на айтівця, пробую розробляти ігри. А ще треную діток і цим заробляю, щоб оплатити оренду льоду, проживання та харчування. Україна також багато мені допомагає, особливо з поїздками на змагання». На запитання, чи пропонували йому у Фінляндії змінити громадянство, відповів: «Ні, не пропонували. А якщо й запропонують, відмовлюся. Бо не уявляю ні себе, ні свої виступи під прапором іншої країни».

Гучна перемога на WSF Junior Championship

■ Андрій Підкуймуха

Український снукерист став чемпіоном світу серед аматорів. У фіналі WSF Junior Championship за більярдом грали 19-річний Михайло Ларков (на фото) і китайський аматор Ван Сінбо. Протистояння між гравцями почалося з того, що українець вийшов уперед і виграв перший фрейм із набором 67 балів. Китайцю вдалося зробити брейк із відривом у 77 балів, що дозволило йому зрівняти рахунок. Наступні три фрейми поспіль були за Михай-

лом, і в підсумку 5:2 на його користь.

В історії цього турніру представник України став переможцем лише вдруге. 2021-го чемпіоном був Антон Казаков.

Перемога на турнірі дозволила Ларкову отримати карту професіонала на наступні два сезони. Для України це вперше в історії, коли країна буде представ-

лена в мейнтурі відразу двома гравцями.

Шлях до чемпіонства Михайла на груповому етапі почався з поразки Андрію Гладіку, національна приналежність якого не вимірюється прапором. Потім його суперниками були Войцех Совінський, Вільям Томпсон, Адіан Ікбала, Мікаел Нерсисян, Аян Ікбала, Ван Сінжон, Пріна Ракмукда і Ван Сінбо, яких зміг обійти. Варто зазначити, що протягом усього турніру Ларков програв лише вісім фреймів. Крім того, він став найсерійнішим гравцем турніру із чотирма сенчурі та 12 брейками 50+.

■ ОЛЕКСІЙ МУРЗАК

UEFA оштрафував «Динамо» та «Шахтар»

Союз європейських футбольних асоціацій (UEFA) за підсумками матчів загального етапу Ліги конференцій оштрафував

«Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ). «Синьо-білих» покарали на 3 тис. EUR за запалювання фаєрів уболівальниками на трибунах під час матчу проти італійської «Фіорен-

тини», ще 5 тис. EUR кияни мають сплатити за поширення меседжу, «недоречного для спортивної події».

«Помаранчево-чорні» отримали штраф у 8 750 EUR за поширен-

ня такого ж меседжу в номінально домашньому матчі проти хорватської «Рієки». В UEFA не пояснили, які саме меседжі були визнані «недоречними для спортивної події».

■ Софія Кравець

Зимовий період приносить не лише похолодання, а й нові алергічні виклики для багатьох людей. На відміну від весни чи літа, коли поширені алергії на пилок рослин, узимку основні алергени змінюються і їхній вплив часто посилюється через тривале перебування в закритих приміщеннях.

Домашній пил і пилові кліщі є одними з найпоширеніших алергенів у холодну пору року. Через постійне перебування вдома продукти життєдіяльності кліщів, що скупчуються в килимах, матрацах і м'яких меблях, можуть викликати закладеність носа, чхання, свербіж очей, а також провокувати загострення астми.

Пліснява активно розмножується за високої вологості й недостатньої вентиляції, особливо у лазничках, підвалах та на віконних укосах. Її спори спричиняють хронічний нежить, кашель і ускладнене дихання.

Причини виникнення алергії взимку

Холодова алергія — характерна саме для зимових місяців, коли організм реагує на низькі температури почервонінням і свербіжем шкіри, появою висипки чи набряків на відкритих ділянках тіла. У складних випадках можливі сльозотеча, утруднене дихання та навіть зниження артеріального тиску.

Вовна домашніх тварин також може посилювати алергічні реакції взимку. Через те, що домашні улюбленці

більше часу перебувають у приміщенні, білки зі слини, лупи та шкірних виділень накопичуються в повітрі.

Узимку змінюється і харчування: у раціоні з'являється більше консервованих продуктів, цитрусових, шоколаду, горіхів, які можуть викликати харчові алергії. Використання зволожувальних кремів, бальзамів і побутової хімії зростає, що підвищує ризик розвитку контактного дерматиту.

Коли симптоми тривають довго, посилюються або суттєво впливають на якість життя, варто звернутися до алерголога, щоб визначити конкретний алерген і отримати ефективне лікування. Щоб зменшити ризик виникнення алергічних реакцій у зимовий період, важливо підтримувати чистоту повітря, контролювати рівень вологості в помешканні й обмежувати контакт із потенційними алергенами.

Ми звикли ділити їжу на «корисну» та «шкідливу», часто орієнтуємося на вміст цукру чи вуглеводів. Проте, коли мова заходить про травлення, ці ярлики не завжди працюють. Деякі продукти, яких ми уникаємо через «зайвий цукор» чи «крохмаль», насправді можуть стимулювати перистальтику, підживлювати корисні кишкові бактерії та допомагати виведенню виворожнень.

Сливи часто критикують через високий вміст цукру, а це один із найефективніших природних засобів проти закрепів. Вони багаті

Що дуже допомагає травленню?

поліфенолами, сорбітолом і клітковиною, які пом'якшують випорожнення і полегшують їхнє проходження через кишківник.

Кофеїн у каві покращує роботу кишківника, стимулює скорочення товстої кишки. Поліфеноли, як-от хлорогенова кислота, також сприяють перистальтиці. Тож ранкова філіжанка кави — не лише для бадьорості, а й для регулярності.

Незрілий банан містить резистентний крохмаль, що слугує поживою для корисних бактерій у кишківнику. Вони продукують ко-

ротколанцюгові жирні кислоти, які підтримують здоров'я товстої кишки та допомагають регулярному випорожненню. Дозрілий банан містить більше розчинної клітковини та простих цукрів, що робить його м'якшим для травлення.

Вівсянка багата на бета-глюкан — розчинну клітковину, яка допомагає формувати фекалії і підтримує м'яке проходження через кишківник. Дослідження засвідчують, що вівсянка в поєднанні з бобовими сприяє ідеальним випорожненням.

Приготований попкорн — це не просто «шкідлива закуска», а цільне зерно з великою кількістю нерозчинної клітковини, що сприяє правильній роботі кишківника та пришвидшує його випорожнення. Обирайте мінімум олії та соли для максимального ефекту.

Сочевиця, нут, квасоля — усі вони багаті на розчинну та нерозчинну клітковину, а також резистентний крохмаль. Ці компоненти підтримують регулярність, живлять корисні бактерії та допомагають загальному здоров'ю шлунково-кишкового тракту.

Станіслава Бондаренко

Як сприяти здоровому старінню?

■ Анна Коваленко

Зменшення споживання ультраобробленої їжі та дотримання збалансованого раціону може допомогти літнім людям покращити фактори здоров'я, пов'язані з метаболізмом та апетитом. Про це розповіла Моул Дей, професорка наук про харчування Університету Південної Дакоти.

Ультраоброблені продукти виготовляють із використанням інгредієнтів, які часто не можна знайти на звичайній кухні. Вони часто містять добавки — емульгатори, ароматизатори, барвники та консерванти. Прикладом таких продуктів є снеки, готові до вживання страви та деякі види обробленого м'яса.

До дослідження проф. Дей та її колеги залучили американців віком 65 років і старших, багато з яких мали надмірну вагу або метаболічні фактори ризику — інсулінорезистентність чи високий рівень холестерину. Протягом восьми тижнів учасникам експерименту треба було дотримуватися двох дієт із низьким умістом (до 15 %) ультраоброблених продуктів. Перший раціон містив нежирне червоне м'ясо, а другий був вегетаріанським. Упродовж двох тижнів між дієтами літні люди поверталися до звичайного раціону.

Раціони передбачали значне зменшення вживання ультраобробленої їжі, порівнюючи з типовою американською дієтою, де з таких продуктів харчування отримують більше половини калорій. «Дієти були розроблені з урахуванням реалістичності щоденного харчування, і учасникам не давали вказівок обмежувати калорії, худнути чи змі-

нювати свою фізичну активність», — зауважила науковець.

Учені готували та розділяли на порції всі страви, забезпечуючи потрібну кількість калорій і ключових поживних речовин. Згодом вони виявили, що в період споживання меншої кількості ультраобробленої їжі учасники вживали менше калорій і втрачали вагу, зокрема загальний та абдомінальний жир, що накопичується в ділянці живота.

Крім того, у них спостерігали значне покращення чутливості до інсуліну, здоровіший рівень холестерину, менше ознак запалення та сприятливі зміни гормонів, які беруть участь у регулюванні апетиту та метаболізму. «Ці покращення були подібними незалежно від того, дотримувалися учасники м'ясної чи вегетаріанської дієти», — зауважила співавторка дослідження.

Вона пояснила, що ультраоброблені продукти дедалі частіше пов'язують з ожирінням та віковими хронічними захворюваннями, якот діабет 2-го типу та недуги серця. Однак більшість попередніх робіт не передбачала реального харчування, а порівнювала раціони з майже винятково ультраоброблених продуктів і дієтою, де їх дуже мало або немає взагалі. «Це перше дослідження, яке продемонструвало, що для людей похилого віку реальне скорочення споживання ультраоброблених продуктів поза лабораторією має вимірні переваги для здоров'я, окрім просто втрати ваги. Особливо для людей похилого віку підтримка метаболічного здоров'я допомагає зберегти мобільність, незалежність та якість життя», — наголосила професор.

■ Зоряна Павлюк

Сполучені Штати офіційно завершили процедуру виходу із Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Відтак там виразили жаль із цього приводу та висловили сподівання, що Вашингтон повернеться до активної участі в майбутньому.

ВООЗ прокоментувала вихід США з організації

У ВООЗ зазначили, що Сполучені Штати як один зі засновників зробили «значний внесок у багато найбільших досягнень організації, у т. ч. винищення віспи» та прогрес у боротьбі з «багатьма іншими загрозамися для здоров'я населення», зокрема ВІЛ чи туберкульозом. Тому ВООЗ вислов-

лює жаль із приводу «рішення, яке робить як Сполучені Штати, так і світ менш безпечними».

Водночас там указали, що візьмуть до відома заяви Вашингтона про те, що ВООЗ «зневажила, зганьбила» й образила уряд країни, а також поставила під загрозу його незалеж-

ність», але наголосили, що ВООЗ завжди «прагнула співпрацювати зі Сполученими Штатами в дусі доброї волі, з повною повагою до їхнього суверенітету».

Адміністрація президента Трампа також критикувала спосіб, у який ВООЗ боролася з пандемією коронавірусу, стверджуючи, що

там не діяли незалежно від «політичного впливу держав-членів ВООЗ» і що ця організація вимагала від США «несправедливо обтяжливих платежів», які були непропорційними до сум, що надавалися іншими, більшими країнами, якот Китай.

У ВООЗ відповіли, що, хоча жодна організація чи уряд не впоралися з усім ідеально,

«ВООЗ залишається при своїй реакції на цю глобальну кризу в галузі охорони здоров'я», і підкреслили, що протягом усієї пандемії вони діяли «швидко, оперативне та прозоро ділилися всією інформацією, якою володіли, з усім світом і надавали рекомендації державам-членам на основі найкращих доступних даних».

■ Андрій Підкуймуха

В Україні знову взялися за нішу, що давно потребує власного рішення — легкий військовий броневий автомобіль, дешевший за MRAP, але витриваліший за цивільний пікап. DESNA — це перша серйозна спроба створити саме український військовий позашляховик, а не адаптований цивільний пікап. Орієнтир очевидний — легендарний HMMWV, який добре зарекомендував себе і в українських силах оборони, але водночас накопичив чимало зауважень та побажань з боку військових.

Іще з початку 2000-х років в Україні не раз намагалися або розробити, або придбати універсальний легкий військовий автомобіль, який міг би стати основним транспортом для підрозділів. Однак через нестачу системного зацікавлення або організаційні проблеми ці проекти так і не дійшли до серійної реалізації.

Цілком відмовитися від цивільних пікапів на кшталт Mitsubishi L200 чи Toyota Hilux наразі нереально. Проте наявність окремого панцерника для роботи в небезпечних зонах, який буде значно дешевшим за повноцінний MRAP, виглядає цілком логічною і давно назрілою ідеєю.

За час повномасштабної війни Україна отримала кілька типів машин цього класу. Окрім HMMWV, це іспанські VAMTAC, італійські Iveco LMV, а також південнокорейські KLTV, відомі в польській версії під назвою Legwan.

■ МАРКО СТРИХА

Для знищення російських ударних безпілотних літальних апаратів (БПЛА) українські підрозділи протиповітряної (ППО) оборони стали використовувати новий американський легкий ракетний багі Tempest. На відео Повітряного командування «Центр» український військовий на псевдо Коротун повідомив, що екіпаж багі вже знищив щонайменше 21 ворожий БПЛА. На кадрах зафіксовані нічні пуски керованих ракет,

Спроба замінити HMMWV

Усі вони підтвердили: така ніша реально існує і в українській армії, і на світовому ринку. Саме тому в компанії «УкрАрмоТех» вирішили створити власну машину, яка за класом займе проміжне місце між TISA та родиною GYURZA.

DESNA отримала спеціально розроблене власне шасі. Підвіска за своєю ідеологією близька до HMMWV, а кліренс складає 380 мм. За довжини корпусу 5350 мм, ширини 2700 мм і висоти лише 2000 мм вийшло дуже вдале співвідношення габаритів — саме те, що потрібно для високої прохідності.

Заявлена здатність долати брід завглибшки до 0,7 м, а також вертикальні перешкоди заввишки до 0,3 м. Для машини такого класу це очікуване, але важливі параметри. Їх перевіряли в т. ч. на полігоні АвтоКрАЗу. Під капотом — надійне рішення: дизельний двигун Cummins ISDE200 40. Питома потужність становить 24,5 кВт на 1 т, що дозволяє розвивати швидкість до 120 км/год. Двигун працює в парі з автоматичною коробкою передач Allison і роздаткою ZF. Усі ці агре-

гати вже добре знайомі українським військовим і ремонтникам.

Споряджена маса DESNA сягає 6,68 т, а повна — 8,31 т. Для порівняння: панцерні HMMWV мають повну масу в межах 5,5—6,1 т, а TISA — близько 5,5 т. Тобто DESNA важча, але й значно серйозніша за рівнем захисту та потенціалом.

В УкрАрмоТеху не приховують гордості за результати тестів. За словами виробників, DESNA проходила ділянки, які навіть досвідчені спостерігачі вважали непрохідними. Машина не застрягла і повністю виконала програму випробувань. Усі протоколи й акти вже підписані. Бронювання корпусу відповідає рівню STANAG 4569 Level 1, або ПЗСА-4. Це означає захист від куль калібру 5,45 мм, зокрема, з автоматів АК-74. Протимінний захист також базовий — Level 1, тобто захист від малопотужних вибухових пристроїв або гранат. Для легкого броневий автомобіля це очікуваний компроміс між масою та безпекою.

DESNA розрахована на екіпаж у форматі 4+1. Таке рішення пов'язане зі специфічними україн-

ськими вимогами, коли формально потрібно перевозити п'ятьох бійців, хоча реалізувати це без шкоди для ергономіки не просто.

Машина побудована за модульною схемою. Крім базової версії з вантажним відділенням, на цій платформі можна створити командну або медичну машину. Це дає шанс отримати уніфіковану лінійку техніки на одному шасі.

DESNA комплектується системами зв'язку, обігрівачами, кондиціонерами, системами пожежогасіння та фільтрації повітря. Також заявлена можливість устаткування засобів радіоелектронної боротьби — конфігурацію визначає замовник. За потреби можна розташувати поворотну турель для стрільби.

Розробки УкрАрмоТеху вже пройшли випробування для кодифікації. Компанія готується до виготовлення першої партії для війська, яка має дати реальний бойовий досвід. DESNA — повністю нова машина, якій іще доведеться довести свою ефективність у реальних умовах. За інформацією виробників, технікою вже зацікавилася кілька підрозділів.

Багі Tempest у дії

які уражають повітряні цілі. Сам багі є чотириколісним позашляховиком із подвійною пусковою установкою.

Комплекс може застосовувати керовані ракети, подібні до аме-

риканських AGM-114 Hellfire, які зазвичай використовують із літаків і гелікоптерів. Середня вартість однієї ракети Hellfire може перевищувати 120 тис. USD. Виробником платфор-

ми Tempest є американська компанія V2X, що базується у штаті Вірджинія. Компанія пропонує цю розробку також для потреб Армії США.

Tempest відзначається високою мобільністю та здатністю швидко змінювати позиції. Це важливий фактор у боротьбі з дронами, які можуть рухатися зі швидкістю понад 160 км/год і залишають для ППО обмежений час на реагування. Скільки саме Tempest має Україна, невідомо. Уперше цей комплекс було представлено публіці у жовтні 2025-го.

ФОТОФАКТ

Найелегантніші машини в історії

Bugatti Type 30 (1922)

Cord L-29 (1929)

Daimler Twenty-Five (1934)

Bugatti Type 30 (1922)

Sony та Honda випустять електричний паркетник

■ РОМАН ЖУРБА

Сільне підприємство Sony Honda Mobility представило на виставці CES у Лас-Вегасі (штат Невада) прототип електричного SUV під брендом Afeela. Новинка є кросоверною версією седана Afeela 1, постачання якого мають розпочатися пізніше цього року. Водночас відома серійна модель з'явиться не раніше як 2028-го й спершу орієнтуватиметься на американський ринок. За формою це радше підвищений седан, ніж класичний позашляховик.

Дизайн паркетника витриманий у мінімалістичному стилі, характерному для

Afeela: плавні поверхні, мінімум ліній і кутів, відсутність видимих дверних ручок. Візуально прототип багато в чому повторює концепт Vision-S 02, який Sony показала на CES іще 2022 року. Хоча зовнішність складно назвати емоційною, автомобіль виглядає сучасно й акуратно.

Технічні характеристики серійної версії наразі не розкриваються. Водночас відомо, що попередній концепт мав довжину близько 4,9 м, колісну базу понад 3 м, 20-дюймові колеса й масу майже 2,5 т. Цін також поки що не оголошували, але для орієнтиру седан Afeela 1 у США стартує з 89 900 USD, а в топовій версії Signature коштує понад 102 000 USD.

Гороскоп

➤ Овен (21.03—20.04)

Тепер на вас чекає новий етап. Треба або сказати, або зробити, або на-решті відпустити. Зміни стануть особливо відчутними наприкінці тижня. У цей період доведеться серйозно взятися за справи та стосунки, які вам важливі. Також з'являться професійні можливості, які дозволять покращити добробут. Зараз можна втілювати мрії у життя, проте варто ретельно перевіряти свої плани й покладатися на інтуїцію.

➤ Телець (21.04—21.05)

Від вас потрібна стійкість у боротьбі за власні принципи. На перший план вийдуть внутрішні потреби та духовні цілі, що торкнуться питань кар'єри. Це вдалий час для пошуку нових можливостей і зміни роботи або спроб отримати підвищення. Пошук балансу між мріями та реальністю сприяє втіленню практичних бажань. Вас очікує переосмислення майбутнього. У фінансах не поспішайте з покупками. Краще вкластися в те, що підсилює енергію і навички.

➤ Близнюки (22.05—21.06)

Ви зможете розпочати нову справу та знайти внутрішню опору. Слова матимуть реальну силу. Тиждень буде сприятливим для боротьби зі страхами й обмеження в роботі. Варто вдатися до креативу і зосередитися на втіленні ідей та самореалізації. Успішними будуть завершення давніх справ і перегляд планів. Це період, коли варто позбутися тягарів минулого. У стосунках не мовчіть про потреби, а в коханні не грайте в здогадки. Проявіть ініціативу — романтика любить сміливих.

➤ Рак (22.06—23.07)

Обставини складатимуться таким чином, щоб ви змогли оцінити наслідки колишніх рішень. Виникнуть можливості для кар'єрних змін. Активуються партнерські стосунки, з'являться натхнення для реалізації давніх мрій. Зараз варто проаналізувати своє життя та сповільнитися. Відпочинок і робота над помилками в цей період стануть ключем до розбудови кращого життя. Ви знову відчуете смак до простих радощів. У роботі довіряйте досвіду, але перевіряйте деталі.

➤ Лев (24.07—23.08)

Ви відчуєте, як повертається стабільність. Для вас настає період самопізнання та стосунків. Зможете переосмислити уроки минулого та відкрити серце новому. На перший план вийдуть питання довіри й близькості. Тепер удалий час для знайомств і налагодження нових романтичних зв'язків. Тиждень стане часом для творчих проявів. Ви зумієте проявити себе і знайти баланс між дисципліною та пристрасною. Вам варто покладатися на інтуїцію, особливо у справах серця.

➤ Діва (24.08—23.09)

Від вас вимагатимуть стійкості, дисципліни й уважності в роботі. Вас помітять, якщо не станете підлаштовуватися і не применшуватимете себе, щоб комусь було зручніше. Настав час завершувати розпочате й не відкладати важливі справи на потім. На перший план вийде духовний розвиток. Також удасться навести

Із 5 до 11 лютого

лад у фінансах і відчути впевненість у завтрашньому дні. Варто вдатися до саморефлексії, сповільнитися та дослухатися до внутрішнього голосу.

➤ Терези (24.09—23.10)

На вас чекає період дипломатії, креативності й гармонії в стосунках. Вам допоможуть розв'язати давні конфлікти. Відкриється новий етап самовираження та внутрішніх змін. Це час для прояву талантів і пошуку нових можливостей. Водночас удасться покращити взаємини й зміцнити довіру в родині, випаде шанс сповільнитися та переосмислити свої плани. Баланс між «треба» і «хочу» зробить вас особливо привабливими для людей.

➤ Скорпіон (24.10—22.11)

Для вас настає період професійного розвитку. Проте справи вимагатимуть стратегічного підходу. Це запустить зміни в кар'єрі, буде вдалий час для втілення творчих прагнень. Однак важливо не поспішати. Краще зосередитися на завершенні старих справ, ніж на початку нових. Просувайте тихо, але до результату. Дрібниця вирішить усе.

➤ Стрілець (23.11—21.12)

Ви відчуєте прилив свободи та бажання змін. Це чудово, якщо спершу визначитися, що саме хочете отримати. Нарешті ви зможете вийти з тіні. Вам подарують можливості для розвитку впевненості в собі. Це підсилить відвагу та креативність, відкриються нові перспективи у самовираженні. Відтак справи підуть угору, якщо поєднаєте творчість та дисципліну. Проте іноді варто сповільнитися та переглянути раніше ухвалені рішення.

➤ Козеріг (22.12—20.01)

На перший план вийдуть питання фінансів, стосунків і самооцінки. Можливі зміни в роботі та коханні. Хтось знайде новий підхід, а хтось залишить непотрібні зв'язки позаду. Це відкриє новий погляд на взаємини, зосередить увагу на питаннях родини. Настає період роздумів та аналізу життєвих пріоритетів. Це час, коли не варто поспішати з рішеннями.

➤ Водолій (21.01—19.02)

Треба любити щиро, але піклуватися про себе. Така позиція навчить ставити себе на перший план і водночас зберігати теплоту в стосунках. Але слід діяти цілеспрямовано, щоб знайти нові можливості. Зараз удалий час для побудови планів і конкретних цілей, проте не варто забувати про рефлексії та відпочинок. У коханні важливо не керувати, а підтримувати. Тепло й добро повернуться сторицею.

➤ Риби (20.02—20.03)

Насувається час трансформації та магії. На перший план виходять питання турботи про себе. Вам удасться звільнитися від страхів і шкідливих звичок. Друзі надихнуть на внутрішні зміни. Ви зможете втілити свої мрії у реальність, але лише через дисципліну. Важливо визначитися з подальшими кроками та діяти за планом.

Світлана Таланова

К	И	Н	О	К	К	К	Л	У	Б
Б	І	Р	Ж	А	О	Р	С	Ь	П
А	Т	Р	А	В	Р	У	Т	Н	Е
С	Г	К	М	І	Е	Т	О	А	Р
У	О	О	Г	М	Л	І	Р	Т	Е
Д	Л	Т	У	О	Я	Н	О	Р	Л
А	О	А	Р	Р	Ц	Р	Н	О	А
Р	Т	К	Т	Х	І	А	А	Г	З
Г	А	Н	А	П	Я	Г	М	О	Л
З	А	П	О	Б	І	Ж	Н	И	К

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: біржа, варта, гарнітур, голота, гортань, градус, гурт, запобіжник, каток, клуб, коник, кореляція, мі, пан, перелаз, сторона, хром. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 5: пульс.

■ РОМАН ЖУРБА

Селище, у якому заборонений автомобільний рух

В Англії на території Корнуолла є рибальське селище, яке підкорює серця туристів своїми історичними бруківками вулицями, чудовим припливним басейном і затишним піщаним пляжем. Ідеться про Полперро, у якому, за даними перепису 2021 року, проживає близько 570 людей. Особливістю цього місця є те, що в селищі заборонений рух автомобілів. Вузькі бруківані вулиці селища недоступні для автомобілів, тому водії повинні паркувати їх на головній автостоянці чи далі, у сусідніх районах, після чого йти пішки або їхати автобусом до села.

У цьому чарівному селищі можна відвідати безліч атракцій — від ексцентричних місцевих

магазинів і музеїв до занурення в цікаву історію та яскраве мистецьке життя.

«Обов'язково відвідайте Музей спадщини гавані Полперро, який розповідає про багату історію села, пов'язану з контрабандою та рибальськими традиціями. Ще одна пам'ятка, яку варто відвідати, — це Фонд мистецтва Полперро, благодійна організація, що займається підтримкою та демонстрацією місцевих творчих талантів. Вони мають галерею в сільській раді Полперро, де виставляють роботи своїх членів», — зазначають у рекламних буклетах. Також там радять відвідати пивні заклади, як-от The Three Pilchards і Blue Peter Inn, де можна смачно поїсти й випити прохолодного пива або келих вина.

Крім того, узбережжя навколо Полперро пропонує багато можливостей — від купання у вікторіанському басейні Chapel Rock Tidal Pool до дослідження скелястих берегів і прихованих бухт, які розкидані уздовж пляжу. Водночас туристи можуть прогулятися і по південно-західному узбережжю, щоб насолодитися чарівними панорамами.

«Цей прибережний маршрут — справжній рай для пішоходів. Він відкриває чудові краєвиди на океан і навколишню сільську місцевість, зважаючи повз драматичні скелі, захоплені піщані ділянки вздовж усього свого протягу», — описують місцевість.